

009/1/63/
M34

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

До 10-річчя гуманітарного факультету

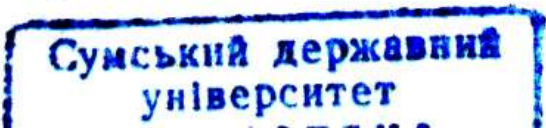
МАТЕРІАЛИ

**НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ, АСПІРАНТІВ,
СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ
ГУМАНІТАРНОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

**(Суми, 19-24 квітня 2010 року)
Частина третя**

500-169

р. N 20
2 жес
1-ББТ
1-стелю

КАФЕДРА ПРАВА

ОПОДАТКУВАННЯ СПАДЩИНИ

Куліш А.М., доктор юрид. наук, доцент,
завідувач кафедри права

Порядок оподаткування доходів у вигляді спадщини викладений у ст. 13 Закону України "Про податок з доходів фізичних осіб". Як і щодо багатьох інших видів доходу стосовно отриманої в спадок нерухомості законом передбачено диференційований підхід і ставка податку залежить від ступеня родинності спадкоємця зі спадкодавцем.

Закон з метою оподаткування поділяє об'єкти спадщини на:

1. об'єкти нерухомого майна;

2. об'єкти рухомого майна, зокрема:

- предмет антикваріату або витвір мистецтва;
- природне дорогоцінне каміння чи дорогоцінний метал, прикраса з використанням дорогоцінних металів та/або дорогоцінного каміння;
- будь-який транспортний засіб та приладдя до нього;

3. об'єкти комерційної власності, а саме – цінний папір (крім депозитарного сертифіката), корпоративне право, власність на об'єкт бізнесу як такий, тобто власність на цілісний майновий комплекс, інтелектуальна власність або право на отримання доходу з неї;

4. суми страхового відшкодування (страхових виплат) за страховими договорами, укладеними спадкодавцем, а також суми, що зберігаються на пенсійному рахунку спадкодавця згідно з договором недержавного пенсійного страхування;

5. кошти, а саме: готівкові кошти або кошти, що зберігаються на рахунках спадкодавця, відкритих у банках та небанківських фінансових установах, у тому числі депозитні сертифікати.

Ставки податку при оподаткуванні об'єктів спадщини передбачаються різні. Вони залежать від ступеня спорідненості між спадкодавцем та членами його сім'ї.

Так, за мінімальною ставкою 0% (тобто податок не сплачується) оподатковуються нерухомість, що отримана в спадок від чоловіка (дружини).

Отримання в спадщину об'єктів нерухомості майна, коштів, які зберігаються на рахунках в банківських установах членом сім'ї першого ступеня спорідненості оподатковується за ставкою 5% від вартості власності. Членами сім'ї спадкодавця першого ступеня споріднення вважаються його батьки та батьки чоловіка або дружини, чоловік або дружина, діти як такої фізичної особи, так і її чоловіка або дружини, у тому числі усиновлені ними діти. За цією ж ставкою оподатковується спадщина, вартість якої не перевищує стократного розміру мінімальної зарплати, встановленої на початок року, в якому така спадщина успадковується. Сума, що перевищує

цей розмір, оподатковується за ставкою 15%. За такою ж ставкою оподатковується об'єкт комерційної власності, отриманий в спадщину членом сім'ї спадкодавця першого ступеня споріднення.

Нерухомість, отримана у спадщину спадкоємцями першого ступеня споріднення, оподатковуються за ставкою 15 %.

Якщо спадщину отримано від спадкодавця-нерезидента (незалежно від ступеня споріднення), величина ставки податку складає подвійний розмір загальної ставки оподаткування (тобто 30 %).

Ставки податку щодо успадкування, %

Яке майно успадковується	Нерухоме майно		Об'єкт комерційної власності, а саме цінний папір (крім депозитного (ощадного), іпотечного сертифіката), корпоративне право, власність на сам об'єкт бізнесу, тобто власність на цілісний майновий комплекс, інтелектуальна (промислова) власність чи право на отримання доходу за нею	Суми страхового відшкодування (страхових виплат) за страховими договорами, укладеними спадкодавцем, а також суми, що зберігаються на пенсійному рахунку спадкодавця згідно з договором недержавного пенсійного забезпечення, пенсійного вкладу	Готівкові кошти або кошти, що зберігаються на рахунках спадкодавця, відкритих у банках і небанківських фінансових установах, у тому числі депозитні (ощадні) сертифікати	Дохід у вигляді плати за використання права інтелектуальної (промислової) власності спадкодавця
	Хто одержує спадщину	Рухоме майно				
1	2	3	4	5	6	7
1. Чоловік (дружина)	0	0	13	5	0	13
2. Члени сім'ї спадкодавця першого ступеня споріднення (крім чоловіка дружини)	5	5	13	13	5 13	13
3. Член сім'ї не першого ступеня споріднення або не член сім'ї	13	13	13	13	13	13
4. Нерезидент	26	26	26	26	26	26

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

Харченко В. Б., *канд. юрид. наук, доцент кафедри права*

Інтелектуальна, творча діяльність, власне її результати, в сучасних умовах розвитку нашого суспільства набувають все більшого значення, визначають стратегію і тактику соціально-економічного розвитку будь-якого суспільства, в тому числі й України.

Наша держава проводить курс інноваційної політики, спрямований на підтримку і охорону всієї сукупності результатів інтелектуальної діяльності, одним з яких безумовно є раціоналізаторська пропозиція.

Термін «раціоналізація» походить від латинського слова “rationalis”, що означає розумний, і використовується для позначення розумних дій в процесі забезпечення життя та діяльності людини.

Незважаючи на помітний прогрес, досягнутий останніми роками у сфері законодавчого забезпечення як охорони об'єктів права інтелектуальної власності в цілому, так і раціоналізаторської пропозиції зокрема, треба вказати, що законодавча база ще не є досконалою, і один з чинників, який перешкоджає її вдосконаленню, є неефективна система захисту цих прав. Саме тому метою статті є висвітлення проблемних питань кримінально-правової охорони раціоналізаторської пропозиції, як одного з об'єктів права інтелектуальної власності.

На нашу думку, проблемність як кримінально-правової охорони раціоналізаторської пропозиції, так і її охорони взагалі, полягає у визначенні царини існування раціоналізаторської пропозиції, колі власників прав на неї, порядку одержання автором винагороди за використання його пропозиції та, як правило, незначному корисному (економічному) ефекті від її запровадження.

Зазначаючи царину існування права на раціоналізаторську пропозицію законодавство визначає, що вона є новою для певного підприємства, установи чи організації в якому вона подана і якщо вона не була в ньому відома раніше.

Користь визначається також тільки у відношенні до даного підприємства, організації чи установи. Таким чином і всі відповідні права та обов'язки обмежені щодо підприємства, в якому була подана раціоналізаторська пропозиція.

Виходячи з цього, окремі вчені обґрунтовано пропонували взагалі виключити право на раціоналізаторську пропозицію з кола прав інтелектуальної власності, так як визнання пропозиції корисною та її подальша доля вирішуються власником підприємства, організації чи установи, уповноваженим ним органом або особою, трудовим колективним договором або індивідуальними угодами (договорами, контрактами) автора з

працедавцем за участю представника колективного органу. Тому пропонувалося забезпечити охорону прав на раціоналізаторську пропозицію положеннями трудового законодавства, як це врегульоване законодавством Німеччини.

На нашу думку, такі пропозиції мають сенс і є предметом подальших наукових дискусій з метою удосконалення існуючого законодавства України.

Застосування пропозиції лише в межах конкретної юридичної особи також фактично обумовлює можливість порушення права на раціоналізаторську пропозицію і завдання матеріальної шкоди у значному розмірі лише у випадку несплати добросовісного заохочення авторові цієї пропозиції. Також, в законодавстві України зараз відсутнє визначення як порядку такого добросовісного заохочення, так і навіть приблизний його розмір.

Норми Тимчасового положення натепер втратили чинність, а у ЦК України відповідні норми не зазначені.

За весь період незалежності Верховна Рада України та суб'єкти, які мають право законодавчої ініціативи, навіть не намагалися підготувати проект спеціального закону щодо охорони прав на раціоналізаторську пропозицію. Кабінетом Міністрів України аналогічне питання також жодного разу не порушувалося.

Виходячи із наведеного, натепер юридичні особи самостійно визначають порядок розгляду заяв на раціоналізаторську пропозицію, їх впровадження та виплати авторській винагороди (добросовісного заохочення), зазначаючи їх у колективній трудовій угоді або у трудовому договорі.

Таким чином, порушення цих умов утворює лише підстави для судового чи адміністративного порядку розгляду зазначеного порушення і сукупності ознак складу злочину, передбаченого ст. 177 КК України, не утворює і утворити не може. Про це свідчить і судова практика.

В Україні, як за радянських часів, так і за часів незалежності, не порушено жодної кримінальної справи за ознаками складу злочину щодо порушення прав на раціоналізаторську пропозицію (ст. 136 КК України 1960 року та ст. 177 КК України 2001 року).

Зазначене обумовлює необхідність виключення права на раціоналізаторську пропозицію з кола об'єктів кримінально-правової охорони та віднесення цього питання до галузі трудового або (та) адміністративного права.

ПЕРЕДОРУЧЕННЯ

Бурбика М.М., доцент кафедри права,
заступник прокурора Сумської області

Представник зобов'язаний особисто вчинити дію, передбачену наданим йому повноваженням. Але він може також передоручити її здійснення іншій особі, якщо таке передоручення передбачене договором або дозволене тим, кого представляють, в іншій формі (у листі, телеграмі тощо). Передоручення може також ґрунтуватися на положеннях акта цивільного законодавства. Зокрема, таким спеціальним положенням є передбачене ч. 1 ст. 240 ЦК правило, згідно з яким представник має право здійснити передоручення, якщо це зумовлено метою охорони інтересів особи, яку він представляє.

Оскільки передоручення може мати місце лише при добровільному представництві, то як правило здійснюється шляхом видачі довіреності представником своєму заміснику або шляхом внесення змін у договір (договір доручення або інший), який є підставою представництва.

Довіреність, що видається у порядку передоручення, підлягає нотаріальному посвідченню, крім випадків видачі довіреності на одержання заробітної плати, стипендії, пенсії, аліментів, інших платежів та поштової кореспонденції (поштових переказів, посилок тощо), яка може бути посвідчена посадовою особою організації, в якій довіритель працює, навчається, перебуває на стаціонарному лікуванні, або за місцем його проживання. Строк, на який видається довіреність, не може перевищувати терміну дії основної довіреності, на підставі якої вона видана.

Представник, який передав свої повноваження іншій особі, мусить повідомити про це особу, яку він представляє, та надати їй необхідні відомості про особу, якій передані відповідні повноваження (замісника). Невиконання цього обов'язку покладає на особу, яка передала повноваження, відповідальність за дії замісника як за свої власні. Це правило закріплене в інтересах особи, яку представляють, оскільки у разі незгоди з передорученням особа, яку представляють, може в будь-який момент скасувати довіреність. Якщо ж представник не повідомив особі, яку представляє, про передоручення, він несе відповідальність за дії особи, якій передав повноваження, як за свої власні.

Оскільки при передорученні має місце передача представником його повноважень третій особі (заміснику), тобто відбувається заміна осіб у внутрішніх відносинах представництва із збереженням останніх, то це не впливає на існування самих відносин представництва. Тому право чин, вчинений після передоручення замісником первісного (головного) представника, так само створює, змінює, припиняє цивільні права та обов'язки особу, яку він представляє, як це було при діях первісного представника.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ НЕУСТОЙКИ ЯК ОДНОГО ІЗ СПОСОБІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Горевий В.І., доцент кафедри права

Цивільне зобов'язання – це правовідносини, в яких одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку. Зобов'язання з моменту його виникнення висуває перед сторонами основну мету – виконати це зобов'язання, тобто досягти того корисного результату, задля якого сторони вступили у це зобов'язання. Зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та чинного цивільного законодавства. Виходячи з принципу належного виконання зобов'язання, слід виходити з того, що зобов'язання має бути виконано належним суб'єктом, у належному місці, в належний строк, в належний спосіб, виконано щодо належного предмету.

Законодавством визначено, що виконання зобов'язання може забезпечуватися неустойкою, порукою, гарантією, заставою, притриманням, завдатком. Договором може бути встановлено інші види забезпечення виконання зобов'язання, наприклад, правочини, вчинені під відкладальною умовою тощо. Спільною рисою усіх перерахованих способів є те, що їх основною правовою метою є не власне виконання зобов'язань, що покладаються на сторін правочину про забезпечення виконання зобов'язання, а забезпечення належного виконання саме того зобов'язання, що забезпечується.

Слід звернути увагу на те, що питання забезпечення зобов'язань завжди повинні бути в центрі уваги всіх учасників господарських процесів при укладенні та виконання господарських договорів. Як прописані в договорі умови забезпечення виконання зобов'язань, так вини й будуть виконуватися надалі. Отже, укладаючи господарський договір, слід уважно вивчити, проаналізувати, які види забезпечення виконання зобов'язань можуть бути застосовані, а також які видатки при невиконанні або належному виконанні суб'єкт господарювання несе надалі.

Ми розглянемо питання застосування неустойки у вигляді штрафу або пені в господарсько-договірних відносинах. Переваги неустойки перед іншими видами забезпечення, що зумовлює її широке застосування в договірних відносинах, полягає в тому, що за своєю суттю вона є спрощеною формою відшкодування витрат однією із сторін договору по виконанню господарських зобов'язань. Застосовуючи дану норму в практичній діяльності, господарюючим суб'єктам на законодавчому рівні надана можливість на свій розсуд формулювати положення договору, в тому числі щодо розміру неустойки і порядку її нарахування.

Згідно зі ст. 549 Цивільного кодексу України неустойка – це грошова

сума або інше майно, яке боржник повинен передати кредитору у разі порушення боржником зобов'язань.

Предметом неустойки може бути грошова сума, рухоме та нерухоме майно. Однак механізм реалізації такого права поки що не визначений, що на практиці може створити труднощі при обчисленні та стягненні такого виду неустойки.

Господарський кодекс України визначає штраф і пеню як різновид штрафних санкцій. Відповідно до ч. 1 ст. 230 ГК штрафними санкціями в розумінні цього кодексу є господарські санкції у вигляді грошової суми (неустойка, пеня чи штраф), яку учасник господарських відносин зобов'язаний сплатити у випадку порушення ним правил здійснення господарської діяльності, невиконання або неналежного виконання господарського зобов'язання.

Як бачимо, тут є суперечності між нормами чинних ЦК і ГК. ЦК розглядає штраф і пеню як різновид неустойки, тоді як ГК відносить штраф, пеню і неустойку до штрафних санкцій.

Стосовно відповідальності за порушення виконання грошових зобов'язань ч. 6 ст. 231 ГК передбачає, що штрафні санкції встановлюються у процентах, розмір яких визначається ставкою Національного банку України за увесь час користування чужими коштами, якщо інший розмір процентів не передбачений законом або договором. Спеціальним законом, що регулює питання встановлення відповідальності за порушення грошових зобов'язань є Закон України "Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань" від 22.11.1996 р. Ст. 3 зазначеного закону передбачає, що розмір пені обчислюється від суми простроченого платежу й не може перевищувати подвійної ставки НБУ, що діє в період, за який нараховується пеня. Звідси впливає також невідповідність норм, що регулюють господарсько-правові відносини. Ст. 551 ЦК прямо вказує, що розмір неустойки, установлений законом, може бути збільшений в договорі. ГК по-своєму тлумачить дані різночитання. Так, наприклад, відповідно до ч. 4 ст. 231 ГК у випадку, коли розмір штрафних санкцій законом не визначений, санкції застосовуються в розмірі, передбаченому договором. Але в раніше розглянутій ч. 1 цієї статті зазначено, що законом щодо окремих видів зобов'язань може бути встановлений розмір штрафних санкцій, зміна якого за згодою сторін не допускається.

Тому суб'єкти господарювання, укладаючи господарські договори, повинні мати на увазі зазначені вище протиріччя ЦК, ГК та Закону України "Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань".

ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ КОЗАЦЬКОЇ ДОБИ

Семенов В.М., доцент кафедри права

У Козацький період історії українського державотворення на території сучасної України існувало три історичні регіони: Запорозька Січ, Гетьманщина та Слобідська країна, які мали ознаки державних утворень. Характерною особливістю організації й функціонування політичної системи в цих регіонах у другій половині XVII – XVIII ст. була поліваріантність існуючих політичних моделей та різновекторність їх еволюцій.

Зокрема політичний устрій українських земель, що підпорядковувались гетьманові, – Гетьманщина (самоназва – Військо Запорозьке, а сучасна історіографічна назва – Українська козацька держава), увібравши досвід функціонування військово-політичної організації – Запорозької Січі, в процесі розвитку набув чимало специфічних ознак, які різнили його від свого прообразу, а також моделі організації політичних відносин в автономній стосовно гетьманської влади Січі. Крім того, модель організації політичної влади Гетьманату в ході колонізації південно-західних окраїн Московської держави було екстрапольовано на терени Слобідської України.

Важливе значення мала та обставина, що впродовж усієї другої половини XVII – XVIII ст. відбуваються принципові зміни в характері функціонування політичної системи Гетьманату, що значною мірою було зумовлено політичним курсом Російської держави, скерованим на обмеження та ліквідацію української автономії, інкорпорацію українських земель до складу імперії.

Враховуючи це, при розгляді історії розвитку державотворення України в Козацький період можна зробити висновки щодо регіональних особливостей в організації владних відносин, які існували в Запорозькій Січі, Гетьманщині та Слобідській Україні. Головними з них були:

1) на відміну від Гетьманщини та Запорожжя, які за сучасною термінологією можна віднести до унітарних державних утворень, Слобожанщина за державним устроєм мала ознаки федерації;

2) загальна військова рада в Гетьманщині не мала такого значення, як це спостерігалось в Запорозькій Січі, а на Слобожанщині такого управлінського інституту взагалі не існувало;

3) Слобідській Україні була притаманна практика спадковості керівних посад, що не було характерним для Гетьманщини (де таке явище мало місце лише в останні роки її існування).

На Запорожжі, на відміну від двох інших українських історичних регіонів Козацького періоду керівні посади завжди були виборними;

4) слобідські козацькі полки мали більш жорстку систему централізованого управління. Сотенний уряд фактично виконував лише

контрольно-наглядові функції. На відміну від нього, сотні Гетьманщини мали більше повноважень з питань самоврядування;

5) на Гетьманщині й особливо Запорозькій Січі практично не існувало практики суміщення керівних посад. У той же час таке явище було доволі характерним для Слобідської України;

6) Гетьманщина і Слобідська Україна мали полково-сотенний адміністративно-територіальний поділ.

На Запорозькій Січі, на відміну від них, існував паланковий адміністративно-територіальний поділ;

7) на Запорожжі існувала категорія управлінців, які займались суто господарськими справами, а саме: кантаржій, шафарі, шкільні отамани, канцеляристи та ін. Посад подібного плану в ієрархічній структурі Гетьманщини та Слобідської України не існувало;

8) слобідські козачі полки підпорядковувались не гетьману, а царському уряду, в особі Белгородського воєводи. Запорозька Січ хоча формально була підпорядкована російському уряду, мало широку автономію та права на самоврядування.

Відмінності в організації владних інститутів українських історичних регіонів Козацької доби можна визначити за допомогою сучасної термінології, що стосується форми державного устрою, виду державного правління, законодавчих органів, головних посадових осіб та системи адміністративно-територіального поділу.

Так, вищим законодавчим органом Запорозької Січі була Рада Січі, а на Гетьманщині – Генеральна військова рада. На відміну від них, полки Слобідської України не мали єдиного вищого законодавчого органу.

Вищою посадовою особою Запоріжжя був виборний кошовий отаман. На Гетьманщині – юридично виборний гетьман, фактично призначався російським урядом (Особливо у другій половині XVIII ст.).

За видом державного устрою Запорозька Січ та Гетьманщина мали ознаки унітарних держав, а Слобідська Україна – федеративної.

За видом державного правління Запорозька Січ мала ознаки президентсько-парламентської республіки, Гетьманщина – президентської. Слобожанщина фактично була автономним краєм у складі Російської імперії.

Таким чином, організації системи органів управління життям суспільства в історичних регіонах тодішньої України, попри схожі принципи, були притаманні й суттєві відмінності, що, у свою чергу, мало значні наслідки для розвитку соціально-економічної та політичної ситуації в них.

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Сінченко Ю.П., *ст. викладач кафедри права*

Національна ідея – гостра зброя, поводитися з нею необхідно обережно. небезпечна не сама ідея, а її пошук. Проблема в тому, що всі пошуки національної ідеї дуже часто закінчувалися звичайним націоналізмом. Необхідно визначити, що рівень правосвідомості і загальної культури населення в сучасній Україні суттєво нижчий, ніж в попередні часи. У суспільстві виник дуже спрощений підхід до складних реалій сучасного життя, а іноді відверте фальсифікування їх.

Видатний політик ХХ століття У.Черчилль попереджав, що власник, який не осідлав національну ідею, може потрапити в услужіння до пройдисвітів.

Потреба в обґрунтуванні сенсу життя і професійної діяльності національними, загальнодержавними цінностями є самою актуальною проблемою, яку, на жаль, не вирішують ні політики, ні державні інституції, ні керівництво суверенної України.

В той же час, не складно зрозуміти, що існування національної держави не можливе при відсутності національної ідеї.

Гармонічне виховання особистості неможливе без врахування національної ідеї. Спираючись на думку сучасних вітчизняних вчених, спробуємо визначити саме поняття національної ідеї.

Національна ідея, зазначає Юрій Канигін, - це те, що об'єднує народ, гуртує і надихає його на подвижництво; це думна концентрація національної свідомості, розуміння народом суті свого існування, свого призначення. Для нас, українців, це: незалежність (самостійність), державність, соборність. На цих трьох “китах” ґрунтується одвічна українська мрія, невмируща національна ідея.

Археолог Юрій Шилів у вартій уваги праці “Праісторія Русі-України” суть української національної ідеї бачить у пам'ятках України. “Тут, пише він, витоки нашої культури, коріння української національної ідеї; суть ідей не в патяканнях чи навіть у вченнях, а в пам'ятках своєї Вітчизни”.

Роман Кісь вважає, що дати визначення національної ідеї загалом неможливо, бо вона – не просто доктрина, концепція, вчення, але також ... інстинкт народу, його глибинне устремління до самозбереження і самототожності”. Справді, дуже велике коло зовсім різних явищ можна віднести до національної ідеї.

Яким шляхом підуть далі теоретичні розміркування, покаже час. Тут лишень потрібно підкреслити, що скидування різноманітної, у тому числі етнографічної тематики в один кошик під назвою “національна ідея” плодитиме, з одного боку, поверхову балаканину, а з другого – схоластику. Відома істина: слова необхідно розуміти, а про термін можна домовитися. Головне, щоб поняття точно відбивало суть явища, яке воно позначає. Українська ідея – це осмислене українство. Поняття українства ширше від поняття української ідеї. Українство складається і з політичної, і з економічної діяльності, і з духовних витворів, і з побутових традицій. Ідея українська – вужче поняття. Воно охоплює всі сторони матеріального і духовного життя, але тільки тою мірою, в якій вони проявляються як свідоме утвердження українства. Таким чином, національна ідея – це свідоме утвердження нації у всіх проявах її етнічної сутності. Національна ідея – це результат тривалого й динамічного процесу історичного розвитку народу. На сучасному етапі її можна сформулювати таким чином: національна ідея – це реальне народовладдя, реальний державний суверенітет і реальна економічна незалежність України, її безперечний авторитет у світі, благополуччя і щастя українського народу, високий рівень і висока якість життя кожного громадянина України. Концепт “національна ідея” нині активно використовується в загально-громадському і політичному дискусі. В них беруть участь як політики, вчені, журналісти, так і пересічні громадяни, прагнучи з’ясувати ступінь самоорганізації українського народу, його здатність самостійно творити державу на рівні вимог сучасної доби.

Формуванню національної самосвідомості у молоді має сприяти національно зорієнтована педагогіка, яка б об’єднала три основні напрями: історико-культурологічний, правовий та психолого-педагогічний. Саме з цього виходять в університеті, об’єднавши зусилля кафедр українознавства, права та провідних фахівців у галузі культурології, педагогіки, психології. Саме така система формування особистісної і групової ідентичності має функціонувати у тісному взаємозв’язку із системою професійної підготовки фахівців.

Проблема виховання національної самосвідомості молоді дуже актуальна і вимагає свого вирішення.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОГО МИТА У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Курдес О.Л., ст. викладач кафедри права

Інститут державного мита є складовою фінансового прана як галузі права. Універсальний характер цього інституту підтверджується його використанням тривалий час майже всіма процесуальними галузями права і стосовно багатьох інших правовідносин, Стаття 44 ГПК визначає державне мито як складову судових витрат.

Питання правової природи державного мита та його визначення є досить дискусійним у науці і на сьогодні характеризується відсутністю єдиної точки зору. Так, Г. Бех під державним митом розуміє платіж, який стягується за вчинення юридично значимих для платників податків дій або за видачу документів уповноваженими на те органами чи посадовими особами. І. Балюк стверджує, що державне мито — це обов'язковий платіж за дії з розгляду, вирішення, перегляду господарських справ, які здійснює господарський суд. О. Мамалуй відносить мито до групи платежів податкового характеру. На думку В. Вишневецької, державне мито є обов'язковим платежем податкового характеру, окремим від податків. Відсутнє також і чинне легальне визначення поняття «державне мито». Лише Закон України «Про державне мито», дію якого зупинено Декретом Кабінету Міністрів України «Про державне мито» від 21 січня 1993 р. № 7-93 (далі — Декрет), у ст. 1 давав визначення даного поняття: державне мито — це «грошовий збір, що справляється в судових та арбітражних органах, органах державного нотаріату, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства закордонних справ України, Державного патентного відомства України, міських, сільських та селищних Рад народних депутатів та інших органах, передбачених законодавством України, за вчинення ними окремих дій та видачу документів». Чинне законодавство, в тому числі Декрет Кабінету Міністрів України «Про державне мито» визначення даного поняття не містить.

Характеризуючи державне мито та враховуючи його основні ознаки, що розкривають суть державного мита, можна дати таке його визначення: *державне мито* — це вид платежу, який закріплений актом компетентного органу державної влади і справляється у грошовій формі, за наявності визначених законодавством підстав, до державного бюджету.

Сплата державного мита регулюється ГПК, Декретом, Інструкцією про порядок обчислення та справляння державного мита, затвердженою наказом Головної державної податкової інспекції України від 19 травня 1993 р. Деякі питання, не врегульовані вищезазначеними актами, регулюються роз'ясненнями Вищого арбітражного суду України «Про деякі питання визначення ціни позову, підсудності справ та сплати державного мита» від 17 лютого 1994 р. № 02-5/114, «Про деякі питання практики застосування

розділу VI Господарського процесуального кодексу України» від 4 березня 1998 р. № 02-5/78.

Незважаючи на таке різноманіття правового матеріалу вищезазначені акти не вирішують усіх, іноді навіть принципових, проблемних питань, пов'язаних зі сплатою державного мита.

Так, відповідно до ст. 45 ГПК позовні заяви, заяви про вжиття запобіжних заходів і заяви про оскарження рішень, ухвал, постанов господарського суду оплачуються державним митом, крім випадків, встановлених законодавством.

Проте вищезазначена норма законодавства має певні прогалини, які дістають вияв у її реалізації. Наприклад, Декрет не визначає розмірів ставок, що справляються за подання апеляційних і касаційних скарг на ухвали суду.

Відповідно до ч. 1 ст. 86 ГПК, якщо господарський спір не вирішується по суті (відкладення розгляду справи, зупинення, припинення провадження у справі, залишення позову без розгляду), господарський суд виносить ухвалу. Згідно з ч. 2 ст. 67 ГПК про забезпечення позову також виноситься ухвала.

Тому доречнішим видається скасування сплати державного мита за подання апеляційних та касаційних скарг на ухвали суду. Це пояснюється тим, що для відкладення розгляду справи, зупинення, припинення провадження у справі, залишення позову без розгляду ГПК передбачені конкретні підстави (статті 77, 79, 80; 81). Суддя, приймаючи відповідну ухвалу, діє в рамках Кодексу. Якщо він виходить за межі повноважень, сторона спору не повинна нести збитки через недоліки судової системи.

Законодавцю також слід визначитися стосовно сплати державного мита за подачу заяв про вжиття запобіжних заходів. Згідно зі ст. 43¹ ГПК особа, яка має підстави побоюватись, що подача потрібних для неї доказів стане згодом неможливою або утрудненою, а також підстави вважати, що її права порушені або існує реальна загроза їх порушення, має право звернутися до господарського суду із заявою про вжиття запобіжних заходів до подання позову. Відповідно до ст. 43² ГПК запобіжні заходи включають: витребування доказів; огляд приміщень, в яких відбуваються дії, пов'язані з порушенням прав; накладення арешту на майно, що належить особі, щодо якої вжито запобіжних заходів, і знаходиться у неї або у інших осіб.

З огляду на те, що господарському суду за заявою про вжиття запобіжних заходів необхідно провести певні Процесуальні дії, зокрема повідомити заінтересовану особу, в деяких випадках оглянути приміщення, в яких відбуваються дії, пов'язані з порушенням прав, винести ухвалу за результатом розгляду вищезазначеної заяви, вважаємо за доцільне визначити розмір ставки за подання заяви про вжиття запобіжних заходів у розмірі 6 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

СТАТУС ЖІНОК І ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В УКРАЇНІ

Чередниченко Н. В., *ст. викладач кафедри права*

Узявши курс на підвищення статусу жінки в суспільстві та створення умов для рівної участі жінок та чоловіків в ухваленні рішень на всіх рівнях влади, Україна виконує взяті на себе зобов'язання перед міжнародною спільнотою і українським суспільством.

Оскільки на зміну концепції поліпшення становища жінок у світовій і національній свідомості наприкінці минулого і на початку нового тисячоліття утверджується концепція тендерного розвитку суспільства, в Україні також зроблено певні кроки в цьому напрямі. Зокрема, тендерна рівність розглядається як невід'ємна складова загальних прав людини.

Водночас ще багато чого треба зробити для досягнення міжнародних стандартів, які б поставили Україну на рівень тих країн, де здоров'я, добробут і соціальна активність кожної людини слугує виміром багатства, гуманності й демократичності всього суспільства. Важливою складовою демократичного розвитку суспільства є соціальна політика держави, яка має сприяти дотриманню прав жінок у сфері економіки і на ринку праці.

Упродовж останніх років у країні проведено низку заходів, спрямованих на зниження рівня безробіття серед жінок. Чинним законодавством передбачено додаткові гарантії зайнятості тим, хто потребує соціального захисту і не здатний на рівних конкурувати на ринку праці. З метою працевлаштування молодих жінок встановлено додаткові гарантії бронювання на підприємствах, в установах і організаціях, незалежно від форм власності, до 5% загальної чисельності робочих місць за робочими професіями. Частина вивільнених із суспільного виробництва жінок займається фермерством або підсобним господарством, очолюючи десяту частину фермерських господарств країни.

В Україні жінки користуються рівними з чоловіками правами щодо доступу до освіти (54,7% студентів — особи жіночої статі). Серед півмільйона педагогічних працівників понад 80% — жінки, але керівний склад становлять переважно чоловіки. Нині в науку приходить багато молодих жінок репродуктивного віку. Так, серед дисертантів до 40 років більшість — жінки, але для того, аби молода

жінка могла поєднати наукову кар'єру, сім'ю і материнство, їй потрібна допомога держави, як це робиться в інших країнах.

Занепокоєння викликає стан здоров'я жінок і чоловіків. З кожним роком воно погіршується, що позначається на скороченні середньої тривалості життя населення.

Актуальною для України є й проблема торгівлі жінками з метою сексуальної експлуатації. Для боротьби з цим явищем уряд України затвердив нову Комплексну програму протидії торгівлі людьми, де представлено широкий спектр заходів, а саме: попередження торгівлі людьми, переслідування торгівців, повернення жертв торгівлі, їхня реабілітація та реінтеграція в суспільство.

Однією з найгостріших проблем, пов'язаних з наслідками торгівлі людьми, є реінтеграція жертв торгівлі в суспільство. Разом з державними структурами над вирішенням цієї проблеми працюють і громадські організації. Тендерна рівність і рівні можливості для чоловіків та жінок є базовими принципами, цінностями і стандартами, визнаними міжнародним співтовариством, котрі є не лише основними вимогами соціальної справедливості і справжньої демократії, а й головними умовами для реалізації прав людини — для жінки і чоловіка. Проте слід зауважити, що українські жінки, незважаючи на те, що у нас недискримінаційне законодавство, на практиці в багатьох сферах відчують дискримінаційне ставлення і зазнають дискримінації супроти чоловіків (зокрема в участі жінок в ухваленні рішень на всіх рівнях державної влади). Ставлення суспільства до можливостей жінки в політичній сфері, рівень його тендерної культури чітко простежується в статевому складі народних депутатів та депутатському корпусі. Так, у складі Верховної Ради жінки становлять усього 5%. У радах місцевого рівня цей відсоток значно вищий (від 20 до 50). Аналогічна ситуація — в державних органах виконавчої влади: серед загальної кількості держслужбовців переважають жінки, водночас їхнє представництво значно зменшується відповідно до підвищення категорії посад.

Отже, загальна картина призначення на керівні посади в нашій країні гендерних підходів поки ще не демонструє, хоча останнім часом помітні позитивні зрушення. У 2006 році розроблена Державна програма з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві, яка є вагомим внеском у вирішенні цього питання.

ІНСТИТУТ ШЛЮБУ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ

Бордюк Ю.В., *ст. викладач кафедри права*

Своєрідність і самобутність розвитку України сприяли поширенню різноманітних видів шлюбу. На сьогодні в Україні існує три види шлюбу: - шлюб за згодою, зареєстрований у державних органах реєстрації актів громадського стану; релігійний обряд шлюбу; цивільний шлюб.

Проте згідно з чинним законодавством офіційним, що породжує шлюбні правовідносини, є лише перший вид – шлюб за згодою, зареєстрований у державних органах.

З XVI – XVII ст. укладення шлюбу було зосереджено під контролем церкви, яка оголосила шлюб таїнством, і лише шляхом вінчання шлюб набував законності. Серед українців був поширений шлюб, укладений на основі договору та відзначений весільною обрядовістю. Шлюб із вінчанням, але без весілля вважався недійсним. На противагу втручання церкви виник шлюб “на віру” – без вінчання, але з весіллям. Як правило, до таких шлюбів вдавалася біднота й ті, хто не мав згоди батьків. З плином часу система традиційних шлюбних звичаїв істотно змінюється. Початок XX ст. в історії України запам’ятався різноманітними політичними подіями, розбудовами, революціями. Саме в цей час закладалися підвалини сучасного цивільного, сімейного, кримінального права. В той час уряд Центральної Ради був замінений Гетьманщиною, Гетьманщина – Директорією, яку з часом замінили Українська Народна Республіка, далі – ЗУНР.

При революційних змінах режимів нові уряди звичайно скасовували попереднє законодавство повністю або частково. Так, у ЗУНР взагалі залишилося в силі майже все австрійське законодавство. Радянський уряд декларував скасування законодавства всіх попередніх урядів і рядом постанов вводив у дію на території УРСР законодавчі акти Російської Федерації.

Сімейні відносини цього періоду регулювалися чинним на той час законодавством, поряд з яким діяло і звичаєве право, а саме декретами РНК УРСР від 20 лютого 1919 р. “Про цивільний шлюб та про ведення книг актів громадського стану” та “Про організацію відділів записів актів громадського стану”. У першому декреті підкреслювалось, що надалі в УРСР визнаватимуться лише цивільні, тобто ті, які зареєстровані в органах РАЦСу. Церковні шлюби оголошувалися особистою справою осіб, котрі вступають у шлюб, і такими, що не мають юридичного значення. Водночас було зазначено, що церковні шлюби, укладені до 20 лютого 1919 р., мають силу зареєстрованих. Положення щодо дійсності цих шлюбів було закріплено й у сімейних кодексах України 1919 р. та 1926 р. Однак після цього постало питання про дійсність церковних шлюбів та інших релігійних обрядів, вчинених у тих місцевостях України, де свого часу не була встановлена радянська влада. З метою усунення зазначеної невизначеності у ч 3 ст. 6

КпШС було закріплено положення, відповідно до якого церковні шлюби та інші релігійні обряди визнавались такими, що не мають правового значення.

Поступово, в міру проникнення державного втручання у всі сфери громадського життя, майнові відносини подружжя одержали суворо одноманітне, державне регламентування. Якись винятки із загального правила та індивідуальне регулювання в цій сфері були повністю виключені.

На початку 90 – х років – після розпаду СРСР і утворення на його території незалежних держав – відбулися радикальні зміни у всіх сферах соціально – економічного життя. В Україні була проголошена орієнтація на ринкове господарство, відновлена приватна власність, в тому числі й на землю, знято чимало обмежень щодо об'єктів права власності. Своєрідною віхою в цьому ряду можна назвати включення до сімейного законодавства інституту шлюбного контракту. Законом України від 23 червня 1992 р. “Про внесення змін і доповнень до Кодексу про шлюб та сім'ю Української РСР до КпШС України було внесено ст.27¹ “Право подружжя на укладення шлюбного контракту “. З цього моменту шлюбний договір вперше одержав своє законодавче закріплення. Логічним продовженням цього стало включення інституту шлюбного договору до проекту нового Цивільного кодексу України, а пізніше до нового Сімейного кодексу України.

Впродовж тисячоліть інститут шлюбу розвивався і вдосконалювався.. Накопичений досвід, правового регулювання цього інституту відображався в нормативних актах. Кожна нова епоха вносила своє і за останні десятиліття накопилась значна нормативна база. Але оскільки ця база відображає радянські погляди на інститут шлюбу, то у зв'язку з переходом України до ринкової економіки з'явилась необхідність пристосування шлюбу до нових сучасних умов. Найяскравіше це виявилось у регулюванні майнових відносин членів сім'ї, а саме відносини приватної власності. Існує також багато моментів, які необхідно врегулювати з урахуванням сучасних вимог. Тому введення нового Сімейного кодексу стало досить актуальним.

Сімейний кодекс втілив в собі низку нових ідей, зокрема легалізація звичаю, закріплення аналогії закону і аналогії права, впровадження інституту анулювання шлюбу і т.д. Але недостатньо ввести в дію новий кодекс, необхідне також багаторічне застосування його положень судами, зміна окремих елементів культури сімейних взаємин, розроблення низки нормативно-правових актів, які б регламентували механізм застосування статей кодексу. Таким чином Сімейний кодекс не вирішує всіх проблем, які накопились за останні десятиліття.

Необхідне детальне багаторічне розроблення нормативно-правових актів, які б деталізували статті Сімейного кодексу.

ЮРИДИЧНА КЛІНІКА ЯК ПРАКТИЧНА ОСНОВА НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Кононенко О.Я., *старший викладач кафедри права*

Державі потрібні юристи які мають відповідний обсяг знань і можуть їх використовувати при вирішенні проблем, що виникають у фізичних та юридичних осіб в повсякденній діяльності.

При цьому важливим для них є не лише володіння необхідними знаннями у сфері юриспруденції, а й навички їх практичної реалізації, тобто вміння їх застосовувати при наданні практичної правової допомоги.

Разом з тим, загальним недоліком юридичної освіти в Україні є відсутність належних практичних знань у випускників вітчизняних юридичних вузів.

Певна частина студентів стикається з проблемою неможливості пройти повноцінну виробничу практику, оскільки часто вона перетворюється у формальність.

Таку підготовку без певних практичних навичок студентів - юристів не можна назвати нормальним явищем.

Тому, важливе місце у системі професійної підготовки майбутніх правників належить вирішенню проблеми практичного навчання, набуття студентами необхідного досвіду роботи, який би у повній мірі відповідав вимогам сучасного стану юридичної вищої освіти, як в Україні, так і взагалі у світі.

Більшість юридичних факультетів у багатьох регіонах світу орієнтуються перш за все на отримання студентами "case study" - практичного навчання. Вони доповнюють викладання правової теорії в аудиторіях так званою "клінічною освітою", що дає студентам можливість надавати юридичні послуги вразливим верствам населення.

Така освіта здійснюється і Юридичною клінікою Сумського державного університету.

Клініка створена як база для практичного навчання, проведення навчальної та виробничої практики студентів старших курсів спеціальності «Правознавство», інтегрована у навчальний процес і здійснює роботу на основі чинного законодавства.

Загалом, цілі клініки полягають у поєднанні інтересів громадян, що потребують правової допомоги і неспроможних оплатити послуги

юриста, студентів, зацікавлених в отриманні практичних знань, які сприяють у майбутньому їх працевлаштуванню і кар'єрі.

Також молоді фахівці беруть участь у формуванні правової культури громадян та розширенні їх правової свідомості, зокрема, у проведенні правопросвітніх заходах для населення.

Така форма навчання набагато цінніша за класичні практичні заняття, оскільки сприяє розвитку навичок спілкування, аналізу інформації, розвитку психологічних аспектів професійної діяльності, що необхідні кожному юристу в його повсякденній роботі.

В той же час діяльність юридичної клініки потребує вдосконалення.

Для цього необхідно :

- організувати проходження студентами - консультантами навчальної та виробничої практики на базі юридичної клініки;
- створити дійовий механізм обміну інформацією між населенням, засобами масової інформації та юридичною клінікою;
- організувати надання юридичних консультацій через газету СумДУ "Резонанс".
- розширити співробітництво клініки з правоохоронними органами, органами державної влади і місцевого самоврядування,
- запровадити механізм наставництва в юридичній клініці
- розширити матеріально-технічну базу клініки
- використовувати досвід провідних юридичних клінік України;
- впроваджувати новітні методики у практичне навчання студентів-консультантів;
- проводити внутрішньо - кафедральні правові змагання;
- приймати участь в різних Всеукраїнських змаганнях і конференціях по праву;
- надавати правову допомогу за межами клініки;
- проводити лекції з правових питань в школах та інших навчальних закладах та установах.

ПОДАТКОВИЙ АГЕНТ ЯК СУБ'ЄКТ ПОДАТКОВИХ ПРАВОВІДНОСИН

Янішевська К.Д., викладач кафедри права

Конституцією України та нормами податкового законодавства України визначено, що кожен громадянин України зобов'язаний сплачувати податки і збори від одержаного доходу в порядку і розмірах, встановлених законом, а податкові зобов'язання громадян несуть особистий характер.

В теорії податкового права платниками податку визнаються особи, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або здійснюють діяльність, що є об'єктом оподаткування, і на які покладено обов'язок щодо сплати податків.

Законом України "Про порядок погашення зобов'язань платника податків перед бюджетом та державними цільовими фондами" зазначається, що податкове зобов'язання платника податку визначається платником податку самостійно чи контролюючим органом. Але доцільно зауважити, що діюче законодавство України передбачає сплату податку не тільки самостійно платником податку, а й іншими суб'єктами. Одним з таких суб'єктів по утриманню податків виступає податковий агент, на якого покладено обов'язок нараховувати, утримувати та сплачувати податок, вести податковий облік і подавати податкову звітність за платника податку.

Згідно з Законом України "Про податок з доходів громадян" податковий агент - юридична особа (її філія, відділення, інший відокремлений підрозділ) або фізична особа чи представництво нерезидента - юридичної особи, які незалежно від їх організаційно-правового статусу та способу оподаткування іншими податками зобов'язані нараховувати, утримувати та сплачувати цей податок до бюджету від імені та за рахунок платника податку, вести податковий облік та подавати податкову звітність податковим органам відповідно до закону, а також нести відповідальність за порушення норм цього Закону.

Податковим агентом, зокрема, є фізична особа, що є суб'єктом підприємницької діяльності чи здійснює незалежну професійну діяльність, яка використовує найману працю інших фізичних осіб, щодо виплати заробітної плати (інших виплат та винагород) таким іншим фізичним особам.

Участь податкового агента в механізмі оподаткування викликана необхідністю реалізації принципу зручного оподаткування і забезпечення ефективного податкового адміністрування.

В умовах становлення податкової системи важливим завданням удосконалення податкових правовідносин є повне та точне регулювання правового статусу їх суб'єктів.

Не дивлячись на те, що податкові агенти відіграють велику роль в механізмі стягнення податків, проблеми, пов'язані з їх правовим статусом залишаються ще маловивченими. Це пояснюється недостатньою визначеністю в законодавстві їх прав та обов'язків. Так, Законом України "Про податок з доходів громадян" врегульовано лише загальне визначення податкового агента, а для того, щоб дізнатися про конкретизацію його правового статусу слід звертатися до інших нормативно-правових актів, тоді як стаття 226 Податкового кодексу РФ регулює особливості нарахування податків податковими агентами, порядок і строки сплати податковими агентами.

Проблема правового регулювання податкових агентів також полягає тому, що вони є не єдиними суб'єктами податкових правовідносин, що виконують посередницькі функції. Іноді їх плутають з платниками податків, податковими органами, збирачами податків та інших. Саме це обумовлює визначення чітких критеріїв відокремлення податкових агентів від інших суб'єктів податкових правовідносин.

Отже, дослідження правового статусу податкового агента зумовлюється важливими соціальними, правовими і науковими потребами. Тому проблема правового статусу податкового агента набуває більш чіткого вираження.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО ТА СУСПІЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПЕРТНО-ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Резнік М.М., викладач кафедри права

Оцінка майна стає широко затребуваною у зв'язку з появою таких актуальних питань як земельна реформа, порядок здійснення примусового відчуження майна за рішенням суду, податкова застава, з'ясування майнових суперечок.

Розв'язання зазначених проблем є передумовою вдосконалення адміністративно – правового регулювання експертно – оціночної діяльності.

Однією з актуальних проблем в даній галузі є удосконалення державного і суспільного регулювання оцінки майна та професійної оціночної діяльності, поняття їх суті та механізмів.

Слід зазначити, що регулювання цих питань є системою механізмів забезпечення (гарантування) достовірності і об'єктивності оцінки майна, а також формування і розвитку відповідної інфраструктури.

Основними механізмами регулювання оцінки майна і професійної оціночної діяльності є: нормативно – методичне регулювання; організаційно – правові механізми сегментації і контролю ринку оціночних послуг; організаційно – правові механізми “внутрішньо–корпоративної ієрархії”; організаційно – правові механізми регулювання доступу на ринок оціночних послуг.

Сукупність вказаних механізмів складає суть державного регулювання і, відповідно, сукупність механізмів, що реалізуються суспільними інститутами – суть суспільного регулювання.

Детальніше розглянемо і проаналізуємо механізм державного і суспільного регулювання майна і професійної оціночної діяльності в Україні.

Отже, державне регулювання оціночної діяльності полягає у забезпеченні формування і розвитку інфраструктури оцінки майна в Україні; об'єктивності і законності її проведення, зокрема відповідності оцінки нормативно – правовим актам; впровадження в практику оцінки міжнародних норм і правил; забезпечення суспільних інтересів з питань оцінки майна; створення конкурентного середовища серед суб'єктів оціночної діяльності і на навчальних закладах, що здійснюють професійну підготовку оцінювачів;

проведення оцінки майна органами державної влади і органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства.

Органом державної влади, що здійснює державне регулювання оціночної діяльності в Україні є Фонд державного майна. Разом з тим, Кабінет Міністрів України в питаннях оціночної діяльності здійснює повноваження, визначені Конституцією України, Законом України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні" (далі – Закон) та іншими нормативно – правовими актами.

Суспільне регулювання оціночної діяльності в Україні здійснюється самогерувівними організаціями оцінювачів.

Створення і порядок діяльності таких організацій регулюється законодавством про об'єднання громадян з урахуванням особливостей, встановлених Законом.

Необхідно наголосити, що на сьогодні питання ціни, вартості і оцінки майна регулюються більше ніж 180 нормативно – правовими актами України, і нажаль, не всі чинні норми кореспондують між собою. Вищезгадані правові норми регулюють правовідносини, що виникають в процесі проведення оцінки майна і майнових прав які належать юридичним і фізичним особам резидентам та нерезидентам України.

Вцілому, законодавчо закріплені єдині вимоги до процедури проведення оцінки майна і майнових прав, незалежно від форм власності і його місцезнаходження. В той же час необхідно наголосити, що законодавчо не встановлюється обов'язковість оцінки майна і майнових прав (за винятком випадків, викладених у статті 7 Закону).

Фактично Закон гарантує право будь - якої юридичної або фізичної особи на проведення оцінки і отримання її достовірного її результату, тобто гарантує надання якісної консалтингової послуги і подальше використання результатів оцінки.

Саме тому необхідно вдосконалювати механізми, що регулюють процедури оцінки і вимоги до професійної оціночної діяльності спрямовані на захист прав осіб, які використовують результати оцінки, що у свою чергу гармонізує українське і міжнародне законодавство в цій сфері відносин.

ПРОГАЛИНИ СІМЕЙНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ В РЕГУЛЮВАННІ ШЛЮБНИХ ВІДНОСИН

Горева Є.Ю., викладач кафедри права

Сімейний кодекс України регулює: сімейні особисті немайнові та майнові відносини між подружжям, між батьками та дітьми, усиновлювачами та усиновленими, між матір'ю та батьком дитини щодо її виховання, розвитку та утримання, сімейні особисті немайнові та майнові відносини між бабою, дідом, прабабою, прадідом та внуками, правнуками, рідними братами та сестрами, мачухою, вітчимом та падчеркою, пасинком, сімейні особисті немайнові та (або) майнові відносини між іншими членами сім'ї, визначеними у ньому.

На сьогоднішній день актуальним залишається питання регулювання шлюбних відносин, а саме що таке шлюб та його реєстрація. Зупинимось на розгляді однієї умови стосовно реєстрації шлюбу – шлюбний вік.

Шлюбом є сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у державному органі реєстрації актів цивільного стану. Проживання однією сім'єю жінки та чоловіка без шлюбу не є підставою для виникнення у них прав та обов'язків подружжя. Релігійний обряд шлюбу не є підставою для виникнення у жінки та чоловіка прав та обов'язків подружжя, крім випадків, коли релігійний обряд шлюбу відбувся до створення або відновлення державних органів реєстрації актів цивільного стану.

Шлюбний вік для жінки встановлюється у сімнадцять, а для чоловіка — у вісімнадцять років. Особи, які бажають зареєструвати шлюб, мають досягти шлюбного віку на день реєстрації шлюбу.

За заявою особи, яка досягла чотирнадцяти років, за рішенням суду їй може бути надано право на шлюб, якщо буде встановлено, що це відповідає її інтересам.

Державна реєстрація шлюбу встановлена для забезпечення стабільності відносин між жінкою та чоловіком, охорони прав та інтересів подружжя, їхніх дітей, а також в інтересах держави та суспільства. Державна реєстрація шлюбу засвідчується Свідоцтвом про шлюб, зразок якого затверджує Кабінет Міністрів України.

Сімейний кодекс України в ст. 26 зазначає осіб, які не можуть перебувати між собою у шлюбі: особи, які є родичами прямої лінії споріднення, рідні (повнорідні, неповнорідні) брат і сестра (повнорідними є брати і сестри, які мають спільних батьків, неповнорідними є брати і сестри, які мають спільну матір або спільного батька), двоюрідні брат та сестра, рідні тітка, дядько та племінник, племінниця, усиновлювач та усиновлена ним дитина. Шлюб між усиновлювачем та усиновленою ним дитиною може бути зареєстровано лише в разі скасування усиновлення.

За рішенням суду може бути надане право на шлюб між рідною дитиною усиновлювача та усиновленою ним дитиною, а також між дітьми, які були усиновлені ним.

Далі ч. 2 ст. 32 СКУ говорить про наступне: у разі вагітності нареченої, народження нею дитини, а також якщо є безпосередня загроза для життя нареченої або нареченого, шлюб реєструється у день подання відповідної заяви або у будь-який інший день за бажанням наречених протягом одного місяця.

Постає питання якою нормою необхідно керуватись у випадку вагітності жінки якщо батьком майбутньої дитини є її брат? Тим більше, що ч.2 ст. 39 СКУ зазначає випадки недійсності шлюбу: недійсним є шлюб, зареєстрований між особами, які є родичами прямої лінії споріднення, а також між рідними братом і сестрою, п. 2 ст. 41 СКУ між двоюрідними братом та сестрою; між тіткою, дядьком та племінником, племінницею, ч.4 ст. 39 СКУ за заявою заінтересованої особи орган державної реєстрації актів цивільного стану анулює актовий запис про шлюб, зареєстрований з особами, зазначеними у ч. 2 ст.39 СКУ. Це питання постає і втому випадку якщо в анлогічній ситуації особами, що бажають укласти шлюб між собою не було досягнуто шлюбного віку.

Так як п. 4 ч. 1 ст.41 СКУ шлюб може бути визнаний недійсним за рішенням суду з особою, яка не досягла шлюбного віку і якій не було надано права на шлюб.

При вирішенні справи про визнання шлюбу недійсним суд бере до уваги, наскільки цим шлюбом порушені права та інтереси особи, тривалість спільного проживання подружжя, характер їхніх взаємин, а також інші обставини, що мають істотне значення.

Шлюб не може бути визнаний недійсним у разі вагітності дружини або народження дитини у осіб, зазначених пунктами 1, 2, 4 ч.1 ст. 41 СКУ а саме: між усиновлювачем та усиновленою ним дитиною , між двоюрідними братом та сестрою; між тіткою, дядьком та племінником, племінницею, з особою, яка не досягла шлюбного віку і якій не було надано права на шлюб.

Отже, яким чином необхідно регулювати дані відносини якщо на одну умову стосовно укладення шлюбу існує чотири норми, які були наведені раніше, що суперечать одна одній?

Безперечно, зазначені вище випадки в практиці є нечастими, а в цілому поодинокі. Але існування прогалин у сімейному праві в регулюванні шлюбних відносин доводить, що сімейне законодавство України потребує вдосконалення та прийняття ряду нових нормативно - правових актів, які б унеможливили порушення прав та інтересів осіб, які вступають у шлюбні відносини.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ НОРМАТИВНОГО ЗАХИСТУ ПРАВА НА ПРИВАТНІСТЬ В УКРАЇНІ

Пономаренко К.І., викладач кафедри права

Динамічний розвиток і впровадження інформаційних технологій, розбудова так званого інформаційного суспільства призвела до виділення з місиву особистих прав людини цілої низки прав, що отримали назву „інформаційні права”.

Законодавство про захист персональних даних виникло як реакція на природну потребу людини у забезпеченні недоторканості його приватного життя та особистих таємниць. Здебільшого це пов'язано із значним полегшенням автоматизованої обробки та накопичення інформації, зокрема збільшення обсягів і напрямків використання персоніфікованої інформації у різних сферах суспільного життя, передача даних за кордон.

Світова історія захисту персональних даних починається ще з 1970-х років, коли з огляду на появу автоматизованих баз даних європейські країни почали приймати закони, які б убезпечували право на приватність та збереженість особистих даних. Першим у світі законом, прийнятим з метою захисту даних, став закон „Про захист даних” 1970 р., землі Гессен ФРН. Автори закону виходили з тих міркувань, що інформаційні потоки формують „первовий центр суспільного життя”, володіння інформацією про громадян являє „суспільну силу”, а автоматизована обробка даних, у свою чергу, несе небезпеку особистій свободі та, внаслідок, загрожує громадянському суспільству.

Інформація про особу є одним із восьми основних видів інформації, згідно із ст. 18 Закону України „Про інформацію” і являє собою сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про особу. Основними даними про особу (персональними даними) є: національність, освіта, сімейний стан, релігійність, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження. Сам термін „інформація про особу” не можна назвати вдалим, з цього приводу у науковій літературі прийнято вживати термін „персональні дані”, який, до речі, проектом закону „Про захист персональних даних”, пропонувалося закріпити законодавчо.

Під інформацією Закон України „Про інформацію” розуміє документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі. Всі громадяни України, юридичні особи і державні органи мають право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення та зберігання відомостей, необхідних їм для реалізації ними своїх прав, свобод і законних інтересів, здійснення завдань і функцій. В той же час, реалізація цього права не повинна порушувати права інших осіб. Зазначений Закон визначає інформацію про особу як сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про особу. Основними

даними про особу (персональними даними) є: національність, освіта, сімейний стан, релігійність, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження. Джерелами документованої інформації про особу є видані на її ім'я документи, підписані нею документи, а також відомості про особу, зібрані державними органами влади та органами місцевого і регіонального самоврядування в межах своїх повноважень. Забороняється збирання відомостей про особу без її попередньої згоди, за винятком випадків, передбачених законом. Статтею 30 Закону України „Про інформацію” персональні дані віднесено до інформації з обмеженим доступом.

Питання законодавчого захисту персональних даних водночас і нове і таке, що не може отримати правового врегулювання в Україні вже понад 10 років.

Проблемі правового регулювання права на інформацію особистого характеру приділялася увага як у вітчизняній так і у зарубіжній науці, але й досі справедливо становить інтерес для дослідників.

З метою привести вітчизняне законодавство у відповідність з вимогами європейських Конвенцій, Директив, Протоколів і Рекомендацій, стосовно прав людини, в квітні 1997 року колишнє Національне агентство з питань інформатизації при Президентові України почало створення проекту Закону України "Про захист персональних даних". У 1999 році проект був розроблений та наданий зацікавленим міністерствам та державним відомствам на узгодження, а в 2000 він вже був офіційно погоджений. Головною особливістю даного законопроекту було право приватної власності на персональні дані, запропоноване та обґрунтоване одним із авторів, Брижко В. М., у своїй дисертації. Необхідність введення такого положення була мотивована додатковими можливостями для захисту персональних даних від несанкціонованої комерції ними. У 2003 році проект Закону України про персональні дані був офіційно зареєстрований на 2 сесії IV сесії Верховної Ради України. Після чотирьох років обговорень, доповнень та змін проекту, у 2007 році законопроект відхилено остаточно (не подолано вето Президента).

Окрім даної спроби законодавчо врегулювати відносини у сфері особистої інформації, були й інші. Наприклад, проекти «Про інформацію персонального характеру» та «Про Єдиний реєстр персональних даних».

Перші два законопроекти були створені як базові у сфері регулювання численних питань, пов'язаних з обробкою персональних даних. Натомість третій цілком був присвячений створенню і функціонуванню єдиної державної автоматизованої системи обліку громадян України та осіб, що постійно проживають на території України. Фактично, йшлося про потужну базу персональних даних, яка б містила інформацію про особу, починаючи від імені людини і закінчуючи, в окремих випадках, інформацією про стан її здоров'я. Жоден із запропонованих проектів так і не був прийнятий. Таким чином, проблема захисту персональних даних на сьогодні залишається відкритою та потребує детального нормативно-правового врегулювання.

ПРЕДСТАВНИЦТВО З ПЕРЕВИЩЕННЯМ ПОВНОВАЖЕНЬ

Солонар А.В., викладач кафедри права

Діяльність представника має здійснюватися у межах повноваження. Правочин, вчинений представником з перевищенням повноважень, створює, змінює, припиняє цивільні права та обов'язки особи, яку він представляє, лише у разі наступного схвалення правочину цією особою.

Правочин вважається схваленим, зокрема, у разі якщо особа, яку він представляє, вчинила дії, що свідчать про прийняття його до виконання.

Перевищення повноваження – це довільне збільшення представником обсягу прав на здійснення правочинів, встановленого вказівками особи, яку представляють, або нормами права. При перевищенні повноважень представник зі своєї ініціативи розширює межі наданого йому повноваження, не погодивши такий відступ з особою, яку він представляє. При визначенні обсягу повноважень слід ураховувати вказівки закону, зміст довіреності та інструкцій особи, яку представляють.

Перевищення повноваження можливе у кількісному і якісному відношенні. Під кількісним перевищенням мається на увазі, наприклад, перевищення: 1) числа, ваги, міри речей; 2) терміну договору, який потрібно укласти; 3) розміру плати або покупної ціни. Якісне перевищення може стесуватися: 1) властивостей і специфіки предмета правочину; 2) вибору контрагента, з яким має бути укладений правочин; 3) характеру самого правочину, вчинення дій, не передбачених довіреністю.

З врахуванням суб'єктивного ставлення представника до своїх дій та їх мети, можна виділити такі види перевищення повноважень:

- 1) дії з перевищенням повноважень внаслідок помилки щодо обсягу останніх;
- 2) умисне перевищення повноважень у сподіванні отримати схвалення вчинених дій від особи, яку представляють;
- 3) умисне перевищення повноважень з метою отримати вигоду для себе.

Правочин, вчинений з перевищенням повноважень, створює, змінює і припиняє цивільні права і обов'язки для особи, яку представляють, лише у разі подальшого схвалення цієї угоди. Якщо ж схвалення не відбудеться, то такий правочин правових наслідків для того, кого представляють не має і повинен бути визнаний недійсним. У перших двох випадках перевищення повноважень сторони повертаються у первісний стан. У випадку умисної діяльності з перевищенням повноважень з метою отримати вигоди для себе, правочин визнається недійсним, а на представника, крім того, покладається обов'язок відшкодування збитків, завданих тому, кого він представляє, і третій особі.

Крім того, за певних обставин (наприклад у випадку зловмисної домовленості представника і третьої особи про укладення правочину з

перевищенням повноважень) виникає також обов'язок третьої особи відшкодувати особі, яку представляли, збитки, що виникли внаслідок дій представника з перевищенням повноважень.

Законодавство передбачає два варіанти поведінки особи, яку представляють, при представництві з перевищенням повноважень:

1) вона схвалює дії, вчинені від її імені; 2) вона відмовляється від схвалення дій, вчинені від її імені без повноважень або з перевищенням повноважень.

Схвалення дій представника можливе в різних формах: 1) схвалення шляхом заяви про це; 2) схвалення мовчазною згодою; 3) схвалення шляхом здійснення конклюдентних дій, що свідчать про прийняття правочину.

За своєю юридичною природою схвалення є одностороннім правочином, що вимагає сприйняття його третьою особою і представником. У схваленні виражається воля особи, яку представляють, наділити юридичною силою конкретну угоду, укладену для неї з перевищенням повноважень. Наступне схвалення правочину особою, яку представляють, створює, змінює і припиняє цивільні права та обов'язки з моменту вчинення цього правочину.

Слід зазначити, що вищевикладене поширюється лише на випадки добровільного представництва, оскільки при обов'язковому представництві воля особи, яку представляють, є нікчемною і правового значення не має.

В юридичній практиці постають питання про значення схвалення тим, кого представляють, угоди, укладеної з перевищенням повноважень. Отже той, кого представляють, не може ухилитися від схвалення тієї частини угоди, яка відповідає повноваженням, - за умови, що можливе її самостійне існування. Тому угода, укладена з перевищенням повноважень, якщо її не схвалив той, кого представляють, може бути визнана судом частково дійсною. Якщо ж самостійне існування частини угоди, укладеної в межах повноважень, не є можливим, то вона визнається повністю недійсною.

Витрати, яких зазнав представник, що діяв з перевищенням повноважень, можуть бути стягнені з особою, яку він представляв, як безпідставно набуте майно за правилами гл. 83 ЦК, яка стосується набуття, збереження майна без достатньої правової підстави, за наявності всіх умов, необхідних для виникнення відповідних зобов'язань.

Наступне схвалення правочину особою, яку представляють, створює, змінює і припиняє цивільні права та обов'язки з моменту вчинення цього правочину.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ПРАЦІВНИКОМ

Гвоздь Н. М., студентка групи Ю-74

Внаслідок ускладнень суспільних відносин важливе місце в системі цивільного права займає інститут відшкодування шкоди. Інститут відшкодування шкоди не виконує самостійної господарської функції, а скоріше допоміжну, відновну.

У ст. 1166 Цивільного кодексу України чітко зазначено, що майнова шкода завдана неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю особистим немайновим правам фізичної або юридичної особи, відшкодовується в повному обсязі особою, яка її завдала.

Одним із спеціальних деліктів є відповідальність за шкоду, завдану працівником юридичної або фізичної особи.

Так, згідно ст. 1172 Цивільного кодексу, шкоду, що завдано працівником під час виконання ним своїх трудових (службових) обов'язків, відшкодовує юридична чи фізична особа, з якою цей працівник перебував у трудових відносинах.

Якщо порівняти цей вид спеціального делікту із загальними умовами деліктної відповідальності, можна відмітити такі особливості.

По-перше, протиправність діяння полягає в тому, що особа повинна вчинити не просто протиправне діяння (дію чи бездіяльність), а вчинити за таких умов:

- якщо між нею та відповідальною юридичною чи фізичною особою є трудові (службові) правовідносини. До речі, наявність, строк виникнення чи припинення цих правовідносин визначається трудовим договором (контрактом), наказом про прийняття на службу, про переведення на тимчасову роботу в дану організацію, актом обрання на виборну посаду, а також наказами керівного органу або рішення суду та іншими юридичними актами, якими оформляється введення особи до числа працівників певної юридичної чи фізичної особи.

- якщо шкоди завдано безпосередньо під час виконання трудових (службових) обов'язків, тобто коли особа здійснює роботу, обумовлену трудовим договором (контрактом), іншим локальним чи адміністративним актом, як правило, на території юридичної чи фізичної особи протягом робочого часу.

Вид деліктних зобов'язань про який йдеться мова, крім того, має складний характер причинно-наслідкового зв'язку. Адже треба доводити не лише те, що шкода завдана внаслідок протиправного діяння, а й те, що протиправне діяння було наслідком неналежного виконання чи невиконання працівником (службовцем) або іншою особою покладених на нього трудових (службових) обов'язків.

Проте найістотношою особливістю цього деліктного зобов'язання є те, що проходить відмежування особи, яка фактично завдала шкоди від особи, яка повинна нести деліктну відповідальність.

Так, за ст. 1172 Цивільного кодексу України безпосереднім заподіювачем шкоди є:

- працівник (службовець);
- підрядник;
- учасник (член підприємницького товариства).

Однак відповідальність за шкоду, завдано внаслідок відповідного виконання обов'язків, законодавство покладає на:

- юридичну або фізичну особу, з якою він перебуває в трудових (службових) відносинах;
- замовника за цивільно-правовим договором підряду;
- підприємницькі товариства, кооперативи, учасником (членом), яких він є.

Аналізуючи дану ситуацію, виникає питання у чому полягає вина осіб, на яких покладається тягар відповідальності за завдану матеріальну шкоду? Слід вважати, що оскільки всі дії працівників (службовців) та інших осіб, коли вони вчиняються, юридично прирівнюються до дій юридичної, фізичної особи та інших зобов'язальних суб'єктів, то й у разі завдання шкоди вони діють від імені та в інтересах зазначених роботодавців, замовників та підприємницьких товариств і кооперативів. Тому і вина безпосереднього заподіювача шкоди, який перебуває у відповідних відносинах з юридичною, фізичною чи іншою уповноваженою особою, яка передбачена відповідачем, має визнаватися виною останніх. Так, наприклад, коли працівник діє від імені юридичної особи, його дії створюють юридичні наслідки для юридичної особи, яка є роботодавцем, оскільки він перебуває з нею в трудових відносинах і виконує покладені на нього трудові обов'язки. А це означає, що його вина за заподіяну шкоду має розглядатися як вина зазначеної юридичної особи. Однак у літературі висловлюються й інші думки. Так, наприклад, М.М. Агарков вважав, що вина юридичної особи полягає у неухважності у виборі працівника.

Розглядаючи особливості відшкодування шкоди, завданої працівником, доречно акцентувати увагу на наступному.

Відшкодувавши завдану працівником (службовцем) чи іншою особою шкоду, фізична чи юридична особа має право зворотної вимоги (регресу) до безпосереднього заподіювача, з вини якого було завдано шкоди, у розмірі виплаченого відшкодування, якщо інший розмір не передбачено законом.

Наук. керівник – Горевий В. І., доцент кафедри права

ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ НЕДОЛІКАМИ ТОВАРІВ, РОБІТ (ПОСЛУГ)

Бузурна А. В., студентка групи Ю-74

Відносини між суб'єктами будь-якого права не є і не можуть бути ідеальними. Цим зумовлюється необхідність такого інституту як відповідальність. Адже при порушенні прав виникає необхідність в їх захисті. Також наявність такого інституту стимулює суб'єктів відносин до правомірної поведінки.

Одним із способів захисту цивільних прав та інтересів є відшкодування шкоди. Особливістю відшкодування шкоди, завданої недоліками товарів, робіт (послуг) є те, що підставою для виникнення таких зобов'язань є правопорушення (делікт), тому такі зобов'язання з відшкодування шкоди називають ще деліктними.

Зобов'язання з відшкодування шкоди, завданої недоліками товарів, робіт (послуг) виникають не на підставі договору, а є наслідком порушення права, встановленого законом. Так, саме встановленого законом права на належну якість продукції та обслуговування, безпеку продукції, необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію про продукцію, її кількість, якість, асортимент, а також про її виробника (виконавця, продавця) та інших прав, встановлених чинним законодавством.

Відповідно до частини 1 ст. 1209 ЦК, шкоду, завдану фізичній або юридичній особі внаслідок конструктивних, технологічних, рецептурних та інших недоліків товарів, робіт (послуг), а також недостовірної або недостатньої інформації про них зобов'язаний відшкодувати продавець, виготовлювач товару, виконавець робіт (послуг). При чому шкода, завдана внаслідок недоліків товарів, ненадання повної чи достовірної інформації щодо властивостей і правил користування товаром, підлягає відшкодуванню продавцем або виготовлювачем товару за вибором потерпілого. А шкода, завдана внаслідок недоліків робіт (послуг), підлягає відшкодуванню їх виконавцем (ст. 1210 ЦК).

Загальними підставами деліктної відповідальності є: наявність шкоди, протиправність поведінки заподіювача шкоди, причинний зв'язок між ними та вина заподіювача шкоди. Але особливістю відшкодування шкоди, завданої недоліками товарів, робіт (послуг) є те, що відповідальність настає незалежно від вини (абзац 2 частини 1 ст. 1209 ЦК).

Частина 2 ст.1209 ЦК передбачає такі підстави звільнення продавця, виготовлювача товару, виконавця робіт (послуг) від обов'язку відшкодування завданої шкоди: 1) якщо вони доведуть, що шкода виникла внаслідок непереборної сили; 2) якщо вони доведуть, що шкода виникла внаслідок порушення потерпілим правил користування або зберігання товару (результатів робіт, послуг). Виконавець робіт (послуг) не може бути звільнений від відповідальності з тих причин, що його рівень наукових знань

не дав йому змоги виявити особливі властивості речі, прийнятої ним від споживача для виконання роботи або надання послуг. Також продавець не звільняється від відповідальності у разі неотримання від виготовлювача (імпортера) інформації про товар. Обов'язок довести наявність підстав звільнення від відшкодування шкоди внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг) покладається на продавця, виготовлювача товару, виконавця робіт (послуг).

Протиправність полягає у передачі покупцеві (замовнику) товару, результатів роботи (послуги), які мають конструктивні, технологічні, рецептурні чи інші недоліки; наданні інформації про товари, роботи (послуги) не в повному обсязі або неправдивої інформації. Шкода, завдана життю або здоров'ю фізичної особи, завжди відшкодовується в грошовій формі. Шкода, завдана майну, за вибором потерпілого, відшкодовується в натурі (передачею речі того ж роду і такої ж якості, полагодженням пошкодженої речі) або відшкодуванням завданих збитків у повному обсязі (ст. 1192 ЦК).

Суб'єктом права вимоги може бути як безпосередній покупець товару, замовник робіт (послуг), так і сторонні особи, до яких товар, результати виконання роботи (послуги) перейшли на законних підставах (наприклад члени родини потерпілого, друзі). Потерпілою стороною можуть бути фізичні та юридичні особи, незалежно від того, чи перебували вони в договірних відносинах із продавцем, виготовлювачем товару, виконавцем робіт (послуг).

Доказ існування причинно-наслідкового зв'язку - обов'язок потерпілого. Тобто, йому слід довести, що шкода є результатом конструктивного, технологічного, рецептурного чи іншого недоліку, неналежної якості підрядних робіт (послуг).

Право на відшкодування шкоди, завданої недоліками товарів, робіт (послуг) зберігається протягом встановленого строку придатності, а якщо його не встановлено, - протягом 10 років з часу виготовлення товару (прийняття роботи, послуги).

Підлягає відшкодуванню шкода, незалежно від моменту її завдання:

— якщо виготовлювач не встановив строк придатності товару, роботи (послуг) на порушення вимог закону;

— якщо виготовлювач встановив строк придатності, однак не попередив споживача про необхідні дії після спливу строку придатності та про наслідки в разі невиконання цих дій.

Наук. керівник – Горевий В.І., доцент кафедри права

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ДЕРЖАВОРОЗУМІННЯ

Медніков С., студент групи Юм-93

Адміністративно-територіальні реформи були і залишаються важливим кроком у подальшому розвитку держави. Наочно спроби провести якнайвдаліший територіальний перерозподіл на території України демонструють реформи 1922-32 р. р. Це був своєрідний «пошук» ідеальної адміністративно-територіальної одиниці, може й не завжди вдалий, вніс свої корективи у подальший хід історії.

Фактично адміністративно-територіальні реформи в Україні почалися з затвердження триступеневої системи адміністративно-територіального устрою на третій сесії ВУЦВК VI скликання від 16 жовтня 1922 року. Крім нового районування, були ліквідовані створені під час громадянської війни Кременчуцька, Запорізька та Миколаївська губернії.

Другим етапом адміністративно-територіальної реформи стала ліквідація губерній. Губернський апарат було визнано «джерелом непродуктивних витрат». Цей етап був визнаний періодом вступу до «господарсько-економічного районування», і характеризувався розширенням прав місцевих органів влади, особливо в господарській сфері. Була прийнята спроба регіонального поділу країни, але законодавчо регіони так і не були затверджені.

Наступні дві реформи зробили ще кілька кроків на зустріч максимально сприятливому поділові, хоча в реальності не завжди були такими. Радянська влада зробила спробу адміністративно-територіального поділу за національним принципом яка швидко була згорнута. У процесі реформи шляхом штучного відокремлення від України була створена Молдавська РСР.

Надалі влада в адміністративно-територіальному поділі відмовилась і від округ. Від так це засвідчило перехід на двоступеневу систему поділу, але згодом знову повернулися до триступеневої, але вже за схемою: район-область-центр, яка існує і до сьогодні, але не відповідає вимогам сучасного етапу українського державного будівництва.

Наук. керівник - Семенов В.М., доцент кафедри права

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ДЕРЖАВОРОЗУМІННЯ

Шаповал В., студентка гр. Ю-95

Держава відіграє важливу роль у житті будь-якого суспільства. Це, безумовно, дуже активний соціальний інститут, який має вплив на розвиток усїєї світової цивілізації, хоча його значення протягом історії людства не було однаковим. І досі, на сучасному етапі розвитку суспільства, не сформовано чіткої, обґрунтованої й аргументованої думки щодо сучасного визначення держави у всіх його ракурсах, беручи до уваги всі аспекти і ознаки державності у сучасному її розумінні. Попри всі наміри однозначно витлумачити поняття держави, ніхто не може дати єдине визначення, використовуючи її ідеальну модель, адже держава динамічно розвивається. Щоб досягнути цей феномен, треба проникнути в його сутність.

Розглядаючи проблеми визначення поняття держави, слід зазначити, що держава являє собою соціальне явище, обмежене певними історичними рамками. Племінні відносини перетворюються в суспільні, а первісне суспільство – у цивілізацію. Визначення поняття “держава” до нашого часу залишається досить суперечливим питанням, але перш ніж давати визначення цього поняття, необхідно визначити етапи виникнення, становлення та розвитку найбільш характерних державних утворень. Для цього варто звернутися до історії, починаючи з найдавніших часів, ще у первісне суспільство, адже саме тоді вже почалися зароджуватись певні особливості держави. Історія свідчить про багатоманіття шляхів виникнення та розвитку держав у різних народів світу, що обумовило плюралізм теоретичних поглядів на процес виникнення держави, її поняття, місце та призначення в суспільстві. Держава, як продукт суспільного розвитку, є складовим соціальним явищем, тісно пов’язаним і багато в чому залежним від економічного, політичного і культурного розвитку суспільства. Треба зазначити, що формування поняття держави має свою історію. Цей процес продовжується і нині. Багато мислителів різних часів намагалися зрозуміти, що являє собою держава, чому вона виникає і необхідна людству, якою є природа держави, що відрізняє її від інших організацій, створених людьми. На ці питання існує безліч поглядів. Деякі з них дещо збігалися, інші виглядали абсолютно різними, протилежними одна одній. Різноманіття поглядів на державу обумовлене тим, що держава – це надзвичайно складне, історично мінливе явище. Пізнання якостей і ознак держави є

складним, оскільки залежить від постійної зміни економічних, соціальних, класових, духовних, релігійних, національних та інших факторів, що визначають її сутність і зміст. Визначаючи поняття держави, ми не повинні вкладати у нього те, що не існує реально, але у той же час маємо охопити всю дійсність, уникаючи довільного вибору. Характеристика держави повинна відповідати на питання: що таке держава у її історичній дійсності і у всіх її історичних проявах.

Було визначено, що держава – це колективний феномен, складне соціальне явище, розкрити основи розуміння якого досить складно. Але все ж таки виокремити певне пояснення даного поняття можливо, та лише за умови якнайчіткішого розкриття, висвітлення та дослідження характерних ознак, особливостей, способів та методів утворення, визначення тих факторів, що передували поняттю “держава”. Складність для визначення сучасної держави з точки зору наших науковців полягає ще й у тому, що протягом тривалого часу у юридичній науці панували уявлення про державу, що походили від ідеї класового суспільства, наполягання на якій та одностайність якої була б невірною.

При визначенні поняття “держава” варто також зважити і на сучасний тип держави, що характеризується соціальною спрямованістю, демократичним режимом утворення державних органів. Сучасні держави в найбільш розвинутих суспільствах забезпечують задоволення загальнолюдських потреб, реальне здійснення і захист основних прав людини. Не можна забувати і важливу ознаку сучасної держави – відсутність протилежності між формою організації суспільства і її соціальним змістом. На відміну від держави буржуазного типу, сучасна “постбуржуазна” є всеохоплюючою організацією суспільства, в якому держава виступає як форма виявлення і забезпечення інтересу більшості його членів і протистоїть особливим інтересам монополістичного капіталу.

Отже, слід зазначити, що при вивченні подібного питання варто пам'ятати і той факт, що держава – це явище, яке постійно змінюється і з цим треба рахуватися для максимального результату у дослідженні типів держав.

Наук. керівник - Сінченко Ю.П., *ст. викладач кафедри права*

ПРИНЦИП НАУКОВОСТІ В ДОСЛІДЖЕННІ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВА ТА ПРАВА

Яровицька Г., студентка гр. Ю-95

Методологія виділяє принципи історизму, всебічності, комплектності, але мало дослідженим до цих пір залишається принцип науковості через те, що методології не приділялося належної уваги а, отже, і не приділялося принципу науковості. Даний принцип напрацьовується та широко використовується Теорією держави та права, а особливо важливий принцип науковості для методології ТДП.

На звільненій від догматичної вульгаризації та міфотворення, методологічній основі яка постійно розвивається і відновлюється в теперішній час закріплюється і все більше послідовно реалізується принцип науковості в дослідженні загальної теорії держави та права. Цей принцип припускає затвердження об'єктивного наукового знання над вузькими інтересами вузьких класів, соціальних груп, політичних партій чи суб'єктивних визначених вчених.

У цьому сенсі принципу науковості суперечить принципу партійності, який довгий час був основним принципом марксистко-ленінський теорії держави та права. Не дивлячись на те, що держава та право та соціальний інститути по своєму походженню та розвитку органічно пов'язані з часовим відношеннях і являється ареною сутичок та згод політичних, соціальних та національних інтересів.

Кожна свідома людина розуміє, що гармонізація наукової термінології, яку забезпечує принцип науковості – передумова розвитку суспільних, зокрема політичних і юридичних, відносин, не тільки власні науки як такої, а й в цілому культури певного народу. У основі принципу науковості лежить ряд положень, що грають роль закономірних початків. Принцип науковості вимагає, щоб на кожному кроці пропонувалися для засвоєння справжні, міцно встановлені наукою знання і при цьому використовувалися методи навчання, по своєму характеру що наближаються до методів науки, що вивчається. Принцип науковості є основним зняряддям методології на шляху подолання радянських пережитків. Він ґрунтується на тому, що дає основу не лише для теорії держави та права а й для всіх наук, він включає в себе всі знання та методи які потрібні для наукового розвитку. Ним керуються не лише професійні вчені, але й вчені які лише починають працювати над науковими працями. Принцип науковості тісно пов'язано з принципом історизму, так як принцип історизму надає дані про державно-правові явища та їх розвиток, а принцип науковості потім обґрунтовує ці дані для того щоб можна було керуватися і використовувати ці дані у дослідженнях.

Наук. керівник - Сінченко Ю.П., ст. викладач кафедри права

ПРИНЦИПИ РОЗПОДІЛУ ВЛАДИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сокрута Ю., студентка гр. Ю-95

У сучасній політичній, державно-правовій теорії важливе місце займає концепція розподілу влади. Кажучи про важливість і перспективність теорії розподілу влади, не слід, перебільшувати її можливості, ідеалізувати і абсолютизувати її значення.

Політична влада — це вироблення і запровадження у життя політичних програм усіма суб'єктами політичної системи, а також різними неформальними угрупованнями за допомогою правових і політичних норм.

Розподіл влади - важлива і необхідна умова формування демократичної, правової, соціальної держави Україна, її основоположний конституційний принцип. Цей принцип справедливо відноситься до основних досягнень світової цивілізації і загальнолюдської культури.

Значення розподілу влади обумовлене тим, що разом з іншими інститутами демократії він створює реальні умови для нормального функціонування державного апарату, утвердження реального ідеологічного і економічного плюралізму.

Функціонування державної влади в режимі консенсусу – це той ідеальний стан речей, до якого прагне політична практика усього світу.

Україна теж не стала винятком, а тому від самого моменту проголошення незалежності йде мова про ефективну організацію влади. Безперечно, в українській науці приділяється суттєва увага проблемі владних взаємовідносин.

Особливо гостро це питання постала після офіційного проголошення Президентом України курсу реформування державного устрою на парламентсько-президентську республіку.

Зрозуміло, що такі перетворення не обійдуться без внесення змін до Конституції, і процес їх обговорення вже розпочався. А оскільки це має бути досить виважений крок, необхідно уважно дослідити доцільність кожної пропозиції, обов'язково враховуючи вже існуючий український досвід державотворення.

У сучасній правовій науці принцип розподілу влади прийнято відносити до основ демократичного конституційного ладу. Це

значить, що він має основоположне значення при рішенні конкретних питань побудови державного механізму.

Призначення принципу розподілу влади – виключити можливість концентрації всієї повноти влади в руках однієї особи або органу шляхом встановлення такої державності, при якій різні гілки державної влади могли б взаємно стримувати одна одну.

Сфери реалізації трьох гілок влади – законодавчої, виконавчої і судової – повинні бути чітко розмежовані, вони не повинні стояти на заваді один одному.

Розподіл влади повинен ґрунтуватися, перш за все, на їх співпраці, яка, проте, стримувала б кожна з них, ставила б в певні рамки і балансувала.

Незалежність і самостійність кожної з трьох гілок влади, і особливо законодавчої і виконавчої, не повинні бути перешкодою до їх взаємодії. Більше того, ефективна влада неможлива без їх співпраці.

У сучасній Україні принцип розподілу влади визнаний, конституційно закріплений і застосовується в побудові і функціонуванні державних інститутів.

На жаль, все ще традиційно слабким місцем залишається в Україні судова влада.

Переслідуючи мету забезпечення незалежності й недоторканності судів і суддів Конституція України встановлює, що держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і суддів. У Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на утримання судів, а для вирішення питань внутрішньої діяльності судів діє суддівське самоврядування.

Гарантовані Конституцією принципи судового устрою і судочинства реалізуються насильно. І в даному випадку відчувається протидія і тиск з боку інших гілок влади, які нерідко все ще роблять замах на незалежність суду.

Явно недостатні матеріальні, а частково і правові гарантії, необхідні для того, щоб забезпечити суду гідне місце в здійсненні влади. Цей компонент розподілу влади неефективний.

Самостійність і особлива роль суду в Україні все ще далекі від тих, які властиві суду в розвинених демократичних країнах.

Наук. керівник – Сінченко Ю.П., *ст. викладач кафедри права*

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАСОБІВ ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Сабадаш О., студентка гр. Ю-65

Завдяки зусиллям науковців теорія кримінально-процесуальних доказів збагатилась дослідженнями, які сприяли покращенню практики кримінального судочинства та вдосконаленню діючого законодавства. В той же час слід констатувати, що на сьогоднішній день ряд проблем, які стосуються теорії судових доказів у кримінальному процесі, є недостатньо розробленими, а частина питань так і залишились дискусійними. До числа спірних відносяться питання доказів і доказування, предмета і суб'єктів доказування тощо.

Проблеми доказування досліджувались багатьма вченими, оскільки доказування має місце на всіх стадіях кримінального судочинства, воно так чи інакше пов'язано з усіма його інститутами.

Відповідно до ст. 65 КПК України, доказами в кримінальній справі є всякі фактичні дані, на підставі яких у визначеному законом порядку орган дізнання, слідчий і суд встановлюють наявність або відсутність суспільно-небезпечного діяння, винність особи, яка вчинила це діяння, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Ці дані встановлюються: показаннями свідка, показаннями потерпілого, показаннями підозрюваного, показаннями обвинуваченого, висновком експерта, речовими доказами, протоколами слідчих і судових дій, протоколами з відповідними додатками, складеними уповноваженими органами за результатами оперативно-розшукових заходів, та іншими документами.

Одним із найстародавніших джерел доказів і способом встановлення істини є показання свідків. Однією з основних вимог, які ставилися і ставлять перед свідком, є його правдивість, об'єктивність, істинність свідчень. Згідно ч. 1 ст. 68 КПК: «Як свідок може бути викликана кожна особа, про яку є дані, що їй відомі обставини, які відносяться до справи».

Показання потерпілого визначені кримінально-процесуальним законом як доказ. Цей вид доказів має багато спільного з показаннями свідка. Однак його особливість полягає в тому, що потерпілий: 1) має особисту зацікавленість; 2) будучи очевидцем злочину зазначає психологічний стрес, фізичні страждання, а тому може мати більшу суб'єктивну схильність до спотворення дійсних обставин справи.

Щодо показання обвинуваченого в контексті встановлення істини у справі окреслюється два проблемних напрями. По-перше, йдеться про показання особи яки різновиду доказу, а, по-друге, в аспекті допустимості скорочення процедури судового розгляду у зв'язку з визнанням особою своєї вини. Взагалі проблема визнання особою вини є одним із наріжних каменів кримінального процесу. У зв'язку з реформуванням кримінального процесу України дана проблема знову набуває дискусійного характеру. Зокрема, це стосується статей 277, 319, 321, 339 проекту КПК України. Автори проекту Кодексу застосували англо-американський підхід до вирішення питання щодо визнання вини підсудним як доказу у кримінальному судочинстві. Сутність цього підходу полягає в тому, що всі докази, які визнаються однією зі сторін (обвинуваченим), вважаються доведеними і додаткового доказування при судовому доказі вже не потребують. Дана позиція піддається справедливій критиці.

Кримінально-процесуальний закон також відносить до доказів протоколи слідчих і судових дій. Протокол – це процесуальний документ органів досудового слідства і суду, який відбиває порядок вчинення процесуальних дій, законність отримання та закріплення доказів у справі. Доказове значення має те, що отримано в результаті здійснення цієї процесуальної дії (вилучені речові докази, отримано показання особи тощо). Тому, протокол слідчої та судової дії в цьому розумінні не є доказом, він лише вказує на докази у справі або на їх джерела. Протоколи слідчих та судових дій як джерело доказів є складовою частиною тієї змішаної форми кримінального процесу, яка нині діє в Україні. У разі переходу до засад змагальності на досудових стадіях кримінального процесу в контексті рівної можливості учасників процесу в наданні доказів, необхідно переглянути доцільність широкого застосування цього виду доказів.

Таким чином, можна зробити висновок, що існуюча система доказів у кримінальному судочинстві України потребує реформування, оскільки вона не забезпечує певною мірою здійснення демократичного, змагального, спрямованого на встановлення істини у справі кримінального процесу.

Наук. керівник - Курдес О.Л., *ст. викладач кафедри права*

ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ СУДУ ПРИСЯЖНИХ В УКРАЇНІ

Клименко Ю., студентка гр. Ю-65

На сьогодні одним із найсуперечливіших кроків здійснення судової реформи можна вважати принцип безпосередньої участі народу в здійсненні правосуддя через народних засідателів та присяжних, що закріплений у статті 124 Конституції України. Так, Основний Закон нашої держави теоретично закріпив дві форми участі народу в процесі здійснення правосуддя, але реалізація їх на практиці викликає численні дискусії серед правознавців. На даний момент інститут суду присяжних не функціонує, крім того, не прослідковується жодних тенденцій щодо його подальшого запровадження в майбутньому. Це можна пояснити тим, що судовій реформі не були притаманні такі риси як послідовність та системність, по-друге, досить багато юристів та майже всі професійні судді не сприймають ідею залучення у процес відправлення правосуддя інституту суду присяжних, по-третє, відомим є той факт, що основою здійснення суспільних відносин громадянами є норми права, моралі, культури, релігії, а також етики, але нажаль, в нашій державі громадяни керуються лише нормами права, в той час, як інші норми поведінки для багатьох громадян є неприйнятними.

Необхідно зазначити, що даний інститут суду присяжних ефективно функціонує в багатьох країнах світу, так відомо дві моделі суду присяжних — англо-американську, ще її називають класична та європейську чи суд з розширеною колегією народних засідателів.

Деякі науковці вважають, що історія виникнення суду присяжних сягає своїм корінням періоду судових реформ 829 року н.е., що відбувалися у Франції під час правління короля Луї Піруса. Англія перейняла досвід Франції щодо запровадження суду присяжних, після вторгнення норманів у 1066 році. Якщо вести мову про Україну, то інститут суду присяжних в нашій державі не завжди посідав вагоме місце в судовій системі.

Проаналізувавши сучасні правові системи зарубіжних країн, в яких успішно функціонує суд присяжних можна виділити багато як позитивних так і негативних рис. Так, позитивним є те, що завдяки інституту суду присяжних відбувається посилення ролі адвоката у судовому процесі, задекларований принцип змагальності сторін судового процесу дійсно втілюється на практиці, забезпечується підвищення принципу демократичності.

Суд присяжних є правом кожного громадянина на розгляд справи «судом рівних» своїх громадян, крім того суд присяжних формує у суспільній свідомості уявлення про справедливий суд. Він є фундаментальним фактором формування суспільної свідомості, оскільки громадяни, які приймали участь у відправленні правосуддя у статусі

присяжного чи народного засідателя, вносять свій вклад у формування суспільної свідомості щодо демократичних принципів правосуддя.

Крім того, при розгляді справи, у деяких випадках, професійні судді можуть бути менш об'єктивними, ніж суд присяжних, оскільки у них відсутнє упереджене ставлення до обвинуваченого. Упереджене ставлення судді до обвинуваченого можна пояснити тим, що посади суддів, в більшості випадків, займають особи, які були співробітниками правоохоронних органів, попередній досвід роботи яких, а саме: розгляд численних кримінальних справ, може стати причиною скептичного ставлення до тверджень підсудного щодо обвинувачення.

Пропорційне залучення до складу суду присяжних представників різних прошарків і соціальних груп сприятиме підвищенню інтелектуального потенціалу присяжних та зниженню ймовірності судової помилки. Для вирішення специфічних справ, де вимагається підвищений рівень освіти присяжних, слід створити лаву спеціальних присяжних засідателів, яка, однак, має діяти самостійно, без об'єднання з професійними суддями. Все це в сукупності дозволить створити інститут, здатний найбільш ефективно здійснювати судочинство, захищаючи та відновлюючи порушені права і законні інтереси громадян нашої держави.

Необхідно відмітити, що створення суду присяжних в Україні матиме й певні негативні риси. Так, до негативних моментів створення суду присяжних можна віднести наступне:

- це буде значним навантаженням для державного бюджету України, оскільки на даний момент фінансування судової системи «переживає» скрутні часи;
- складність також полягає у тому, що особа, яка не володіє належною юридичною підготовкою не може належним чином здійснювати розгляд складних справ, розгляд навіть справ з середнім рівнем складності можуть викликати труднощі присяжних;
- крім того, неможливо гарантувати зменшення заангажованості та корупції судових органів. Слід врахувати те, що при розгляді справ, що передбачають довічне позбавлення волі, не виключена можливість тиску на присяжних (у тому числі й фізичного).

Отже, безумовно, запровадження інституту присяжних у національну систему правосуддя потребує нової, стійко-закріпленої законодавчої бази, узгодження багатого досвіду демократичних країн світу з кращими традиціями судочинства, правовими звичаями та менталітетом народу нашої держави. Суд присяжних покликаний виступати справді демократичним інститутом, дієвим важелем у провадженні законного, справедливого й ефективного судочинства.

Наук. керівник - Курдес О.Л., ст. викладач кафедри права

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Комісар А., студентка гр. Ю-74

Боротьба зі злочинністю неповнолітніх є однією з найважливіших і складних проблем сьогодення. Ті зміни, які відбуваються у злочинному середовищі серед неповнолітніх, викликають занепокоєння і потребують рішучих та цілеспрямованих дій. Злочинність неповнолітніх завжди перебуває в центрі уваги представників кримінологічної науки. Це зумовлено передусім тим, що скоєння особою в неповнолітньому віці злочину значною мірою визначає її подальший життєвий шлях, оскільки суттєво впливає на формування стереотипу особи, систему її ціннісних орієнтирів. За останні десять років злочинність неповнолітніх зросла приблизно удвічі.

Неповнолітніми вважаються особи, які не досягли 18-річного віку. У Преамбулі Декларації прав дитини зазначається, що неповнолітні, у зв'язку з їх фізичною і розумовою незрілістю, потребують спеціальної охорони і захисту, включаючи належний правовий захист.

Особливості психології неповнолітніх, зокрема їх схильність до сприйняття стороннього впливу, з одного боку, спонукають максимально обмежувати їх спілкування з повнолітніми злочинцями, які розміщуються в окремих установах з відбування покарання, а з другого, — дає змогу обмежитися щодо таких осіб порівняно більш м'якими заходами, достатніми для забезпечення їх виправлення і перевиховання.

Суспільство не має право висувати до неповнолітніх такі самі суворі вимоги, як до дорослих. Тому часто щодо неповнолітніх достатніми є міри виховно-педагогічного, а не карального характеру. У розділі XV Загальної частини Кримінального кодексу України (далі – КК) зосереджені лише норми, які стосуються особливостей кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх: 1) встановлюють більш широкі, ніж щодо повнолітніх, умови звільнення від кримінальної відповідальності, зокрема із застосуванням примусових заходів виховного характеру; 2) містять обмеження щодо суворості видів і розмірів покарань та інших заходів кримінально-правового характеру; 3) передбачають більш м'які вимоги (умови) для звільнення від кримінального покарання; 4) регламентують вимоги щодо погашення і зняття судимості.

З усіх видів покарань, передбачених КК, до неповнолітніх можуть бути застосовані лише ті, які прямо вказані у ст. 98 КК.

Штраф, як міра покарання, може застосовуватись не до всіх неповнолітніх, які вчинили злочини, а лише до тих, які мають самостійний доход, власні кошти або майно (ч. 1 ст. 99 КК). Також особливою умовою є те, що неповнолітні, засуджені до штрафу, після виконання цього покарання визнаються такими, що не мають судимості.

Громадські роботи можуть бути призначені неповнолітньому з урахуванням певних обмежень. Вони стосуються віку особи, якій призначається таке покарання, мінімальної і максимальної загальної тривалості громадських робіт для неповнолітніх, їх щоденної тривалості.

Виправні роботи можуть бути призначені неповнолітньому, який на момент призначення покарання з дотриманням відповідних вимог законодавства про працю прийнятий на роботу за трудовим договором постійно чи тимчасово на строк, який відповідає принаймні тривалості призначеного покарання. Із заробітку неповнолітнього, засудженого до виправних робіт, здійснюється відрахування в дохід держави у розмірі, встановленому вироком суду, в межах від 5-10 %.

Неповнолітні повинні відбувати арешт окремо від дорослих засуджених. Умови відбування арешту неповнолітніми визначаються кримінально-виконавчим законодавством. Порівняно з дорослими засудженими, тривалість арешту для неповнолітніх істотно скорочена – удвічі мінімальний термін і в чотири рази – максимальний.

Позбавлення волі на певний строк – це найбільш суворе покарання в системі покарань, які можуть застосовуватися до неповнолітніх. Воно має призначатися тоді, коли, на переконання суду, всі інші, більш м'які покарання не дають змоги досягти мети кримінального покарання. Для неповнолітніх це покарання не може бути призначеним на строк більше 10 років.

При призначенні покарання неповнолітньому суд враховує умови його життя та виховання, вплив дорослих, рівень розвитку та інші особливості особи неповнолітнього. Покарання неповнолітніх особливою мірою повинно бути підпорядковане досягненню мети їх виправлення та запобігання вчиненню нових злочинів.

При призначенні неповнолітньому покарання має враховуватися рівень розвитку та інші особливості особи неповнолітнього. Рівень розвитку характеризується станом розумової, пізнавальної діяльності, запасом знань, параметрами емоційно-вольової сфери тощо неповнолітнього.

У необхідних випадках для встановлення стану загального розвитку неповнолітнього повинна бути проведена експертиза спеціалістами в галузі дитячої та юнацької психології. Вважаю, що суд при призначенні покарання неповнолітнім, зобов'язаний враховувати, що покарання повинно бути підпорядковане меті виправлення.

Наук. керівник – Харченко В. Б., канд. юрид. наук

СИСТЕМА І ВИДИ ПОКАРАНЬ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ, США ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ (ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТА ПРАВОВИЙ АСПЕКТ)

Синиченко Н., студентка гр. Ю-74

З метою удосконалення діючого законодавства України дуже важливо вивчати позитивний досвід зарубіжних країн, що є передумовою вступу нашої країни до Європейського Союзу. Україна натеper вживає заходів для забезпечення поступового приведення національного законодавства у відповідність до законодавства Співтовариства. Для порівняльного аналізу, на нашу думку, доцільно використовувати досвід США, оскільки ця країна в останні 30 років впроваджувала досвід зарубіжних країн по оптимізації системи покарань, а також досвід Англії та Франції.

Стаття 50 Кримінального кодексу України визначає, що покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні злочину, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого. Натеper в Україні існує дванадцять видів покарань, вичерпний перелік яких зазначений ст. 51 КК. Порівняно з КК 1960 року, цей перелік був доповнений 8 новими видами покарань і потребує подальшого удосконалення. Наприклад, Хавронюк Н.И запропонує доповнити цей перелік покарань такими видами, як конфіскація майна здобута злочинним шляхом, спеціальна конфіскація, видворення іноземця за межі країни, оприлюднення вироку суду, позбавлення державної нагороди, спеціальної пенсії, стипендії чи доплати, наукового ступеню, вченого чи академічного звання. В.П. Козирева запропонувала включити, умовне позбавлення волі з обов'язковим залученням до громадських робіт і компенсації заподіяної шкоди. На думку В.Н. Бурдіна, кримінальний закон повинен передбачати нові види покарань для неповнолітніх накладення обов'язку компенсувати заподіяну шкоду або виконати на користь потерпілого певні роботи, обов'язок виконувати навчальну програму, направлення винного до спеціального виховного закладу закритого типу. Мають місце також пропозиції щодо введення в Україні смертної кари. Так лідер ВО "Свобода" О. Тягнибок наголосив, що Україні потрібне

радикальне очищення, а це – введення смертної кари за злочини проти нації і проти держави.

В процесі удосконалення системи видів покарання за законодавством України вважаємо доцільним також враховувати досвід інших країн. Так, у Великобританії видами покарання є позбавлення волі, пробація (випробування), штраф. Додатково можуть призначатися позбавлення прав водія, заборона на заняття певною діяльністю, а також надання безоплатних послуг суспільству. Смертна кара також передбачена у випадках зради суверену або державі та піратства, поєданого з насильством. Широко застосовується пробація як вид умовного засудження. Вона пов'язана з покладенням на засудженого певних обов'язків і обмежень. У разі їх порушення до винного можуть бути застосовані штраф або безоплатні роботи на користь суспільства. Застосовується також відстрочка виконання вироку відносно осіб, засуджених до позбавлення волі або штрафу. Що стосується позбавлення волі, то його строки передбачені в окремих статутах, але якщо в статуті такий строк не визначений, він не може перевищувати двох років. За загальним правом строк позбавлення волі встановлюється судом. Позбавлення волі може бути призначено і на невизначений строк, а також довічно (наприклад, за умисне вбивство).

Покараннями в США є смертна кара, позбавлення волі, пробація, штраф. Верховний суд США обмежив застосування смертної кари в окремих штатах лише вчиненням тяжкого вбивства або позбавленням життя внаслідок іншого тяжкого злочину. У деяких штатах (їх більше десяти) смертна кара скасована і замінюється довічним ув'язненням. Позбавлення волі може бути призначено на різні строки через систему абсолютного складання покарання за сукупністю злочинів ці строки набагато перевищують середню тривалість життя або засудження на два довічних ув'язнення. Встановлюється можливість винесення невизначених вироків, де покарання передбачається в межах якогось строку з наданням особливим комісіям або навіть адміністрації місця позбавлення волі вирішувати питання про умовно-дострокове звільнення засудженого.

Таким чином, удосконалення системи видів покарання слід проводити з урахуванням світового досвіду у зазначеному питанні.

Наук. керівник - Харченко В. Б., канд. юрид. наук

ПРИЧИНИ ІСНУВАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ В НАШОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Стеценко Л., студентка гр. Ю-74

Злочинність серед неповнолітніх – це дуже актуальна проблема будь-якого суспільства. Не оминає вона і Україну. Статистичні дані МВС України свідчать, що в середньому, кожне четверте правопорушення вчиняється молодими особами віком до 21 року. Правоохоронні органи дедалі частіше фіксують непоодинокі випадки залучення підлітків до організованої злочинної діяльності.

Більше половини злочинів, вчинених неповнолітніми, належать до категорії тяжких. Фахівці стверджують, що останнім часом неповнолітні дуже рано набувають досвіду антисоціальної, протиправної поведінки. Йдеться про неабияке “омолодження” сучасної злочинності в Україні. Такий стан справ є вкрай недопустимим, якщо йдеться про демократичний розвиток суспільства та належне виховання потенціалу нації в дусі поваги до норм права і моралі.. Слід визнати, що є чимало проблем у налагодженні роботи з профілактики серед цієї категорії осіб та їх соціального захисту.

Причини появи злочинності серед неповнолітніх можуть бути схожими з тими, що обумовлюють злочинність серед дорослих. На даний час це може бути економічна криза, що не дає можливості нормального існування. Але що стосується злочинності неповнолітніх, то причини її появи мають окрему специфіку, яка впливає з самого віку злочинця та його психологічних особливостей. Такими детермінантами можна вважати нестабільність і негативність стосунків у сім'ї, неналежне виховання в школі, “вплив вулиці” тощо.

Що ж насправді штовхає несформовану особистість на злочин? Одні шукають причину у недостатньому рівні освіти, виховання та уваги з боку батьків. Інші – у згубному захопленні комп'ютерними іграми та Інтернетом, яким діти приділяють найбільше свого вільного часу, і швидше за все, не помиляються ні перші, ні останні.

Виховання в сім'ї відіграє дуже важливу роль в житті кожної людини. Але ж в наш час досить багато сімей, що не можуть забезпечити належного рівня сімейного виховання і в яких створюються передумови для негативного формування особистості.

Особливо непокоїть значна кількість розлучень. За статистичними даними в Україні кожен другий-третій шлюб розпадається. Крім того більше половини шлюбів – невдалі, нестійкі. І незважаючи на те, що сім'я зберігається, в значній кількості сімей спостерігаються стійкі конфліктні ситуації, що виникають внаслідок зловживання батьками спиртними напоями, невміння будувати взаєностосунки між собою та з дітьми, розбіжності у поглядах на ряд важливих сімейних проблем, непідготовленості до подружнього життя, педагогічної неосвіченості. Все це призводить до сімейної

дезорганізації, нестабільності у взаємостосунках та породжує дитячу бездоглядність, формалізм у ставленні до дитини, зайнятість батьків власними проблемами, відсутність емоційної підтримки і допомоги дитині. Дослідженнями встановлено, що 75 % неповнолітніх правопорушників, що скоїли тяжкі насильницькі злочини вийшли з сімей, де був низьким авторитет батька, де мали місце пияцтво, сварки, грубість, сімейна дезорганізація.

Незважаючи на вимоги ст. 62 Закону України “Про телебачення і радіомовлення”, яка забороняє розповсюджувати передачі та програми, які можуть зашкодити фізичному, інтелектуальному і духовному розвитку неповнолітнього, на наших екранах все частіше можна побачити сцени жорстокості, насильства, агресії, які негативно впливають на психіку неповнолітніх.

Криваві бійки та смерть стали для підростаючого покоління звичними. Годинами просиджуючи перед екраном телевізора, дитина перестає розуміти чужий біль, убивство для неї стає чимось повсякденним.

Що ж до комп’ютерних ігор, то не секрет, що найпопулярнішими є “стріляли”, вбивства в яких скоює головний герой – персонаж позитивний. Вдосталь награвшись у війну й надивившись фільмів жахів, сучасні діти не бояться смерті, вона стає для них не більш ніж грою, адже погляди людини формуються лише на підставі досвіду.

Некращим чином на злочинність неповнолітніх впливає і існуюча на тепер судова практика щодо поблажливого ставлення до призначення покарання неповнолітнім особам. Це також створює у зазначених осіб відчуття вседозволеності.

Розглянувши все вищенаведене ми розуміємо, що проблема злочинності неповнолітніх повинна вирішуватись. Але ж яким чином можна це зробити?

Необхідно сформувати у всіх навчальних закладах банки даних на підлітків, схильних до правопорушень, забезпечити проведення з ними індивідуальної психологічної педагогічної роботи; створювати та розповсюджувати рекламні, інформаційно-правові, методичні матеріали для дітей про здоровий спосіб життя та запобігання правопорушенням, дитячій злочинності, бездоглядності. Також засобам масової інформації необхідно активніше проводити пропаганду правомірної та позитивної поведінки, висвітлювати справжні людські цінності, найважливіші пріоритети життя, тощо.

Наук. керівник - Харченко В. Б., канд. юрид. наук

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ

Литвиненко М., студентка гр.Ю-74,
Шматко С., студент гр.Ю-84

До 1992 р. Україна не знала інституту банкрутства. Закон України від 14 травня 1992р. "Про банкрутство" визначив спеціальний порядок розгляду арбітражними (нині – господарськими) судами справ фінансово-неспроможних підприємств. Закон був доволі простий, і суть фактично зводилася до господарюючого суб'єкта. Практично він не вирішував проблем фінансового оздоровлення підприємств, не надавав пільг для боржників. Інакше кажучи, його завдання полягало у змушуванні боржника будь-якими шляхами (навіть на шкоду виробництву) погасити борги перед кредиторами.

Процес формування інституту банкрутства в Україні тільки починається, тому важливо звернутися до багатовікової історії даного інституту права, вивчити закономірності становлення цієї невід'ємної частини законодавства країн із ринковою економікою. Це допоможе найбільш ефективно використовувати правові інструменти, які найкраще відповідають сьогоднішньому стану регулювання майнових відносин у країні.

Історія становлення інституту неспроможності налічує декілька сторіч. Відносини, пов'язані із зверненням майнових вимог до боржника при нестачі майна для їх повного задоволення, регулювалися з давніх-давен.

Датою виникнення інституту банкрутства в Україні варто вважати момент прийняття Закону від 14 травня 1992 р. „Про банкрутство”. Він визначав, як впливало з преамбули, умови та порядок визнання юридичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності — банкрутами з метою задоволення вимог кредиторів. Інститут банкрутства несе в собі оздоровлююче начало і є правовим інструментом цивільно-правової відповідальності за неефективну організацію роботи підприємств, дозволяє створити умови для перебігу капіталу від неефективних, нерентабельних виробництв у прибутковій сфері економічної діяльності. Але корисність банкрутства відсутня, коли неспроможність виникає не в силу економічних закономірностей, а у зв'язку з неправомірними діями осіб. Науковцями

вже не раз зазначалось, що інститут банкрутства використовується недобросовісними громадянами як інструмент для вчинення злочинів.

Державна статистика свідчить, що із часу набрання чинності ЗУ "Про банкрутство" (1992 року) через процедуру банкрутства пройшло понад 80 тисяч підприємств. Зокрема за даними Господарського суду в м. Суми за останні 3 роки було налічено близько 2 тисяч.

Точне формування правової проблеми, як і будь-якої іншої проблеми, є необхідним елементом наукової діяльності. Деякі зміни у законодавстві України, а саме прийняття у новій редакції Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом", який кардинально змінив процедуру банкрутства, певною мірою сприяли зменшенню кількості справ про банкрутство. Про що свідчать, наприклад, дані Господарського суду в м. Суми станом на 2006 рік, де загальна кількість справ становить 553, на 2007 рік – 602, на 2008 рік – 482, і на 9 місяців 2009 року – 321 справа. Тобто, ситуація в Україні, а зокрема в м. Суми, покращується, хоча потребує усунення ще багатьох недоліків.

Отже, банкрутство – це один з ключових елементів ринкової економіки й інститут розвиненої системи громадянського та торговельного права; це механізм, який дає можливість уникнути катастрофи та вигідно розпорядитися засобами. Ситуація банкрутства суб'єкта господарювання є типовою для економіки не лише країн, що розвиваються, а й будь-якої з розвинутих країн. Зокрема, у країнах Євросоюзу щороку банкрутує значна кількість підприємств і підприємців – з кожних 100 новостворених підприємств на ринку залишаються 20-30. І незважаючи на банкрутство частини фірм, економіка європейських країн розвивається із передбачуваними темпами, що пояснюється тим, що законодавство і процедури банкрутства використовуються у них, у першу чергу, для оздоровлення економіки. Для України такі умови були створені після прийняття Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" від 30.06.99 р. №784-XIV, який набрав чинність з 1 січня 2000 р. (для сільськогосподарських товаровиробників – з 1 січня 2004р.).

Наук. керівник - Бордюк Ю. В., *ст. викладач кафедри права*

УСИНОВЛЕННЯ

Алексеева О., студентка гр. Юм-81

Сирітська доля дуже тяжка. І не стільки у матеріальному, скільки у духовному сенсі. Причому, відчуття сирітства ніколи не полишає людину, а ятрить душу все життя. Кожна дитина має природне право на сім'ю, на маму, на тата.

Усиновлення є основною формою влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Воно припиняє правовий зв'язок між батьками і дитиною, тому наявність згоди є первинною умовою його здійснення.

Норма частини 1 ст. 217 СК вимагає вільної згоди батьків. Вільною згода буде лише тоді, коли мати, батько усвідомлюють значення своїх дій та можуть керувати ними.

Усиновлювачем може бути повнолітня дієздатна особа та особи передбачені ст.211 СК.

Особи, які не можуть усиновити дитину – це особи, які подали завідомо неправдиві документи щодо усиновлення; які переслідували мету отримання від усиновлення матеріальної чи іншої вигоди; які уже були усиновителями, але з їх вини усиновлення було скасовано чи визнано недійсним; які перебували на обліку або лікувалися у психоневрологічних та наркологічних диспансерах; не мали постійного заробітку або інших видів доходу, установлених законом.

Мінімальна вікова різниця між усиновлювачем і установлюваним становить 15 років. Була встановлена і гранична межа - 45 років.

На території України існує Державний департамент з усиновлення та захисту прав дитини. Державний департамент з усиновлення та захисту прав дитини - це державна установа, яка сприяє влаштуванню дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування в сім'ї громадян України та іноземців шляхом усиновлення.

Повноваження Державного департаменту з усиновлення та захисту прав дитини: надає громадянам України та іноземцям необхідну інформацію про дітей, щодо яких виникли підстави для усиновлення; веде облік іноземців, які виявили бажання усиновити дитину, перевіряє повноту і правильність оформлення поданих ними документів; організує періодичне друкування інформаційних матеріалів про дітей, які підлягають усиновленню; видає громадянам України та іноземним громадянам, які виявили бажання усиновити

дитину, направлення в органи опіки та піклування для підбору дитини і знайомства з нею за місцем її проживання.

Смерть усиновлювача викликає такі ж наслідки, як і смерть рідних матері чи батька. Якщо на момент смерті усиновлювачів дитина є неповнолітньою, вона може бути усиновлена повторно іншою особою.

Стаття 226 СК України гарантує особі право на таємницю перебування на обліку тих, хто бажає усиновити дитину, пошуку дитини для усиновлення, подання заяви про усиновлення та її розгляду, рішення суду про усиновлення.

Якщо всиновлюється дитина, яка не досягла семи років, посадові особи при виявленні її згоди на усиновлення зобов'язані вживати заходів щодо забезпечення таємниці. Отже, законодавство виділяє два види таємниці усиновлення: від дитини та від інших сторонніх осіб.

З метою забезпечення таємниці усиновлення закон допускає зміну прізвища, імені та по батькові особи, яка усиновлена.

Відомості про усиновлення видаються судом лише зі згоди усиновлювача. Таємниця усиновлення охороняється законом.

Недійсним (незаконним) може бути визнане усиновлення, проведене з порушенням вимог, передбачених законом. За загальним правилом, встановленим ст.ст. 217-218 СК України, усиновлення здійснюється зі згоди батьків дитини та зі згоди самої дитини. Тому усиновлення визнається недійсним, якщо воно було проведено без згоди дитини та батьків. Недійсним визнається також усиновлення, за якого усиновлювач не бажав настання прав та обов'язків, які виникають у результаті усиновлення ("фіктивне усиновлення"). Фіктивне усиновлення формально хоча й відповідає вимогам закону, але не ставить за мету встановлення передбачених законом відносин по усиновленню і не приводить до передбачених законодавством позитивних змін у реальному житті дитини.

Таким чином, на сьогоднішній день усиновлення набуло високого рівня щодо інших видів влаштування дітей позбавлених батьківського піклування. Останнім часом рівень цього процесу зріс серед громадян України. Адже кожна дитина має право жити в щасливій сім'ї.

Наук. керівник - Бордюк Ю.В., ст. викладач кафедри права

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Луцик А., студентка гр. Юм-81

Завданням законодавства про охорону дитинства є розширення соціально-правових гарантій дітей, створення умов для реалізації права кожної дитини на виховання в сім'ї, утримання дітей за принципом родинності, захист майнових та житлових прав дітей, формування системи соціальної адаптації, створення належних умов для фізичного, інтелектуального, духовного та культурного розвитку молодого покоління, також соціально-економічних і правових інститутів з метою захисту прав та законних інтересів дитини в Україні.

Конституцією України, дітям гарантуються всі права, необхідні для їх розвитку і життя, доповнюють та деталізують ці права інші законодавчі акти. Але, незважаючи на досить чітко розроблену, на сьогодні, законодавчу базу щодо захисту прав дітей, в Україні дедалі збільшується кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, значна частина яких поповнює дитячі будинки та школи-інтернати. Спостерігається поширення такого явища, як соціальне сирітство, коли біологічні батьки ухиляються від виконання своїх обов'язків, фактично покидають дитину і не займаються її вихованням, що в свою чергу викликає багато перешкод для усиновлення цих дітей. Причини позбавлення дітей батьківського піклування різні, але наслідки їх однаково негативні, а саме порушується право дитини виховуватися у сімейному оточенні в атмосфері родинного середовища.

Українська держава довгий час надавала перевагу інтернатному (інституціональному) влаштуванню й вихованню дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Але, мережа установ, через яку проходять діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, сприймає їх як об'єкт, а не як суб'єкт виховання. Відірваність вихованців інтернатних закладів від реальних життєвих проблем, обмеженість простору спілкування, регламентація дій формують у них такі якості, що ускладнюють їхню адаптацію до дорослого життя в соціумі ("розвинуте почуття утримання - патерналізм; принцип життя - "нам повинні", "неготові брати на себе відповідальність", "відсутність досвіду сімейного життя, розуміння сім'ї", "невпевнені в собі").

Об'єктом особливої уваги з боку держави, як наголошується в Конвенції про права дитини, мають бути діти, що живуть у важких соціальних умовах. До категорії таких дітей в Україні належить низка груп: діти-сироти; діти, позбавлені батьківського піклування; діти із соціальних сімей; діти, які порушили закон; діти-інваліди; діти із сімей безробітних або ті, що змушені працювати; діти, що втекли з дому; діти-наркомани та ті, що зловживають спиртними напоями. Зростає кількість бездоглядних дітей. Щороку понад 12 тисяч дітей знаходять покинутими, загубленими, забутими і майже половина з них - це малята віком до семи років. Як результат - у будинках дитини, дитячих будинках і школах-інтернатах кількість дітей, позбавлених родинного середовища та опіки, зростає. Кожна з цих категорій дітей потребує особливої уваги і диференційованого підходу щодо форм захисту. Держава повинна забезпечувати соціальний захист дитини, позбавленої родинного середовища, та забезпечувати відповідну альтернативу сімейної турботи або, в таких випадках, розміщення в відповідні заклади по догляду за дітьми. Крім того, при забезпеченні цих прав повинна бути врахована культурна належність дитини.

Сьогодні в нашій державі проголошується пріоритет сімейного виховання дитини і в останнє десятиріччя зроблені важливі кроки для розвитку сімейних форм влаштування дітей, які з різних причин втратили власну родину. Альтернативою інтернатному вихованню є форма виховання дітей в будинках сімейного типу та в прийомних сім'ях, яка ще знаходиться в стадії розвитку. Подальше створення і підтримка дитячих будинків сімейного типу забезпечить право дітей, які з тих чи інших причин втратили сім'ю, зростати в атмосфері родинного тепла, мати надійний захист і можливість для повноцінного розвитку, соціального становлення, підготовки до самостійного життя. Дитячі будинки сімейного типу, як форма сімейного влаштування, найбільш повно забезпечують право дітей, які втратили родину, зростати в сім'ї й мати необхідні умови для повноцінного розвитку особистості. Утримання дитини в інституціональній установі більш витратне ніж у дитячих будинках сімейного типу (відповідно \$ 1,120.00 і \$ 560,00 в рік).

Наук. керівник – Бордюк Ю.В., *ст. викладач кафедри права*

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

Міщенко П., студент гр. ІК-91

Українські правознавці мало приділяли увагу законодавчому регулюванню правовому захисту інформаційних ресурсів, що зумовлювалося технічними чинниками: труднощами виявлення місця злочину, ще більшими труднощами фіксування порушення і викриття винних і суб'єктивними: відсутністю необхідних технічних (найчастіше вузькоспеціалізованих) знань у працівників правоохоронних органів, що ставало перешкодою на шляху створення необхідних правових норм.

Єдина норма, що донедавна передбачала відповідальність за комп'ютерні злочини - це стаття 198-1, введена в Кримінальний кодекс у 1992 році, досить широко охоплювала можливі форми і способи таких злочинів. Спроба криміналізації діянь, пов'язаних із зловживаннями комп'ютерами була зроблена на Україні в 1994 р., коли в липні був прийнятий Закон "Про захист інформації в автоматизованих системах". Однак статті чинного Кримінального кодексу, а також вказані норми, не охоплювали весь спектр суспільно небезпечних діянь, які умовно називаються "злочини в сфері комп'ютерної інформації". Ця проблема вимагала подальшої розробки і вдосконалення кримінально-правових заходів регулювання.

Положення справ кардинально змінилося з прийняттям 5 квітня 2001 року нової редакції Кримінального кодексу України, що вступив у дію 1 вересня 2001 року.

Відповідальність за злочини в сфері комп'ютерної інформації в ньому присвячений розділ XVI "Злочини в сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем і комп'ютерних мереж", що складає з трьох статей 361, 362, 363.

Під комп'ютерними злочинами розуміються суспільно небезпечні діяння, у яких комп'ютерна інформація являє собою предмет злочинного зазіхання (об'єкт - суспільні відносини з приводу користування, володіння і розпорядження комп'ютерною інформацією).

Треба уточнити, що Кримінальний кодекс України не розшифровує термін "комп'ютерна інформація", для з'ясування його необхідно звернутися до ст. 1 Закону: "Інформація в автоматизованій системі - сукупність усіх даних і програм, що використовуються в АС незалежно від способу їхнього фізичного і логічного представлення". Шляхом аналізу визначення "автоматизованої системи", даної в тій же статті, можна визначити, що комп'ютери відносяться до автоматизованих систем, тому що вони здійснюють автоматичну обробку даних, а в їхній склад входять технічні і програмні засоби.

Така відсильна структура статей КК не зовсім коректна, тому що вона може створити труднощі, як для розуміння норм, так і для їхнього

застосування: у тексті Кримінального кодексу України утримується термін "комп'ютерна інформація", а визначається вона через "автоматизовану систему", визначення якої утримується до того ж в іншому нормативному акті. На наш погляд необхідно ввести в ст. 361 указівку на те, що ж є комп'ютерною інформацією.

Проведене узагальнення практики розгляду судами справ про злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку засвідчило, що при розгляді зазначеної категорії справ окремі суди допускають помилки при кваліфікації дій винних осіб, відмежуванні одних злочинів від інших, вирішенні питань про наявність або відсутність кваліфікуючих ознак вчинених злочинів.

Зокрема, у суддів виникають труднощі при кваліфікації дій винних осіб, коли несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж здійснювалося з корисливих мотивів, з метою викрадення чи заволодіння чужим майном. Зазначені дії і органи досудового слідства, і суди помилково кваліфікують лише за статтями Кримінального кодексу, якими передбачено відповідальність за вчинення комп'ютерних злочинів, не кваліфікуючи такі дії за сукупністю злочинів, у т. ч. і за відповідний злочин проти власності.

Призначаючи покарання за вчинення такого виду злочинів, суди іноді не застосовують обов'язкове додаткове покарання у виді конфіскації програмних та технічних засобів, за допомогою яких було вчинено злочин.

На наш погляд для покращення захисту інформаційних ресурсів та покращення ефективності боротьби в цій сфері на території України необхідно:

- постійно проводити дослідження проблем захищеності інформаційних систем в наукових працях;
- сприяти удосконаленню правового забезпечення захисту інформаційних систем: зміст законодавства повинен відповідати реальним умовам суспільства та реальному розвитку технічних засобів; поліпшити сам правотворчий процес;
- не повинні визнаватися законними нормативні акти, спрямовані на закріплення свавілля влади, чим би воно не мотивувалося;
- необхідно переймати досвід боротьби зі злочинами в інформацій та комп'ютерній сферах у більш досвідчених країн.

Наук. керівник - Кононенко О.Я., ст. викладач кафедри права

ПРОБЛЕМА ЗАКРІПЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН

Чалик Н.В., студентка гр. Юм-71

В умовах подолання наслідків існування тоталітарної держави, перспективи створення в Україні правового і громадянського суспільства важливого наукового та практичного значення набула проблема прав людини і громадянина, їх законодавче закріплення, охорона та умови здійснення. Серед визначених Конституцією України політичних, економічних, соціальних, культурних прав людини екологічні права посідають особливе місце і це природно, оскільки урбанізація суспільного розвитку призводить до погіршення екологічної ситуації як в світі так і, зокрема, в Україні.

Екологічна функція держави в умовах сьогодення має неперевершене значення, оскільки від неї залежать здоров'я і, навіть, життя людини. Настав час значно посилити авторитарний характер екологічної функції Української держави. Тому актуальним залишається завдання активізації діяльності у зазначеному напрямку саме органів державної влади.

Хоча в Україні існує конституційне регулювання екологічних прав і свобод людини та громадянина, проте воно не досконале, а ряд важливих питань не врегульовано взагалі. Практика застосування відповідних норм фактично тільки починає формуватися.

Зокрема, потребують наукового обґрунтування питання реалізації конституційних екологічних прав і свобод шляхом підвищення ефективності законодавчої та правореалізаційної діяльності державних органів по забезпеченню зазначеного виду прав. Серед них слід назвати такі проблеми: максимальне пристосування конституційного екологічного законодавства до практичного використання; усунення невідповідності тієї частини нормативно-правових актів, що суперечать вимогам Конституції, сприяння більшому рівню їх доступності; усунення абстрактного характеру правових норм.

Необхідно підвищити рівень ефективності конституційних екологічних прав шляхом орієнтації їх на реалізацію основної мети – безпосередньої охорони людини, її права на життя та здоров'я в цілому. Слід також розробити і прийняти ряд важливих правових актів – про екологічну інформацію, екологічну безпеку, про відшкодування екологічної шкоди, прийняти базовий законодавчий акт прямої дії – Екологічний кодекс.

Проте ми не можемо говорити про екологічні права не з'ясувавши їх дефініцію.

Права громадян України – це система юридична закріплених за громадянами повноважень, можливостей. Права людини є природними, природженими і невід'ємними якостями особи, без яких вона не може нормально існувати. Екологічні права - це якісно нова група прав людини і громадянина, яка відрізняється від прав природокористування насамперед

спрямованістю на задоволення екологічних, а не матеріальних чи наприклад духовних потреб.⁴

Основні екологічні права громадян визначені в статті 50 Конституції України, що підняло їх на найвищий рівень у системі основних суб'єктивних прав громадян. Подальшу деталізацію це питання отримало в Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» та поресурсовому законодавстві.

Основними правами громадян України в екологічній сфері є: безпечне для його життя та здоров'я навколишнє природне середовище; участь в обговоренні та внесення пропозицій до проектів нормативно-правових актів, матеріалів щодо розміщення, будівництва і реконструкції об'єктів, які можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища, внесення пропозицій до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, юридичних осіб, що беруть участь в прийнятті рішень з цих питань; участь в розробці та здійсненні заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального і комплексного використання природних ресурсів; здійснення загального і спеціального використання природних ресурсів; об'єднання в громадські природоохоронні формування; вільний доступ до інформації про стан навколишнього природного середовища та вільне отримання, використання, поширення та зберігання такої інформації,⁵ за винятком обмежень, встановлених законом; участь у публічних слуханнях або відкритих засіданнях з питань впливу запланованої діяльності на навколишнє природне середовище на стадіях розміщення, проектування, будівництва і реконструкції об'єктів та у проведенні громадської екологічної експертизи; одержання екологічної освіти; подання до суду позовів про відшкодування шкоди внаслідок негативного впливу на навколишнє природне середовище.

До того ж і в Конституції України закріплено: "Кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди. Кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення"

Визначивши екологічні права людини і громадянина, Україна зробила крок до створення правої держави, підтвердила свій намір будувати її. Досить широке регулювання суб'єктивних екологічних прав у законодавстві є свідченням демократизації суспільства. Проте самого визначення, як бачимо недостатньо потрібне створення дієвих методів та механізмів подальшого впровадження їх в життя.

Наук. керівник - Сайко Л.Ю., ст. викладач кафедри права

СУДОВІ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ ТА В ІНШИХ КРАЇНАХ СНД: СПІЛЬНІ ТА ВІДМІННІ РИСИ

Дахно Н., студентка гр. Ю-65

«Без заперечень, найважливішим допоміжним засобом, який є у розпорядженні судового слідчого, є обізнані свідки, висновки яких часто мають вирішальний вплив на справу. Варто пам'ятати, що при певному умінні користуватися експертами судовий слідчий має можливість досягти цінних результатів», — так визначав роль судової експертизи в судочинстві основоположник криміналістики Ганс Гросс.

Модельний кримінально-процесуальний кодекс для держав-учасниць СНД визначив, що експертиза проводиться за постановою слідчого, коли для встановлення обставин, що мають значення для кримінальної справи, необхідні спеціальні знання в науці, техніці або мистецтві, в тому числі — відносно відповідних досліджень. Наявність спеціальних знань у дізнавача, слідчого, прокурора, спеціалістів, понятих не звільняє у відповідних випадках від необхідності призначити експертизу. Сторони за своєю ініціативою та за свій рахунок мають право проводити експертизу для встановлення обставин, які, на їх думку, можуть служити захисту їхніх інтересів. Висновки експертів, які проводили експертизу за дорученням сторін, і надані слідчому, залучаються ним до кримінальної справи та підлягають оцінці нарівні з іншими доказами.

Також законодавством визначено права підозрюваного та обвинуваченого під час призначення та проведення судової експертизи. Вони мають право: 1) до проведення експертизи знайомитися з постановою слідчого про її призначення та отримувати роз'яснення належних йому прав, про що складається протокол; 2) заявити відвід експерту; 3) просити про призначення експерта з числа вказаних ним осіб; 4) провести альтернативну експертизу за власною ініціативою та за свій рахунок і вимагати долучити її висновок до кримінальної справи; 5) поставити перед експертом, призначеним слідчим, додаткові питання для отримання за ними висновку; 6) бути присутнім з дозволу слідчого під час проведення експертизи, вимагати при цьому від експерта роз'яснень сутності методів, що використовуються під час дослідження та отриманих результатів, давати пояснення експерту; 7) знайомитися з висновком експерта не пізніше, ніж через 10 днів після його надходження слідчому та заявляти клопотання про проведення додаткової та повторної експертизи; 8) брати участь в допиті експерта, який проводиться за його клопотанням.

Крім цього, питання призначення експертиз регулюється національним законодавством країн-учасниць. Так суть і порядок призначення і проведення судових експертиз в Україні визначений у низці документів: Законі України «Про судову експертизу», Кримінально – процесуальному кодексі та Цивільно – процесуальному кодексі. Деякі особливості в порівнянні з

Україною містять нормативно – правові акти інших держав СНД. Вивчення та врахування цих особливостей дають змогу удосконалити українське законодавство з цього питання. Так, зокрема Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Узбекистан розширює перелік обов'язковості проведення експертизи ще й у випадках встановлення факту вагітності та ознаки її штучного переривання, необхідності та можливості лікування осіб, що страждають венеричними та іншими інфекційними захворюваннями, хронічним алкоголізмом та наркоманією, наявності наркотичних речовин та їх види, факту підробки грошових знаків, цінних паперів та інших документів, технічних причин вибуху, катастроф та інших надзвичайних ситуацій.

Потерпілий має право знайомитися з висновком судової експертизи до закінчення досудового слідства за законодавством Киргизії - «висновок експерта або його повідомлення про неможливість дати висновок, а також протокол допиту експерта до закінчення слідства пред'являються підозрюваному, обвинуваченому, потерпілому, які мають право давати свої пояснення та заявляти заперечення за висновками експертиз. У випадку задоволення або відхилення клопотання виноситься відповідна постанова, яка під розписку оголошується особі, яка заявила клопотання» (стаття 211), за законодавством Республіки Казахстан (стаття 244 КПК РК), за законодавством Республіки Беларусь (стаття 238 КПК РБ). Законодавець Республіки Молдова в частині 5 статті 151 КПК закріпив положення про те, що висновок експерта або його заява про неможливість дати висновок, а також протокол допиту експерта негайно, але не пізніше трьох діб з дня отримання органом кримінального переслідування, доводяться до відома сторін процесу, які при цьому мають право давати пояснення, зауваження, вимагати про постановку перед експертом додаткових питань, а також клопотати про проведення додаткової або повторної експертизи. Чинний Кримінально-процесуальний кодекс України не передбачає права потерпілого на ознайомлення з результатами експертизи одразу після її закінчення.

Не закріплено на законодавчому рівні в Україні положення про проведення судової експертизи до порушення кримінальної справи, як, наприклад, Кримінально-процесуальним кодексом Республіки Беларусь, Казахстан, Узбекистан передбачено, що до порушення кримінальної справи допускається призначення судових експертиз, висновки яких можуть мати суттєве значення для вирішення питання про порушення кримінальної справи.

Наук. керівник - Сайко Л.Ю., ст. викладач кафедри права

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ

Сумцова С.Г., студентка гр.Юм-71

В наш час складна екологічна обстановка значною мірою зумовлена постійним зростанням кількості екологічних злочинів. Рівень цих злочинів складає 95%.

Водночас суспільно небезпечні наслідки: захворювання і загибель людей, забруднення значних територій, масове знищення об'єктів тваринного і рослинного світу, небезпека тяжких технологічних аварій або екологічних катастроф створюють реальну загрозу національній і екологічній безпеці України.

У зв'язку з цим пріоритетним напрямком у природоохоронній діяльності є удосконалення діяльності правоохоронних органів, забезпечення практичних працівників криміналістичними засобами, прийомами й методами, спеціально призначеними для вирішення завдань виявлення, розслідування екологічних злочинів та їх запобігання.

Концепція національної екологічної політики України на період до 2020 року базується на засадах екологічної відповідальності та запровадження відповідальності за будь-які порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища. Відповідальність за екологічні злочини є важливим складовим елементом правового забезпечення раціонального природокористування, відновлення екологічних об'єктів і охорони довкілля.

Слід зазначити, що кримінальна відповідальність в екологічній сфері — це найсуворіший вид відповідальності.

Підставою для її застосування є вчинення екологічного злочину, тобто найнебезпечнішого екологічного правопорушення, відповідальність за яке передбачено Кримінальним кодексом України. Злочином у екологічній сфері визнається передбачене Кримінальним кодексом України суспільне небезпечне діяння (дія або бездіяльність), що посягає на екологічний правопорядок, екологічні права громадян, а також інше суспільне небезпечне діяння в екологічній сфері.

З огляду статистичних показників прокурорсько-слідчої діяльності про стан злочинності в сфері екології, за 6 місяців 2009 року: було порушено 35 кримінальних справ (на 14 того ж періоду минулого року або 66.7%), задоволено 93 протести (на 46 більше порівняно з минулим роком або 97.9%), задоволено 210 приписів та

подань (87.5%), притягнуто до відповідальності 267 посадових осіб (55.6%). Більше у цьому звітному періоді відшкодовано і збитків за документами прокурорського реагування – 1310 тис. грн. (у минулому – 615 тис. грн.), у т.ч. до бюджету 1232 тис. грн. проти 615 тис. грн. у минулому півріччі.

Обґрунтовано доводиться те, що значному поширенню та збільшенню злочинності сприяють також недоліки, суперечності та неузгодженість організаційно-правового забезпечення діяльності щодо державного контролю за станом дотримання правил використання, охорони та відновлення природних ресурсів. Найбільше претензій висловлено з приводу роботи державних органів, установ, громадських організацій щодо запобігання правопорушенням у галузі охорони природи, використання природних ресурсів, охорони пам'яток історії та культури (у 19,3 % кримінальних справ). Цей показник є дещо вищим у справах про корисливі злочини у сфері навколишнього природного середовища (19,6 %), у тому числі щодо запобігання незаконній порубці лісу (19,5 %), незаконному зайнятті рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (20,2 %), незаконному видобуванню корисних копалин (20,4 %) тощо.

В Україні розроблені Постановою Верховної Ради “Основні напрями державної політики”, які визначають не лише мету та пріоритетні завдання охорони довкілля, але й механізми їх реалізації, напрями гармонізації та інтеграції екологічної політики України. Саме на підставі цього документу, що поєднує стратегічні цілі з конкретними завданнями, розробляються програми Уряду в галузі охорони довкілля та екологічної безпеки.

Багато часу на екологічні проблеми не звертали уваги, виділялося мало коштів на охорону природного середовища, а в більшості випадків, взагалі, не було ніяких витрат на екологію, вважаючи що весь час так і буде. Але можливості природи самовідновлюватись не безкінечні, її потрібно допомагати в цьому. Заощадивши на екології, людство втрачає на своєму здоров'ї, якості і тривалості життя.

Наук. керівник - Сайко Л.Ю., ст. викладач кафедри права

УЧАСТЬ ЦИВІЛЬНОГО ПОЗИВАЧА ТА ЦИВІЛЬНОГО ВІДПОВІДАЧА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Сумцова С., студентка гр. Юм-71

Кримінальний процес є за своїм змістом і характером досить складною і багатогранною галуззю, що детально регламентована законодавством та надає йому певної організованої системності.

Людина, яка потерпіла від посягання на своє життя, здоров'я, честь і гідність, а також на належне їй майно, потребує правового й соціального захисту, матеріальної та моральної підтримки. Конституцією України передбачено обов'язок держави щодо захисту людини, утвердження і забезпечення її прав та свобод.

В кримінальному процесі часто трапляються випадки, коли потерпіла особа зазнала матеріальної шкоди від заподіяного їй злочину.

В юридичній літературі дана потерпіла особа отримала назву – цивільний позивач. Цивільним позивачем визнається громадянин, підприємство, установа чи організація, які зазнали матеріальної шкоди від злочину і пред'явили вимогу про відшкодування збитків відповідно до чинного законодавства (ст. 50 Кримінально-процесуального Кодексу України, надалі КПК).

Надання потерпілому та цивільному позивачеві широких прав відповідає також і завданню щодо посилення боротьби із злочинністю. Активно захищаючи свої права та законні інтереси, потерпілий і цивільний позивач тим самим певною мірою сприяють слідчому і суду розкриттю злочину, викриттю винуватих, справедливому їх покаранню. Спільний розгляд кримінальної справи і цивільного позову зумовлений наявністю спільного юридичного факту, який є підставою для притягнення особи до кримінальної і цивільно-правової відповідальності в разі заподіяння шкоди. Спільний розгляд сприяє повноті, всебічності та об'єктивності дослідження обставин справи, швидшому відшкодуванню завданої злочином шкоди, полегшує можливість доказування підстав і розміру цивільного позову, забезпечує значну економію процес, витрат, що дає змогу запобігати дублюванню в роботі судів, яке є неминучим при окремому розгляді кримінальної справи і цивільного позову.

Проблемі відновленню майнових прав фізичних та юридичних осіб, відшкодуванню матеріальної шкоди, заподіяної злочином постійно приділяється увага, а останнім часом актуальність даного дослідження особливо зросла. Однак, у літературі й досі відсутня єдність поглядів на питання цивільного позову, що породжує негативні наслідки як для теорії, так і практики кримінального судочинства.

За існуючим загальним правилом, у випадку заподіяння шкоди злочинном головною формою (способом) її відшкодування є пред'явлення цивільного позову в кримінальному процесі. Ще з XVIII ст. у судову

практику ввійшов так званий з'єднаний процес, який передбачав можливість одночасного розгляду і вирішення як питань про кримінальну відповідальність, так і питання про відшкодування заподіяної злочином шкоди.

Позовна форма захисту порушених злочином прав та інтересів потерпілих осіб і на сьогодні залишається основною в науці про кримінальне судочинство та в кримінально - процесуальному законодавстві, як розгляд та вирішення цивільного позову в кримінальній справі.

Позовним способом захисту порушених злочином прав потерпілого є передбачене в ст. 28 КПК України право на заявлення і вирішення цивільного позову в кримінальному процесі.

Цивільний позов може бути розглянутий разом з кримінальною справою за умови, що матеріальна шкода, яка становить предмет позову, є наслідком розслідуваного злочину. Не підлягають розгляду в кримінальній справі позови за вимогами про відшкодування матеріальної шкоди, що не впливають з пред'явленого обвинувачення.

При розгляді кримінальної справи суд зобов'язаний на основі всебічного, повного й об'єктивного дослідження обставин справи з'ясувати характер і розмір матеріальної шкоди, заподіяної злочином, наявність причинного зв'язку між вчиненням і шкодою, що настала, роль і ступінь участі кожного з підсудних в її заподіянні, а також, чи відшкодовано її повністю або частково до судового розгляду справи, і у вирокі дати належну оцінку зазначеним обставинам.

В юридичній літературі ще не достатньо врегульований порядок відшкодування шкоди, яка завдана злочином, незважаючи на діючі норми в чинному КПК України. У Конституції України проголошується, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їхні гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Реалізація цих та інших конституційних положень у кримінальному процесі пов'язана з необхідністю не тільки вдосконалення діяльності органів досудового розслідування, прокуратури, суду, адвокатури, а й розширення процесуальних прав учасників процесу, в тому числі й тих, які постраждали від злочинів, а також послідовного здійснення наявних прав.

Наук. керівник - Горєва Є.Ю., викладач кафедри права

КОНСТИТУЦІЙНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ: ПРОЕКТ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ – НЕГАТИВНІ ТА ПОЗИТИВНІ СТОРОНИ

Кудлай В., студент гр.Юм-82

Прийняття Верховною Радою України 28 червня 1996 року Конституції України стало не тільки формальним завершенням довготривалого “конституційного марафону”, а й актом закріплення на найвищому рівні основних політико-правових параметрів сучасної української держави.

В. Ющенко на щорічному зверненні до ВРУ, передав спікеру Верховної Ради – В. Литвину проект нової Конституції України, та попросив щоб її розглянули невідкладно.

Основні зміни які хоче провести Віктор Ющенко є такими: - зокрема, йдеться мова про введення двопалатного парламенту (ст. 86) – Національних зборів України, які складатимуться з двох палат: Палати депутатів і Сенату. Загальний склад Палати депутатів – триста народних депутатів, які обираються строком на чотири роки. До складу Сенату входять по три сенатори, які обираються на шість років в АРК Крим, кожній області, Києві, а також у співтовариствах, які по статусу прирівняні до областей. До складу Сенату також входять колишні Президенти України, крім тих, які усунені з посади в порядку імпичменту. Кожні два роки переобираються по одному сенаторові з АРК, Києва і кожної області.

Окрім того, в проекті закону планується обмежити недоторканність нардепів: народний депутат без згоди Палати депутатів, а сенатор без згоди Сенату не може бути затриманий або арештований. Проте, притягання до кримінальної відповідальності здійснюється в загальному порядку, до набуття чинності звинувачувального вироку. В проекті мовиться про те, що накладається заборона на одночасне проведення виборів Президента і парламенту, а також виборів в органи місцевого самоврядування. Є в законопроекті і пункт про заборону виборів в умовах військового або надзвичайногостану.

Як плюс цього законопроекту можна відзначити скасування депутатської недоторканності. Проти цього виступають багато політиків посилаючись на те що без мандату просто буде не можливо працювати. Але чомусь для більшості розвинених держав це стало звичайною справою!

Як висновок до всього цього, можна сказати, що зміни до конституцій вкрай потрібні, але учасникам конституційного процесу і всім ти політичним силам, які напрацювали свої варіанти Конституції, слід об'єднатися щоб створити єдиний варіант Конституції. І винести цей варіант на всенародне обговорення з тим, щоб він був імplementований у той час коли, новий Президент вступить і свої повноваження.

Наук. керівник: - Горєва Є.Ю., викладач кафедри права

КОНСТИТУЦІЯ ДЛЯ НАРОДУ. МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?

Кекух Ю., Журба Т., *студенти гр. Юм* – 82

Сучасний стан права в Україні зазнав краху, як наслідок – хаос та анархія (розквіт корупції, рейдерські атаки не тільки на бізнес, а й на культуру, землю та мову).

Такий плачевний стан речей відбувається у зв'язку з дією не збалансованої Конституції, котра має комуністичний дух – “вся власть советам”. В наслідок такої влади рад постала найнебезпечніша загроза – атака на духовність українців.

Політична реформа в Україні вже не перший день знаходиться серед найактуальніших питань на порядку денному політичного життя держави. В цьому напрямку багато тем обговорено, залучено багато експертів та матеріальних ресурсів. А спрогнозувати терміни її завершення доволі складно, майже неможливо. Чому ж при всій можливій мобілізації ресурсів для вирішення цього питання конституційна реформа залишається актуальною.

В цілому слід констатувати, що реформа 8 грудня 2004 року – це лише початок довгого і складного процесу реформування політичної системи України. Ситуація, що склалася в Україні після парламентських виборів 2006 року, є яскравим прикладом незавершеності процесу втілення у життя конституційної реформи.

Зміни потрібні всім, кому потрібна стабільність і демократичний розвиток України. Чому? Тому що ті зміни, що були внесені у 2004 році, фактично зруйнували діючу Конституцію і політичну систему, створили нестабільність у суспільстві. Отже, це треба виправити. Сам конституційний текст мають готувати фахівці. А обговорювати і приймати – український народ. Саме прийняття Конституції всенародно зобов'язує, що будь-які зміни теж треба вносити всенародно. А це вже не так просто і не так швидко. Отже, Конституція стає більш захищеною, ніж у випадку, коли її приймає або вносить зміни парламент.

Венеціанська комісія дала позитивну оцінку відповідному законопроекту Президента Віктора Ющенка, зазначивши, що документ у цілому спрямований на стабілізацію української політичної системи. Комісія визнала проект Конституції, внесений Віктором Ющенком, який відповідає європейським стандартам. Більше того, в ході обговорення було зазначено, що це найкращий з тих проектів Конституції, які надходили на розгляд Венеціанської

комісії від України. Венеціанська комісія вважає позитивною пропозицію перейти до безстрокового призначення суддів без першого, так званого випробувального, призначення на п'ятирічний термін. Комісія відзначила важливий крок до зміцнення місцевого самоврядування і децентралізації організації влади в Україні.

Процес творення нової національної Конституції має ґрунтуватися на баченні конституційного світогляду нації, а не окремих еліт чи владних інститутів.

Саме таке порозуміння - основа довгострокового планування національного розвитку, утвердження і вдосконалення державності, суспільної консолідації.

Відтак, доречним і затребуваним є системне оновлення Конституції України. На мій погляд, цей процес повинен мати кілька складових:

по-перше - посилення конституційних гарантій прав і свобод громадянина, реального забезпечення захисту цих прав і свобод, в тому числі через суд. Реальне-є ключовим поняттям у цій складовій.

по-друге - розширення конституційного регулювання інститутів безпосередньої демократії.

по-третє - підвищення ефективності функціонування державного механізму.

по-четверте - реформування територіального устрою держави і місцевого самоврядування.

по-п'яте - визначення зовнішнього курсу України у процесах світової і європейської інтеграції.

Сучасний погляд на Конституцію має базуватися на реалізації таких завдань: поглиблення прав і свобод громадянина, модернізація системи державного управління та реформування політичної системи за європейськими стандартами.

Основними напрямками конституційного порядку денного мають бути: реформування виборчої та партійної систем, оптимізація організаційної структури парламенту (Однопалатність чи Двопалатність), вдосконалення моделі розподілу влад, забезпечення незалежності судової влади.

Наук. керівник - Горева Є.Ю., викладач кафедри права

ПРАВА ДІТЕЙ ТА ЇХ ЗАХИСТ

Клюшник А., студентка гр. Ю-84

Слово “омбудсмен” запозичено із шведської мови й рівнозначне поняттю “правозахисник”.

На омбудсмена покладений парламентський контроль за дотриманням конституційних прав людини й основоположних свобод. Він має право одержувати будь-яку інформацію, у тому числі й секретну, ознайомлюватись з будь-якими документами, без перешкод відвідувати будь-які органи влади та місцевого самоврядування, підприємства та організації, бути присутніми на засіданнях органів влади, судів усіх інстанцій (в тому числі й Конституційного Суду), запрошувати посадових та службових осіб для одержання пояснень, вимагати від них сприяння проведенню перевірок діяльності підконтрольних і підлеглих їм установ, підприємств та організацій, звертатися до суду із заявою про захист прав і свобод людини, перевіряти стан дотримання прав і свобод людини державними органами, у тому числі органами, що проводять оперативно-розшукову діяльність.

Практика різних країн засвідчує, що інститут дитячого омбудсмена утворюється тоді, коли суспільство відчуває слабкість існуючих механізмів контролю за реалізацією державою прав дітей, коли існують значні масштаби порушень прав дітей батьками, посадовими особами, чиновниками різних дитячих установ, коли суспільство прагне поставити цьому перепону. Омбудсмен повинен добиватися справедливого ставлення до дітей з боку різних органів влади, допомагати їм, користуючись уже існуючими правами, а також сприяти визнанню за дітьми тих прав, які ще не дістали свого законодавчого закріплення.

Інститут Омбудсмена, або уповноваженого з прав дітей – це нова структура, що розвивається. На міжнародному рівні Комітет ООН з прав дитини закликає держави запровадити такі правоохоронні органи. Інститут омбудсмена вважається необхідною частиною процесу моніторингу по впровадженню прав дитини. Комітет з захисту прав дитини вважає, що без незалежного правозахисного органу, права дитини мають мало шансів стати пріоритетом і бути захищеними.

Нелегко оцінити значення інституту омбудсмена. Багато з них створені нещодавно і ще не встигли досягти значних результатів.

Лише декілька отримали незалежну оцінку, серед них Омбудсмен Норвегії. Необхідність існування спеціалізованого омбудсмена зумовлюється щонайменше трьома причинами: по-перше – діти в силу особливостей психічного та фізичного розвитку вимагають особливого підходу; по-друге – в силу відсутності життєвого досвіду і в певній мірі залежного становища, вони не завжди самотійно можуть захистити свої права та законні інтереси; по-третє – благополуччя та нормальний розвиток дітей визначають майбутнє будь-якої країни.

Дитячий омбудсмен покликаний домагатися не тільки дотримання законодавчо закріплених прав дітей, але й розширення та більш повного дотримання батьками своїх обов'язків перед дітьми. Таким чином, через уповноважених діти зможуть самотійно брати участь у процесі прийняття рішень із захисту своїх прав. З огляду на те, що права дитини є однією з найвищих цінностей у суспільстві, діяльність омбудсменів з прав дитини є актуальною, оскільки останні спроможні підвищувати усвідомлення важливості дитини в суспільстві.

Щодо України, то держава створила власну нормативно-правову базу, що спрямована на захист прав дитини. Конституція проголошує державний захист дитинства, рівноправність дітей незалежно від походження. У квітні 2001 прийнято Закон України "Про охорону дитинства". Особливий внесок у справу забезпечення прав дитини у світі робить Дитячий Фонд ООН(ЮНІСЕФ). Він має повноваження сприяти координації зусиль урядових, недержавних та комерційних організацій всіх країн світу задля забезпечення виживання, захисту й розвитку дітей. В Україні й надалі проводиться активна діяльність щодо забезпечення прав дітей. Актуальність проблеми створення дитячого правозахисника обумовила й притягла увагу політиків та науковців, зокрема міністра України у справах сім'ї, молоді та спорту, омбудсмена з захисту прав людини Ніни Карпачової, народного депутата О. Фельдмана та інших представників органів державної влади.

Наук. керівник - Міщенко О.М., викладач кафедри права

НЕВИКОРИСТАНІ ВІДПУСТКИ: ПРАВОВІ ПИТАННЯ

Курочка І., студент гр. Ю - 75

Відповідно до ст. 24 Закону України "Про відпустки" за бажанням працівника частина щорічної відпустки замінюється грошовою компенсацією. При цьому тривалість наданої працівникові щорічної та додаткової відпусток не повинна бути меншою ніж 24 календарних дні. Особам віком до вісімнадцяти років заміна всіх видів відпусток грошовою компенсацією не допускається.

Однак у разі тривалості основної відпустки в 24 дні та відсутності додаткових відпусток при ненаданні відпустки 2 і більше років надати відпустку в 24 дні, а інше – компенсувати грошима не вийде.

В цьому випадку не може бути виплачена грошова компенсація, оскільки працівник не звільняється і його щорічна відпустка становить тільки 24 календарні дні, а інші 24 дні не є додатковими днями відпустки, а є також основною відпусткою за інший рік. І лише у разі звільнення відповідно до ст. 83 Кодексу законів про працю України працівнику виплачується грошова компенсація за всі невикористані дні щорічної відпустки.

Таким чином, наприклад, у разі наявності за 2 роки 48 днів основної відпустки і 14 днів додаткової відпустки (наприклад, за ненормований робочий день), отримати грошову компенсацію можна буде лише за ці 14 днів додаткової відпустки, а основну відпустку в 48 днів слід відгуляти.

Відповідно до статті 19 Закону України "Про відпустки" жінці, яка працює і має двох або більше дітей віком до 15 років, або дитину-інваліда, або яка усиновила дитину, одинокій матері, батьку, який виховує дитину без матері (у тому числі й у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), а також особі, яка взяла дитину під опіку, надається щорічно додаткова оплачувана відпустка тривалістю 7 календарних днів без урахування святкових і неробочих днів. За наявності декількох підстав для надання цієї відпустки її загальна тривалість не може перевищувати 14 календарних днів.

Відповідно до ст. 24 Закону України від 15.11.96 р. №504/96-ВР "Про відпустки", тільки у разі звільнення працівника йому виплачується грошова компенсація за всі не використані ним дні щорічної відпустки, а також додаткові відпустки працівникам, які мають дітей. Тобто, грошову компенсацію за невикористану відпустку

можна виплатити тільки у разі звільнення працівника (у т. ч. у порядку переведення) і тільки за два види відпусток: основної щорічної (не менше 24 календарних днів) та додаткової відпустки працівникам, які мають дітей (до 7 календарних днів).

Але на практиці трапляються випадки ненадання відпусток протягом 3 — 5 років. В таких випадках якщо працівник жодного разу не був у відпустці, то при звільненні йому нараховується компенсація за всі невикористані дні відпустки. Але розрахунковим періодом будуть лише останні 12 календарних місяців роботи.

Якщо працівник не був у відпустці тривалий час і при цьому не звільняючись бажає отримати грошову компенсацію за дні невикористаної відпустки, то варіантів виплати не так багато. Так, ст. 24 Закону „Про відпустки” вказує, що у разі переведення працівника на роботу на інше підприємство грошова компенсація за невикористані дні щорічних відпусток за його бажанням повинна бути перерахована на рахунок підприємства, на яке перейшов працівник.

Також за бажанням працівника частина щорічної відпустки може замінюватися грошовою компенсацією. При цьому тривалість наданої йому щорічної та додаткових відпусток не повинна бути в сумі меншою за 24 календарні дні.

Так, наприклад, якщо на підприємстві встановлено щорічно 30 календарних днів відпустки, то отримати грошову компенсацію без звільнення можна за 6 днів.

У разі смерті працівника грошова компенсація за невикористані дні щорічних відпусток, а також додаткової відпустки працівникам, які мають дітей, виплачується спадкоємцям. Забороняється ненадання щорічних відпусток певної тривалості протягом двох років поспіль.

Працівник, переведений на роботу на інше підприємство, грошову компенсацію якого за невикористані ним дні щорічних відпусток перераховано на рахунок цього підприємства, має право на використання щорічної відпустки повної тривалості.

Наук. керівник – Чередниченко Н.В, *ст. викладач кафедри права*

ПОРЯДОК ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН З ДЕРЖАВНИМИ СЛУЖБОВЦЯМИ

Байдалінов С., студент гр. Ю - 74

Дієвість принципу стабільності трудових відносин стає можливим лише за умов становлення високого рівня правової регламентації питань звільнення працівників. Дослідження теоретичних проблем правового регулювання праці державних службовців передбачає також аналіз обставин, за яких відбувається законне припинення службово-трудова відносин на державній службі, визначення особливостей порядку їх припинення, а також встановлення належного правового забезпечення інтересів працівників на цьому етапі. Підставами припинення трудового договору є певні юридичні факти: вольові односторонні чи двосторонні дії суб'єктів у даному випадку службово-трудова відносин чи події.

Диференціація правового регулювання відображається також щодо визначення підстав та порядку припинення службово-трудова відносин: вони регулюються як нормами Кодексу законів про працю України, так і приписами Закону України "Про державну службу". Відповідно до ст.ст. 36, 37 Кодексу законів про працю України, підставами припинення трудового договору є: угода сторін; закінчення терміну дії договору, окрім випадків, коли трудові відносини фактично тривають і жодна з сторін не вимагає їх припинення; призов або вступ працівника на військову службу; розірвання трудового договору за ініціативою працівника, власника або уповноваженого ним органа чи за вимогою профспілкового органа; переведення працівника, за його згодою, на інше підприємство, в установу, організацію або перехід на виборну посаду; відмова працівника від переведення на роботу в іншу місцевість разом з підприємством, а також відмова від продовження роботи у зв'язку із зміною суттєвих умов праці; вступ в законну силу вироку суду, яким працівник засуджується до позбавлення волі, виправних робіт не за місцем роботи або до іншого покарання, що виключає можливість продовження даної роботи; підстави, передбачені контрактом; направлення працівника в лікувально-профілактичний профілакторій. Норми-доповнення, які визначають додаткові підстави припинення службово-трудова відносин з державними службовцями, містяться в ст.ст. 30, 31 Закону України "Про державну службу":

- порушення умов реалізації права на державну службу;
- недотримання пов'язаних із проходженням державної служби вимог, передбачених ст. 16 цього Закону; досягнення державним службовцем граничного віку проходження державної служби. Відповідно до Закону України "Про державну службу", при виході на пенсію застосовується такий важливий елемент проходження державної служби, як заохочення. У цьому випадку за сумлінну працю може бути присвоєно черговий ранг поза межами відповідної категорії посад. Тобто припиняючи державну службу, державний службовець «просувається по службі». При обчисленні розміру пенсії

враховується доплата за вказаний ранг, а також надбавки за високі досягнення у праці та виконання особливо важливої роботи, які виплачувались державному службовцю протягом останніх двох років перебування на посаді;

- відставки державних службовців, які обіймають посади першої або другої категорії. Згідно зі ст. 31 Закону України "Про державну службу", підставами для відставки вважаються принципова незгода з рішенням державного органа чи посадової особи, а також етичні перешкоди для перебування на державній посаді; примушення державного службовця до виконання рішення державного органа або посадової особи, яке суперечить діючому законодавству, що може причинити значну матеріальну шкоду державі, підприємствам, установам, організаціям або об'єднанням громадян, громадянину; стан здоров'я, який перешкоджає виконанню службових повноважень (за наявності медичного висновку). Особливістю такої підстави припинення службово-трудових відносин, як відставка є те, що у випадку відмови державного органа у такій державному службовцю, останній зобов'язаний продовжувати виконання службових обов'язків і має право на звільнення в порядку, передбаченому Кодексом законів про працю України

- виявлення або виникнення обставин, що перешкоджають перебуванню державного службовця на державній службі. Йдеться про визначені ст. 12 Закону України "Про державну службу" обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу. Цією статтею передбачено, що не можуть бути обраними або призначеними на посаду в державному органі та його апараті особи, які визнані у встановленому порядку недієздатними; мають судимість, що є несумісною із зайняттям посади; у разі прийняття на службу будуть безпосередньо підпорядковані або підлеглі особам, які є їх близькими родичами чи свояками; в інших випадках, встановлених законами України;

- відмови державного службовця від прийняття або порушення Присяги;

- неподання відомостей або подання державним службовцем неправдивих відомостей щодо його доходів.

Припинення службово-трудових відносин значною мірою впливає на подальшу долю працівника. Тому необхідно приділити відповідну увагу правовому забезпеченню прийняття виваженого і законного рішення з цього приводу, його належному правовому оформленню. Для цього було б доцільно звільнення державних службовців за умов порушення правил прийому на державну службу провадити з посиланням на ст. 7 Кодексу законів про працю України та норму спеціального законодавчого акту (ст. 30 Закону України "Про державну службу").

Наук. керівник – Чередниченко Н. В., ст. викладач кафедри права

ТРУДОВА ДИСЦИПЛІНА В СИСТЕМІ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН

Литвиненко М., студентка гр. Ю-74

Проблемою даного дослідження у загальному вигляді є правові питання становлення і розвитку трудових правовідносин в умовах формування ринкової економіки. Це обумовлено тим, що чинне трудове право України складалось у період, коли панувала ідея національної економіки як єдиного, керованого з одного центру, державного підприємства. Тому немає жодних сумнівів, що воно не відповідає економічній дійсності, яка почала формуватися внаслідок відмови від єдиного державного синдикату. В теперішніх умовах виявилось наочним, що у цих умовах потрібно створення нової моделі трудового права, яке принципово відрізняється від чинного. Вимоги ринкових перетворень знайшли закріплення у проекті Трудового кодексу України, що повинен регулювати нові трудові правовідносини, у тому числі й трудову дисципліну.

Новації правового регулювання трудових правовідносин стосуються всіх правових інститутів трудового права й інституту трудової дисципліни, зокрема. Механізм правового регулювання трудової дисципліни тісно пов'язаний з трудовим договором. Останній, спираючись на свободу угоди і рівність сторін, стає основою трудового правовідношення, одним з головних елементів якого є згода працівника підкорятися у тій чи іншій мірі встановленому на підприємстві внутрішньому трудовому розпорядку і дотримуватися пов'язаної з ним трудової дисципліни. Цей обов'язок — необхідна складова (елемент) трудового правовідношення. Вона виникає і реалізується одночасно з трудовим правовідношенням не раніше і не пізніше.

Трудові відносини, пов'язані з дисципліною, як правило, виникають у майбутньому і мають імперативний характер.

Потреба у виділенні у законі загальних обов'язків дозволяє висунути однакові загальні вимоги щодо дисципліни праці всіх працівників, у тому числі й керівників процесу праці у масштабі народного господарства та забезпечити єдині підходи у критеріях оцінки їх трудових зусиль, що вже як таке має важливе значення для забезпечення належної дисципліни праці.

Визначальну роль для класифікації загальних основних обов'язків дисципліни праці мають окремі статті проекту Трудового кодексу України, Однак і у них йдеться не про всі загальні обов'язки дисципліни праці. Така невизначеність у правовому регулюванні ускладнює можливість наукової класифікації загальних обов'язків дисципліни праці. Тому наука трудового права дала теоретичну розробку загальних обов'язків дисципліни праці та наукові принципи їх класифікації. Згідно з ними всі обов'язки можна поділити на декілька груп, які охоплюють усі елементи поведінки працівників та керівників у процесі праці, а також роботодавців. Головним обов'язком будь-якого працівника є виконання взятого на себе за трудовим

договором і трудовим розпорядком своєї трудової функції, тобто певної ділянки роботи. Від того, як буде визначена трудова функція працівника, значною мірою залежить і конкретне коло його обов'язків, що має вирішальну роль для забезпечення дисципліни праці.

До другої групи доцільно віднести обов'язок сумлінно додержуватися трудової і технологічної дисципліни. Така вимога зумовлює потребу належно організувати свою працю.

До третьої групи потрібно віднести обов'язок, який не знайшов закріплення ні у нині чинному КЗпП України, ні у проекті Трудового кодексу України — це обов'язок щодо робочого часу.

До четвертої групи варто віднести обов'язок працівника додержуватися вимоги щодо охорони праці і забезпечення безпеки виробництва. А роботодавець зобов'язаний забезпечувати безпеку праці й умови, що відповідають вимогам охорони і гігієни праці.

До п'ятої групи слід віднести обов'язок працівника бережливо ставитися до майна роботодавця та інших працівників. Потрібно зазначити, що внаслідок безперервності трудових правовідносин цей обов'язок діє під час всього часу роботи, протягом якого працівник використовує майно власника у виробничій діяльності.

До шостої групи належить обов'язок не розголошувати довірені йому відповідно до трудового договору відомості, що складають державну службу, комерційну й іншу захищену законом таємницю. Щодо застосування такого обов'язку, то у трудовому праві він здебільшого закріплений у локальних нормативних актах або трудовому контракті.

І, нарешті, останню групу складає обов'язок працівника повідомляти роботодавця про ситуацію, що становить загрозу життю і здоров'ю людей, цілісності майна роботодавця та працівників, а також про виникнення простою. Поява даного обов'язку обумовлена формуванням ринкової економіки, забезпеченням безпечних умов праці і ефективним використанням засобів виробництва

Наведені вище основні обов'язки працівника становлять зміст дисципліни праці та принципи їх поведінки у процесі спільної праці і є складовою правовідносин. В узагальненому вигляді належне виконання передбачених проектом Трудового кодексу основних обов'язків працівника і є додержанням дисципліни праці.

Сукупність обов'язків працівників у процесі виконання трудової функції разом з їх правами є тільки одним елементом трудових правовідносин. Це - їх зміст, який і є основною віссю дотримання дисципліни праці.

Наук. керівник – Чередниченко Н. В., ст. викладач кафедри права

ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ» ТА ДОСВІД ПРАВОТВОРЧОСТІ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Сачок М., студентка гр. Юм – 72

Відомо, що в Україні немає чіткого законодавчого врегулювання питання захисту персональних даних. Це пояснюється тим, що ніяк не може вступити в дію законопроект «Про захист персональних даних» з низки причин. Саме тому, для кращого і ширшого розуміння даного питання необхідно звернутися до закону Російської Федерації «О персональних данных» від 27 липня 2006 року і порівняти положення двох законів, щоб зрозуміти чому досі на Україні питання захисту персональних даних особи є нерегульованим на достатньому рівні.

Слід зазначити, що відповідно до ст. 2 законопроекту "Про захист персональних даних" (який на сьогоднішній день був останньою спробою комплексного врегулювання питання збирання та обігу персональних даних), персональні дані – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути ідентифікована. Ідентифікованою вважається будь-яка фізична особа, чия особистість може визначатися прямо або побічно, зокрема, через ідентифікаційний номер або через кілька специфічних елементів фізичного, фізіологічного, психічного, економічного, культурного або соціального ототожнення. Під відомостями слід розуміти інформацію, що має достовірний характер. Це важливо, перш за все, з погляду належних умов роботи з персональними даними й засобами захисту людини від збору, обробки, реєстрації, нагромадження, зберігання й поширення про нього випадкових, у тому числі, і анонімних відомостей. Варто звернути увагу на рекомендацію Ради Європи що відзначає, що особа не повинна розглядатися як така яку ідентифікують, якщо ідентифікація вимагає непомірних витрат часу, коштів і цінностей.

Щодо Федерального закону (ФЗ) Російської Федерації "О персональных данных", то під сферу дії цього нормативного акту підпадають всі юридичні та фізичні особи, в яких знаходяться приватні відомості інших осіб. Цей закон вимагає, щоб кожна організація, яка володіє персональними даними своїх співробітників, клієнтів та партнерів, забезпечила конфіденційність цієї інформації. На нашу думку, це є важливим положенням, так як право на нерозголошення конфіденційної інформації про особу є невід'ємним і потребує чіткого правового забезпечення. Крім того, слід наголосити, що дія норм проекту закону України «Про захист персональних даних» поширювалася б на відносини, пов'язані з захистом персональних даних при їх обробці. Відповідно до ч. 2 ст. 1 Закону, його дія не поширюється на діяльність зі створення баз персональних даних фізичною особою виключно для професійних особистих чи побутових потреб. У свою чергу, у ФЗ "О персональных данных", який включає й це положення, зазначаються й інші відносини, дія закону на які не поширюється. Так, зокрема, це відносини, які

виникають при організації зберігання, комплектування, обліку і використання документів Архівного фонду Російської Федерації, які містять персональні дані та інших архівних документів у відповідності до законодавства про справу в Російській Федерації, тощо.

У проекті Закону персональні дані віднесені до категорії інформації з обмеженим доступом. У ст. 5 законопроекту зазначається, що персональні дані, крім знеособлених персональних даних, за режимом доступу є інформацією з обмеженим доступом. Законом може бути заборонено віднесення персональних даних певних категорій громадян чи їх вичерпного переліку до інформації з обмеженим доступом. Персональні дані фізичної особи, яка претендує зайняти чи займає виборну посаду або посаду державного службовця першої категорії, не відносяться до інформації з обмеженим доступом, за винятком інформації, яка визначена такою відповідно до закону. На відміну від українського законопроекту ФЗ містить положення про принципи обробки персональних даних, що, на нашу думку, є необхідним для нормативного врегулювання відносин у сфері захисту персональних даних, адже будь-які відносини регулюються на основі загальних ідей та засад. В законі Російської Федерації і в проекті закону України “Про захист персональних даних” зазначається, що обробка персональних даних здійснюється за згодою суб’єкта персональних даних. Але, при цьому слід враховувати обмеження, зазначені в законодавстві, коли згода на обробку персональних даних не є обов’язковою (в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини).

Слід також зазначити, що в обох аналізованих документах, йде мова про заборону обробки персональних даних про расове або етнічне походження, політичні погляди, релігійні або філософські переконання, членство у політичних партіях та професійних спілках, а також даних, що стосуються здоров’я чи статевого життя. До того ж, у ч. 2 ст.7 законопроекту зазначається, що ці вимоги не застосовуються якщо обробка персональних даних: здійснюється за умови надання суб’єктом персональних даних однозначної згоди на обробку таких даних; тощо.

Необхідно також підкреслити те, що ФЗ містить поняття, які не розкриваються у законопроекті. Наприклад, “біометричні персональні дані”.

Попередній аналіз стану законодавства з питань персональних даних показує, що для повноцінного функціонування інституту захисту персональних даних в Україні необхідно прийняти відповідні нормативно-правові акти, враховуючи зарубіжний досвід.

Наук. керівник – Пономаренко К.І., викладач кафедри права

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕОРГАНІЗАЦІЇ БАНКІВ

Лісовенко О., студент гр. Ю-65

Поряд з вирішенням економічних проблем щодо капіталізації, підвищення ліквідності і платоспроможності банків в умовах економічної кризи, різкого падіння рівня життя населення, скорочення державних соціальних програм реструктуризація банківської системи та реорганізація окремих банків має важливе соціальне значення.

Оскільки одним із пріоритетних завдань реорганізації є захист інтересів вкладників - фізичних осіб, збереження коштів населення, то своєчасне проведення реорганізації банків сприятиме запобіганню зниження рівня життя населення.

Частина 1 ст. 2 Закону України "Про банки і банківську діяльність" передбачає, що реорганізація банку - злиття, приєднання, виділення, поділ банку, перетворення його організаційно-правової форми, наслідком яких є передача, прийняття його майна, коштів, прав та обов'язків правонаступникам

В теорії банківського права під реорганізацією банків розуміють об'єднання чи роздроблення банків з ціллю створення нового банку чи без цього або просто зміна їх організаційної форми зі створенням нової юридичної особи, але у всіх випадках з переходом прав і обов'язків в порядку правонаступництва від одних банків до інших.

Реорганізація банків може здійснюватись в п'яти основних формах - злиття, приєднання, виділення, поділ і перетворення.

Результати аналізу позитивних і негативних сторін процесу реорганізації комерційних банків, наявність складної фінансової ситуації в багатьох банках - все це є підставою для порушення питання про розробку нової концепції і стратегії реорганізації банків, яка б давала змогу зробити процес реорганізації більш ефективним, підвищити позитивну результативність практичної реорганізації комерційних банків.

Важливою датою для реорганізації банків, а зокрема, до їх перетворення є 17 вересня 2008 р., саме тоді Верховна Рада України 358 голосами ухвалила один із найбільш очікуваних сьогодні законів - Закон України "Про акціонерні товариства". Згідно зі ст. 5 Закону України "Про акціонерні товариства",

акціонерні товариства за типом поділяються на публічні акціонерні товариства та приватні акціонерні товариства. При цьому до приватного акціонерного товариства не може входити більше ста акціонерів.

Таким чином, новий закон узгоджує діяльність акціонерних товариств за формами власності відповідно до європейської практики.

Наприклад, у Великобританії, відповідно до закону про компанії дозволено створення приватних компаній з обмеженою відповідальністю, кількість акціонерів має становити не більше 50, публічних компаній із обмеженою відповідальністю та партнерств з обмеженою відповідальністю.

Банки, які створені у формі відкритих акціонерних товариств повинні не тільки змінити організаційно-правову форму, а й функціонувати відповідно до нового закону.

У свою чергу, статuti й інші внутрішні документи акціонерних товариств, утворених до набуття чинності цього закону, підлягатимуть приведенню у відповідність до його норм не пізніше, ніж протягом двох років з набуття чинності Закону "Про акціонерні товариства".

З огляду на викладене, щонайменше 30 банків, які зареєстровані як товариства з обмеженою відповідальністю та 37 банків у формі закритого акціонерного товариства, будуть реорганізовані вже за новим законом, якщо приймуть таке рішення. Банки, що функціонують як відкрите акціонерне товариство, мають строк 2 роки, щоб внести зміни в установчі документи.

З метою зацікавлення комерційних банків у реорганізації, а також підвищення ефективності процесу реорганізації законодавцям необхідно передбачити не тільки безперервність роботи банків, що реорганізуються, але й спрощення самої процедури реорганізації.

Наук. керівник – Янішевська К.Д., викладач кафедри права

КАФЕДРА ФИЛОСОФИИ

ИНФОРМАЦИЯ: ПОНЯТИЕ И ДЕЛО

В. Н. Вандышев – *д-р филос. наук, профессор,
зав. кафедрой философии*

Вначале было не слово. Слово появилось позднее, и в течение длительного времени его значения отличались от тех, которые мы используем сегодня. Латинское слово **informatio** имеет два значения. Первое – это изображение или обозначение, второе – объяснение, интерпретация. Так что термин имеет отношение к интеллекту и нашему концептуальному аппарату. Когда Цицерон использует глагол **informare**, он обозначает им сложную умственную деятельность: придавать чему-либо форму, наполнять материю жизнью путем наделения ее активным восприятием, одновременно облагораживая её. Форма и материя рассматривались в диалектической противоположности одного другому, но могли обрести единство в акте творения. Если следовать формуле Аристотеля, то следует записать: **форма + материя = жизнь**. Всё это очень интересовало мыслителей прошлого, но едва ли имело прямое отношение к экономике или обществу в целом и вряд ли могло касаться простых людей. Английское существительное **information** появилось в Средние века, но еще много столетий не привлекало широкого внимания.

Незаметно произошло изменение смысла слова, что, впрочем, не означало, что оно стало более употребительным или значимым, скорее наоборот. В первой половине XX века, когда капитализм был в самом расцвете, под информацией понималось нечто, что мы искали в справочниках или библиотечных каталогах, то есть более или менее интересные факты и подробности о том, о сём. Это могли быть цифры, имена, адреса, даты и т. п. Информация была на попечении рядовых служащих или заштатных отделов больших компаний. Не существовало еще понятий «информационная теория» или «информационные технологии», да и карьера в области информационного менеджмента не была чем-то, чем можно похвастаться.

С тех пор смысл слова и его статус невероятным образом изменились. Информация, ранее рассматривавшаяся как скучный, но необходимый для функционирования экономики предмет, теперь едва

ли не основной продукт этой самой экономики. Но это еще не все. Теория информации обосновалась в виде интеллектуальной метаструктуры, фундаментальные идеи которой глубоко проникли в самое основание всех важнейших наук и в большой степени определяют взгляд на мир, формирующийся в рамках новой парадигмы. Технологическая информация сегодня рассматривается как самая суть общества, подобно тому, как генетическая информация является ключом к биологии. Экономика вращается вокруг информации. Да и жизнь в целом есть гигантский, бесконечно сложный и совершенный процесс обработки информации, которая хранится внутри нас и передается от одного к другому хрупкому индивиду.

Смещение значения слова информация началось в США в 1950-е годы в связи с новым витком развития, вызванным появлением первых компьютеров. Математик Норберт Винер тогда предсказывал вторую индустриальную революцию, которую осуществят «мыслящие» машины, способные подобно человеку накапливать опыт и извлекать уроки из прошлого. Главная идея здесь – обратная связь: машина воспринимает результаты своей работы как еще один вид данных и делает необходимое сама. Винер рассматривал обратную связь, и «умную» обработку информации в качестве фундаментальной сердцевины жизни вообще. Эти идеи, в купе с растущими возможностями компьютеров, оказали существенное влияние на научный мир и позднее – на самые широкие слои населения. Они привели к появлению новой сферы научных исследований на стыке математики, лингвистики, электроники и философии, известной ныне как искусственный интеллект.

ДИАЛЕКТИКА СВОБОДЫ И НЕОБХОДИМОСТИ В УЧЕНИИ Т. ГОББСА

Сынах А.А., ассистент,
Сынах М.В., аспирантка

Существует много спорных, неоднозначных моментов в мировоззрении Гоббса, однако вряд ли можно найти другого такого теоретика государства, права, морали, который пользовался на протяжении XVII-XVIII вв. (да и более позднего периода) таким же вниманием как Томас Гоббс. Можно почти с уверенностью сказать, что практически все концепции государства и права Европы того времени складывались в значительной степени под знаком проблем, которые поднял этот великий английский мыслитель.

Гоббса, рассматривающего в своих трудах человека не столько как особое физическое тело, сколько как гражданина, частицу общественного организма, также можно по праву считать одним из основоположников социологии.

В своем учении философ рассмотрел и множественные проявления человеческой природы, одной из которых была способность человека к волевым действиям и поступкам. В решении вопроса о соотношении свободы и необходимости мыслитель выступает как противник учения о свободе воли. Гоббс определяет волю как желание, проистекающее из предшествующего акта обдумывания. Однако отрицание свободы воли не означает отрицание свободы вообще. Но свободный человек – это не тот, кто заявляет: "я могу делать то, что хочу", а тот, кому ничто не препятствует делать желаемое. Не отрицая способность человека к волевому акту, он последовательно и настойчиво проводил мысль о том, что "сама воля обусловлена другими, не зависящими от нее вещами" и что поэтому "все добровольные действия обусловлены необходимыми причинами и являются вынужденными" [1]. Гоббс, таким образом, приближался к выявлению единства свободы и необходимости.

С другой стороны, философ, отождествляя необходимость и причинность, сводил первую ко второй. Результатом этого было отрицание случайности в действиях и поступках людей, а также в природных процессах. "...Всякое событие, каким бы случайным оно ни казалось, и всякий поступок, каким бы добровольным он ни был, – писал Гоббс, – происходят с необходимостью..." [2], т.е. он не признавал объективного существования случайности. Принцип причинности и необходимости действует во всех областях, которые затрагивает Гоббс в своем учении.

Литература

1. Мееровский Б.В. Гоббс. – М.: Мысль, 1975. – С. 105.
2. Гоббс Т. Человеческая природа // Т. Гоббс. Соч.: В 2 т. – М.: Мысль, 1989. – Т. 1. – С. 507.

ПРОБЛЕМА ОТЧУЖДЕНИЯ В РОМАНЕ «ПЕРВЫЙ ЧЕЛОВЕК» АЛЬБЕРА КАМЮ

Линник Ю., Е-53

У нас не хватает времени быть собой.

У нас хватает времени только на то,

чтобы быть счастливыми...

из дневников Альбера Камю,

декабрь 1937 года.

Многие называют экзистенциалистов хмурыми, отчаявшимися пессимистами. Эта школа философии, собственно, является одной и наиболее противоречивых по своей сути – все так отчаянно ищут счастья, что говорить о несчастье в любой форме его проявления – моветон. Экзистенциалисты подходят к самому понятию человека немного с другой стороны – с темной, с горькой. Однако именно это дает им возможность ярче, сильнее видеть обе стороны жизни и те бесконечные градации, что находятся между двумя крайностями.

Книга «Первый человек» – последнее, фундаментальное произведение Камю. Он всю свою жизнь копил слова и мысли, чтобы быть способным описать, казалось бы, самое простое – свою собственную жизнь.

В романе «Первый человек», книге, опубликованной через 30 лет после смерти Камю, перед нами предстает тот самый, бунтующий, но уже в своей новой форме – ребенок. Эта книга автобиографическая, книга-исповедь. Маленький мальчик начинает осознавать себя в этом мире, и задается вопросом – почему я кажусь людям совсем другим, почему я не могу найти себе место, кто я такой, реален ли я? В маленьком мире, ограниченном бедным Алжирским кварталом, заключена огромная, крылатая душа, Жак, как мягкая губка впитывает всё, что происходит вокруг. Его семья – кроткая, претерпевающая всю суровость жизни с низким достатком, и каждый ее член – отдельная вершина остроконечной фигуры, на которой застыл отпечаток отполированных временем, но все равно заметных увечий. И мальчик Жак наблюдает эти увечья – немоту и нелюдность матери, слишком бравый нрав своего дяди, своего фантомного отца, погибшего на войне. Его одолевает целая последовательность чувств – сначала негодование от необходимости заботиться об этих людях, менять себя каким-то образом, чтобы приспособиться к этим недостаткам, испытывать чувство стыда и негодования, когда люди из другого мира

попадают в мир его семьи. Однако со временем Жак даже не привыкает к этому – он начинает любить эти увечья, той искренней любовью, которой любят шрамы – следы героических подвигов. Индивидуальность у Камю во многом тождественна этим вот личным увечьям человека, странностям, если хотите, не понятным и пугающим для большинства.

Герой Камю – наблюдатель. Он безумно любит природу, сливаясь с ней, становясь ее частью. И так же сильно его социопатическое настроение, окажись он в толпе.

Жак не находит себе места, он мечется из одного мира – мира успешных одноклассников в колледже, в мир своей странной и убогой семьи. И ему во многом опостылело и то, и другое – он мятежно рвется между этими двумя мирами, уставая от одного, прячется в другом. Однако, по факту, ему нет места ни в одном из них, однако, приходится быть кем-то, кто сочетает в себе оба мира. Это и есть разрывающее человека на куски отчуждение, которое охватывает все произведения Камю – начиная от Постороннего, заканчивая «Бунтующим человеком».

В отличие от героев предшественников писателя, герой Камю не хочет изменить мир – мир и так медленно движется в пропасть саморазрушения, и лучшее, что можно сделать – бунтовать против собственной темноты и невежества. И это отнюдь не проявление эгоизма – скорее, стремление идти вглубь, идти до конца. Во многом это определило отношение Жака (да и самого Альбера Камю) к религии и христианству в частности – слишком много одолевало его мыслей своих, чтобы принимать чьи-то уже сформированные и оптолированные веками.

Однако, это отчуждение – не приговор. Оно не стационарно и безнадежно, оно гибко и эволюционирует вместе с самим человеком. Роман «Первый человек» так и остался не дописанным, описав лишь юношеские годы писателя, однако, в конце него есть явный намек на то, что отчуждение, гнетущее и рвущее на куски подростка Жака, со временем перерастает в величайший дар для того, кто умеет им пользоваться – свободу.

Камю часто называют философом-экзистенциалистом, он сам не жаловал эту философию и не разделял ее основных принципов и положений. На самом деле, его произведения лежат где-то между философскими трактатами и художественной литературой в общем понимании. Это своеобразный плевок кровью в лицо современной эпохи с культом пустоты и бездушия, крик птицы в небе, заполненным аэродинамическим шумом. Это – безмолвный крик Человека бунтующего, думающего, свободного.

Науч. рук. - Вандышев В.Н., профессор

КАРЛ ГУСТАВ ЮНГ. «ПСИХОЛОГИЯ И РЕЛИГИЯ»

Супрун А. В., бакалавр, студент кафедры ОМ и ДМ СумГУ

В этой работе Юнг рассматривает религию с точки зрения прикладной психологии и выявляет её связи с бессознательным. Т. к. он считает, что религия обладает весьма существенным психологическим началом, он рассматривает ее чисто эмпирически, т. е. ограничиваясь наблюдением феноменов и воздерживаясь от применения метафизических или философских подходов. Книга состоит из трех глав – лекций. Первая лекция представляет собой введения в проблемы практической психологии и религии. Во второй лекции речь идет о фактах, подтверждающих существование подлинной религиозной функции бессознательного. В третьей рассматривается символика бессознательных процессов.

Говоря о религии, автор дает этому понятию следующее определение: «Религия – это тщательное наблюдение за тем, что Рудольф Отто точно назвал «numinosum» – т. е. динамическое существование или действие, вызванное произвольным актом воли. Оно охватывает человека и ставит его под свой контроль; он тут всегда, скорее, жертва, нежели творец нуминозного». Психолог, считает Юнг, пока он остается ученым, не должен принимать во внимание притязания того или иного вероучения на уникальность и владение вечной истиной. Он должен исследовать, прежде всего, человеческую сторону религиозной проблемы, обратившись к первоначальному религиозному опыту, независимо от того, как этот опыт использован в разных вероучениях.

Истиной для этой психологии являются факты, а не суждения. Например, говоря о мотиве непорочного зачатия, психология интересуется исключительно фактом наличия такой идеи; ее не занимает вопрос об истинности или ложности этой идеи в любом ином смысле. С точки зрения психологии эта идея истинна ровно настолько, насколько она существует. Психологическое же существование субъективно лишь до тех пор, пока та или иная идея овладевает только одним индивидом, эта же идея становится объективной, когда принимается обществом путем *consensus gentium*.

Юнг считает, что ошибкой является подход к человеческой психике как чему-то сугубо личностному, либо попытка объяснить ее с исключительно личностной точки зрения. Изменения в характере человека, происходящие под влиянием коллективных сил, буквально

изумляют. Причины тому ищут обычно во внешних обстоятельствах, но ведь взорваться в нас может лишь то, что ранее уже было заложено.

Из определения религии и бессознательного автором необходимо следует, что, в силу природы бессознательного, его влияние на человека есть базовый религиозный феномен. Отсюда и религиозная догма, и сон – в равной мере религиозные феномены, ведь они суть выражения захваченности внешней силой. По Юнгу, для религиозного опыта характерна особого рода эмоция: подчинение высшей силе, называется ли эта высшая сила «богом» или – бессознательным.

Цель религии, согласно Юнгу, – поставить на место непосредственного опыта некий набор пригодных символов, подкрепленных твердыней догмата и ритуала. Пока это работает, люди надежно закрыты от непосредственного религиозного опыта. Сколь бы утонченной ни была научная теория, с психологической точки зрения сама по себе она имеет меньшую ценность, нежели религиозный догмат. Причина здесь проста: теория по необходимости является в высшей степени абстрактной, совершенно рациональной, в то время как догмат выражает посредством образа нечто иррациональное. Иррациональный факт куда лучше передается в образной форме. Более того, догмат обязан своему существованию, с одной стороны, так называемому непосредственному опыту "откровения" (богочеловек, крест, непорочное зачатие, Троица и т. д.), с другой – сотрудничеству многих умов, которое не прекращалось на протяжении веков. Однако упомянутые выше христианские догматы характерны не только для христианства. Они столь же часто встречаются в языческих религиях и, кроме того, могут спонтанно появиться вновь и вновь в форме самых разнообразных психических явлений, подобно тому, как в отдаленном прошлом они имели своим истоком галлюцинации, сновидения, состояния транса. Они возникли, когда человечество еще не научилось целесообразно использовать умственную деятельность. Догмат подобен сновидению, он отражает спонтанную и автономную деятельность объективной психики, бессознательного. Такой опыт бессознательного представляет собой значительно более эффективное средство защиты от непосредственного опыта, нежели научная теория, которая не принимает во внимание эмоциональную значимость опыта. На место одной научной теории скоро приходит другая, догмат же неизменен веками.

В заключение автор делает вывод, что развитие современной психологии ведет к значительно лучшему пониманию человека. Боги жили когда-то в своей сверхчеловеческой силе и красоте на вершинах гор, одетых в снега, в темноте пещер, лесов и морей. Позже они слились в одного Бога, а затем этот Бог стал человеком. Но в наше время боги собраны в лоне обычного индивида: они столь же могущественны и вызывают прежний трепет, несмотря на самое новое облачение – они сделались так называемыми психическими функциями. Люди думают, будто держат свою психику в собственных руках, они даже мечтают создать о ней науку. На самом же деле матерью является она – она создает психического субъекта и даже самую возможность сознания. Если исторический процесс деспиритуализации, исчезновения проекций будет продолжаться, то все божественное или демоническое должно вернуться в душу, внутрь человека, совсем об этом не ведающего.

В своей работе Юнг сводит религию к психологическому феномену, одновременно поднимая бессознательное до уровня религиозного феномена.

Науч. рук.- Переломова О.С., *доцент*

ПРОБЛЕМА ОТЧУЖДЕННОСТИ И СВОБОДЫ ЧЕЛОВЕКА В РАБОТЕ Ж. - П. САРТРА «ТОШНОТА»

Фишер В. В., *факультет ТЕСеТ, гр.ДМ – 51*

Жан-Поль Шарль Сартр - французский философ, представитель атеистического экзистенциализма, писатель, драматург и эссеист, педагог. Литературная деятельность Сартра началась именно с романа «Тошнота», написанного в 1938 году. Этот роман считается лучшим произведением Сартра, в нём он поднимается до глубинных идей Евангелия, но с атеистических позиций. За него в 1964 году Жан-Поль Сартр был удостоен Нобелевской премии по литературе «за богатые идеями, пронизанное духом свободы и поисками истины творчество, оказавшее огромное влияние на наше время».

Роман «Тошнота» написан в форме дневника Антуана Рокантена. Он объездил Центральную Европу, Северную Африку, Дальний Восток и уже три года как обосновавшегося в городке Бувиле, чтобы завершить свои исторические изыскания, посвященные маркизу де Рольбону, жившему в XVIII в. Он пишет о нем книгу. Но, этот труд всего лишь дает

ему иллюзию осмысленности собственного существования, потому что, растворяясь в жизни своего героя, он хотя бы на время отвлекается от самого себя. Это продолжается до тех пор, пока однажды его не захлестывает некое неведомое до сих пор ощущение, похожее на легкий приступ безумия. Он называет его тошнотой. Понятие «тошнота» абстрактно, и, тем не менее, герой романа ощущает ее физически, порой просто кожей. Это ощущение приходит к нему в тот момент, когда он понимает, что люди почти как вещи, они стандартизированы: их жизни одинаковы, цели предсказуемы, развлечения однообразны, на каждого можно повесить ярлык. В такие моменты на Антуана мир вещей буквально наваливается, силась разmozжить его под собственной тяжестью безысходности. Но есть то, что помогает ему справиться с тошнотой - это музыка и ощущение приключений. Они наполняют минуты смыслом и живыми ощущениями, и Антуан жадно стремится пережить каждое мгновение, наполненное музыкой или ожиданием приключения. Но эти ощущения непредсказуемо появляются и также непредсказуемо исчезают. Что наводит на мысль о том, что счастья достичь нереально, оно безнадежно ускользывает.

Центральными темами произведения являются свобода и отчуждение. По мнению Сартра, человек обречен быть свободным: Антуана тяготит его свобода, он даже с некоторой завистью с примесью жалости наблюдал за людьми в толпе, которые упивались своим выходным днем, зная, что завтра они пойдут на работу, их жизнь распланирована и бесперспективна. Антуан, напротив, имеет свободу выбора, но это мучит его, и одновременно он бы не смог жить так, как они. Главный герой, находясь в толпе, не ощущает себя ее частью. Он ставит себя выше людей, наблюдает за ними как за тупыми существами, видя их насквозь. Герой одинок, но упивается своим одиночеством. В этом заключается тема отчужденности. В противовес обыденности Антуан ценит настоящие наполненные смыслом человеческие отношения.

Таким образом, Сартр ввел понятие экзистенциальной тошноты - ощущения, обреченности на существование в мире вещей и людей-вещей, рассмотрел, со свойственной экзистенциальному направлению, глубиной понятия свободы и отчужденности. Темы, затрагиваемые Сартром в романе, не утратили своей актуальности и по сей день.

Науч. рук. - Переломова О.С., доцент

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ В КОМУНІКАТИВНОМУ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРИ

Переломов А., *аспірант кафедри теорії та практики перекладу*

Сучасний світ під впливом різноманітних широкомасштабних процесів змінюється, змушуюючи людство відчувати динамічність свого існування. Суспільство все більше занурюється в глобалізаційні процеси епохи постмодернізму. Змінюються і структура, і саме світосприйняття людей. Ті ж самі реалії сьогодні бачаться в іншому ракурсі, наповненому тенденціями сучасних змін. Такі одвічні категорії, як час, гроші, відстані і навіть почуття, що супроводжують людське буття, розуміються вже сьогодні дещо по-іншому.

Розширення міжнародної політики держав, економічна і фінансова інтеграція, колосальні зміни в галузі інформаційних технологій, а також засобів масової інформації, розширення впливу мережі Інтернет – усе це зумовлює глобальну зв'язаність людства на всесвітньому рівні, наслідком чого стає глобальна міжкультурна комунікація. Сформований інформаційний простір мережі Інтернет набуває все більшої схожості з реальністю, маючи всі ознаки соціального суспільства. Інформаційний кіберпростір корегує ціннісні пріоритети людини за допомогою спілкування у віртуальних соціальних мережах.

Соціальна мережа – це соціальна структура, утворена індивідами або організаціями. Вона відображає розгалужені зв'язки між ними через різноманітні соціальні взаємовідносини, починаючи з випадкових знайомств і закінчуючи тісними родинними зв'язками. У наш інформаційний час, яким управляє простір потоків, спостерігається стрімка активізація віртуальних соціальних мереж. У таких мережах здебільшого спілкуються друзі, бізнес-партнери або інші індивіди, які встановлюють зв'язки за допомогою віртуального інструментарію. Це приводить до виникнення віртуального співтовариства (virtual communities, e-communities), що представляють собою новий тип співтовариств, які виникають і функціонують у віртуальному просторі (здебільшого у мережі Інтернет). Їх мета – сприяння і вирішення професійних, політичних задач, задоволення своїх інтересів, дозвілля, і т. д.

Віртуальні співтовариства — це абсолютно реальні групи реальних людей, які для взаємообміну інформацією використовують електронні засоби та мережі. У свою чергу такі співтовариства теж

можуть об'єднуватись у мережеві структури на ґрунті спільних інтересів. Інформатизація всіх сфер діяльності сучасної людини і бурхливий розвиток новітніх комп'ютерних технологій створюють усі умови для реалізації програм оперативного доступу до віддалених матеріальних і інтелектуальних ресурсів, розподіленим по всій земній кулі.

Різноманітність віртуальних спільнот визначається їх тематичністю, тобто метою створення. Одні мережі створюються суто для пошуку однокласників. (До речі перша віртуальна спільнота classmates.com була створена саме з цією метою.) Інші – для обміну науковою інформацією, книжками, фотографіями, музикою, або просто загальним обміном будь якою інформацією.

Комунікація, яка виникає у віртуальних соціальних мережах, має дещо інший характер, порівняно зі спілкуванням у реальному житті. Найбільший вплив йде саме від усвідомлення віртуального простору і всіх тих особливостей, які він у собі несе. Креолізовані тексти, насиченість мультимедійною інформацією, інше часосприйняття накладають свій відбиток на спілкування індивідів, а також на поведінку людини в реальному житті.

Комунікація стає більш насиченою, цікавою, інформативною, а також у більшості випадків часонезалежною. Саме віртуальна спільнота – це той віртуальний світ, який постає в уяві більшості її користувачів. Трапляється так, що комунікант настільки захоплюється процесом комунікації у віртуальній соціальній мережі, що комунікація із розряду засобу переростає в розряд мети. Комунікація повністю поглинає індивіда, що часто призводить до неприємних наслідків. Таким чином, іноді дуже важко тримати себе в рамках, усвідомлювати цей баланс між реальністю й віртуальністю. Тим більше, що сучасні тенденції якомога інтенсивніше намагаються інтегрувати віртуальність у реальний простір. Багато чого робиться для того, щоб людина повсякчас знаходилася в режимі «онлайн», тому зараз особливий акцент робиться на розвиток мобільного доступу до соціальних мереж.

Віртуальна комунікація виходить на новий мобільний рівень і, охоплюючи більшу кількість людей, дає їм можливість не покидати спілкування у віртуальних соціальних мережах за будь яких обставин. З'являється велика кількість різноманітних соціальних мереж в Інтернеті, а ті, що вже існують, усе більше зміцнюють свої позиції.

СТИГМА И ДИСКРИМИНАЦИЯ ВИЧ-ИНФИЦИРОВАННЫХ, КАК ПРОБЛЕМА СОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВА

Поддубная А. И., *магистр СумГУ,
медицинский институт*

ВИЧ-инфекция/СПИД – глобальная проблема человечества. Поэтому правомерно говорить о влиянии СПИДа не только на формирование мировоззрения конкретного человека, но и человечества в целом.

Существует ряд вопросов, требующих философского обоснования, таких как: сохранение врачебной тайны, тестирование на ВИЧ в контексте принципа уважения автономии личности пациента, право на достойную смерть, возможность аборта для беременной ВИЧ-позитивной женщины. Но среди многообразия морально-этических проблем, связанных со СПИДом, центральное место принадлежит стигме и дискриминации.

Как известно, поначалу СПИД распространялся в основном среди “маргинальных” социальных групп (потребителей инъекционных наркотиков, гомосексуалистов, работников секс-бизнеса), а негативное отношение к ним общества по инерции было перенесено на всех людей, живущих с ВИЧ.

Стигма трактуется как характерная особенность человека, которая значительно дискредитирует его в глазах окружающих, сильный социальный стереотип носителя нежелательных качеств. Стигма неизбежно ведёт за собой дискриминацию, которая является её практической реализацией. Причины возникновения этих явлений многообразны: недостаточное понимание болезни, естественный страх человека перед неизлечимым недугом, мифы о путях передачи, бессилие медицины.

Из-за стигмы и возникающей за ней дискриминации права людей, живущих с ВИЧ, часто нарушаются. Так во всех странах мира есть документально зарегистрированные случаи, когда люди с ВИЧ получали отказ в трудоустройстве, предоставлении услуг, возможности вступить в брак и создавать семью, на основании того, что они ВИЧ-позитивны.

Последствия стигмы и дискриминации наносят ущерб способности общества принять конструктивные меры в ответ на эпидемию. Возникает бессознательное стремление людей “забыть” об угрозе, отвернуться от неё. Несмотря на катастрофическую ситуацию,

в обществе царит молчание, а практические меры предпринимаются медленно из-за отрицания. Безразличие и отрицательное отношение к судьбам ВИЧ-инфицированных является угрозой дальнейшего распространения болезни.

Таким образом, стигма и дискриминация в связи с ВИЧ/СПИДом – глобальное явление, которое встречается во всех регионах мира. Необходимо направить усилия общества на преодоление всех форм и проявлений стигмы и дискриминации, так как эта борьба является одним из компонентов борьбы со СПИДом как таковым. Для адекватной ответной деятельности необходимо достичь более глубокого понимания этих проблем, подкрепить инструменты их преодоления соответствующей системой ценностей в обществе.

Список литературы

1. Иванюшкин А.Я. Введение в биоэтику / Иванюшкин А.Я., Игнатъев В.Н., Коротких Р.В. // М.: Прогресс-Традиция, 1998. – С. 130-141.
2. Недзельский Н. Поддержка людей, живущих с ВИЧ / Недзельский Н., Морозова Е. // М.: ИНФО-Плюс, 2003. – С. 32-44.
3. Питер Эггелтот Концептуальная основа и принципы деятельности: стигма и дискриминация в связи с ВИЧ/СПИДом / Питер Эггелтот, Ричард Паркер // Объединённая программа ООН по ВИЧ/СПИДУ, 2003. – С. 7-15.
4. Report of global AIDS epidemic // UNAIDS. – Geneva, 2008. – P. 160-161.

Науч. рук. - Вандышев В.Н., профессор

РЕЛІГІЯ ЯК ЗАСІБ ВІДНОВЛЕННЯ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ

Ведмідь Н., гр. М-91

Соціальні зміни, що відбулися в Україні за останнє десятиліття, спричинили не лише злам багатьох економічних і політичних стереотипів, але повну дестабілізацію суспільного життя. Сучасне суспільство знаходиться в тому стані, коли у своїй діяльності індивід мало орієнтується на усталені закони, традиції та норми моралі; він знаходиться в пошуку нової системи ціннісних орієнтацій, нових

знань, формування нового світогляду. Фактично суспільство вже не існує як цілісне утворення, адже діяльність його елементів є некерованою та хаотичною. Людина засумнівалася в самій собі, у правильності створених нею законів, в істинності відкритих нею знань. Вона загубила свій справжній орієнтир серед безлічі порожніх життєвих умовностей. Віднайти його можна з допомогою релігії, заснованої на глибокій вірі в загальнолюдські цінності. Однак релігія в сучасній Україні знаходиться в стані занепаду. Процес відродження релігії так чи інакше стосується кожної людини, оскільки має не лише індивідуальне, але так само й соціальне значення.

Особливого впливу християнської моралі зазнає молодь. Це позначається на її соціалізації – засвоєнні зразків поведінки, психологічних установок, цінностей, знань та навичок, які дозволяють успішно функціонувати в суспільстві. У цьому зв'язку постає два питання. Перше з них: наскільки потужним є вплив релігії на особистість сучасної молоді людини? Друге питання: яким є усвідомлення релігійних цінностей сучасною українською молоддю? Відповіді на ці питання дозволяють прогнозувати стан розвитку моральності в українському суспільстві на короткотермінову перспективу.

Формування світогляду здійснюється переважно через виховання, а результат залежить від середовища, в якому формується особистість. У радянські часи покоління виховувалися в дусі атеїзму, що наклало відбиток на сучасну молодь. Водночас для молоді людини, з дитинства знайомі з новітніми технологіями, науковими досягненнями в різних галузях знання, важко сприймати інформацію без перевірки, спираючись тільки на віру. Картина світу для людини середньовіччя була спрощеною: день – 24 години; Земля – центр Всесвіту; небо – твердь тощо. Людина, яка живе в умовах науково-технічного прогресу, заперечує подібне як безглуздя. Молодь обирає між вірою в Бога та вірою в науку, але при цьому вдається до крайнощів. Вважаємо, що такий вибір не можна вважати правильним. Науку та релігію можна й треба поєднувати. Дійсно, наука без моралі втрачає свій первинний зміст, постає проти свого винахідника.

Так, сучасна молода людина практично не керується моральними цінностями, коли обирає професію, будує та розвиває свою сім'ю: перевага залишається за користю. Проте з релігійних позицій праця не розглядається винятково як можливість отримати прибуток. У праці є насолода, сенс життя людини тощо. Тому,

розвиваючи ідеї М. Вебера, можна припустити, що релігійні цінності закладають основу міцної економіки, зменшують соціальні та особистісні прояви економічної кризи, підтримують моральне здоров'я в суспільстві. Сім'я для віруючої людини є найдорожчим надбанням, а її руйнування – тяжкою втратою. Шлюб із корисливих міркувань для віруючої людини – ледь не аномальне явище.

Отже, завдання розбудови України покладається на молодь. Уроки історії змушують молоде покоління засвоїти сумний досвід тих держав, які відкидали релігію. Саме релігія та віра є тими засобами, за допомогою яких можна відновити цілісність українського суспільства. Релігія хоч і не є панацеєю від усіх суспільних проблем, але це потужна рушійна сила для їх вирішення.

Наук. кер. – Опанасюк В. В.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ МЕТАФІЗИКИ АРИСТОТЕЛЯ

Чанцев В. А., лікар

СумДУ, медичний інститут, науковий резерв, кафедра філософії

Вчення Аристотеля про знання опирається на його онтологію й по своєму є теорія науки. Аристотель відрізняє наукове знання від мистецтва, і від досвіду, і від думки. По Аристотелю, наукове знання є знання про буття.

На відміну від знання предмет мистецтва - добуток речей за допомогою здатності, визначеності до дії. Тому сфера мистецтва - практика й виробництво; сфера ж знання - споглядання предмета, теорія, умогляд. І все-таки в науці є загальне з мистецтвом: як і мистецтво, знання здатне бути повідомлюваним за допомогою навчання. Тому мистецтво є знання в більшій мірі, чим досвід («Метафізика» I 1).

Знання відвернуті, самі по собі не можуть допомогти в конкретній ситуації. У конкретній ситуації потрібні знання одиничні і конкретні – тобто досвід. Теорія без практики мертва. Але без знання досвід перетворюється на звичку, а людина в машину-автомат. А знання, суміщені з досвідом перетворюються, в мистецтво у Аристотеля. Мистецтво дозволяє здійснитися над знаннями і над світоглядом, і це вільне ширяння (політ) дає дійсну насолоду, дійсну перевагу.

Знання відрізняється також і від простого досвіду. І для знання, і для мистецтва досвід - їхній початок або вихідна точка («Метафізика» I 1). Однак на відміну від знання предметом досвіду можуть бути тільки факти, розглянуті як одиничні. Підстава досвіду - у відчутті, у пам'яті та у

звичці. Але знання не тотожно з відчуттям. Правда, усяке знання починається з відчуття. Якщо немає відповідному предмету відчуття, то немає й відповідного йому достовірного знання. Але предмет відчуття, почуттєвого сприйняття - одиничне й привхідне (випадкове). Предметом же знання є загальне й необхідне. Відрізняється знання й від думки. Те, що дає думку, ґрунтується на всього лише ймовірному. Не таке знання. Наукове знання, як і думка, виражається в судженні; воно приймається в якості щирого, лише коли пізнаючи виникло переконання в його вірогідності. Але якщо судження виправдане як достовірне знання, те не можна вказати, на яких підставах воно могло б виявитися спростованим або хоча б зміненим. Навпроти, стосовно думки або до віри завжди можливі інша думка й друга віра. Більше того. Думка може бути й помилковою і непомилковою, переконання в ньому жодним чином не може бути «непорушним», у той час як знання - міцна й непорушна істина.

Але лише той хто має дозвілля (вільне від битовухи), здатний оволодіти мистецтвом не для вигоди, знаннями ради знань. («Метафізика» I 2)

Ширяючий над знаннями мудрець відразу знає все, не знаючи про одиничний, але завдяки польоту в одну секунду складає уявлення про нього.

Дійсний мудрець багатий по своїй волі. Інакше можна запитати. Якщо розумний то чому бідний? Чим вище летить мудрець над землею (космосом) тим далі він від чуттєвих сприйнять, і ближче до першооснов, причин, тим ясніше і ясніше мета – Бог. («Метафізика» I 3)

Через воду Фалеса, вогонь Геракліта, гомеомерии Анаксимандра, елементи Емпедокла до чистої (абстрактною) матерії відносить мудреця вітер первофілософії (історіософії). У ясну погоду Арістотель з легкістю знаходить чисту форму (Бога, першопричину), з висоти це розум у Анаксагора, фатум у Левкіпа, любов у Гесіода, дружба і ворожнеча у Емпедокла, Ерот у Парменіда. («Метафізика» I 4)

Література:

Арістотель «Метафізика».

Наук. кер. - Переломова О.С., доцент

ЭМАНУЭЛЬ СВЕДЕНБОРГ: КАТЕГОРИИ ЛЮБВИ

Волков Р. С., студент ИИ-53

Эмануэль Сведенборг – видный учёный и государственный деятель Швеции конца XVII, начала XVIII веков. Его занятия обнимали филологию, философию, все отрасли математики, астрономию и вообще все естественные науки. Однако он известен также как автор многочисленных теологических сочинений, воззрения на мир в которых часто расходилось с воззрениями ортодоксальной католической церкви, от преследований которой его спасла благосклонность шведского короля.

У Сведенборга божественная любовь и исходящая от неё божественная истина уподобляются солнечному огню и свету от него: любовь подобна солнечному огню, а истина, исходящая от любви, подобна свету, исходящему от солнца.

Эмануэль поясняет, что любовь является объединяющим началом на небесах, она соединяет ангелов с Богом и их самих между собой. Однако любовью живёт и человек: от присутствия в нём любви он воспламеняется, при отсутствии её он стынет, а лишаясь её совсем, умирает. В данном случае Сведенборг понимает любовь в широком смысле.

Существует различие между любовью к Богу и любовью к ближнему. Эмануэль говорит, что любить Бога не значит любить его личность, но любить благо, которое исходит от него, а любить благо – значит хотеть и делать его по любви. Любить же ближнего также не значит любить его личность, но любить истину, исходящую от Слова, а любить истину – значит хотеть её и жить по ней. Хотя эти виды любви и различаются, они являются неразрывными, как благо и истина, или огонь и свет от этого огня.

В вопросе о спасении человека по милосердию Божьему, Сведенборг расходится с мнением христианского мира. По его мнению, человек, являясь духом, облечённым в тело, имеет полную свободу выбора. Каждый может быть допущен в небесное царство и даже оставаться в нём. На самом рубеже желающих встречает поток небесного тепла, т.е. любви, и лучи небесного света (истины). От этого на многих нападает такая тоска, что вместо ожидаемого блаженства они подпадают адским мукам. Пораженные этим, многие души спешно бросаются вон и таким образом живым опытом познают, что никому не может быть дано небесное царство по одному лишь милосердию.

Это является следствием того, что характер доминирующей любви этих душ сильно разится от любви, наполняющей небеса. Из-за этого им становится мучительно находится в таких условиях и они спешат удалиться в те места, которые максимально соответствуют роду их любви. Милосердие же заключается в божественных истинах, которые учат, как человек должен жить во спасенье своё.

Согласно Сведенборгу, адский огонь является не чем иным, как любовью к себе и к миру, а также всякой страстью, принадлежащей этой любви. Из этих страстей проистекают такие виды зла, как: презрение к другим, неприязнь и вражда к тем, которые нам не благоприятствуют, зависть, ненависть и мщение, а затем насилие и жестокость. Вот почему души, которым близок такой характер любви, попадая в соответствующее сообщество душ, испытывают мучения и страдания от себе подобных. Они бы и рады покинуть данное сообщество, однако любовь каждого определяет его жизнь, поэтому она и тяготит их обратно к душам с подобным родом любви.

Небесный огонь, упомянутый ранее, Эмануэль противопоставляет огню адскому. Исходящий от небесного огня свет он сравнивает с истиной, поэтому живущие в небесной любви приобщаются к мудрости, и напротив, живущие в любви к себе, т.е. в любви к славе, почестям, богатству и т.п., удаляются от неё, иначе говоря деградируют.

Однако человек волен в своём выборе. Он, согласно Сведенборгу, является приёмником, находящимся между двумя противоположными началами. Одно из них склоняет человека к добру, другое же склоняет ко злу. Если бы человек не находился между тем и другим, он был бы лишен всякого мышления и всякой воли и ещё более — всякой свободы и всякого выбора, т.к. человек одарён всем этим вследствие равновесия между добром и злом.

Вот почему Сведенборг называет добро в человеке Богом, а зло — адом, и к чему человек приобщается в соответствии своей любви, с тем и будет пребывать после смерти. Иначе говоря, человек сам собою ввергается в ад или возносится на небеса, Бог лишь постоянно отклоняет злого человека от зла, а доброго человека постепенно склоняет к добру. Выбор же всегда остаётся за самим человеком, в этом и проявляется акт абсолютной божественной справедливости.

Литература:

1. Сведенборг Е. Про небеса, про світ духів і про пекло. — К.: Україна, 1993. — 336 с. — Рос. мовою.

Науч. рук. - Вандышев В.Н., профессор

Востоцкий В. А., аспирант СумГУ

Наиболее поздние открытия генной инженерии ставят под угрозу устоявшуюся картину мира. Исследования, которые имеют относительную давность, свидетельствуют о материальности того, что мы считаем наиболее общей и абстрактной субстанцией— информации[1]. Именно благодаря открытиям ученых были сделаны выводы о информационно-энергетических процессах, которые управляют живыми клетками и их элементарными составляющими на элементарном, генерическом уровне. Результаты публикации говорят о непосредственном предназначении генетического аппарата клетки для хранения, передачи и воспроизведения именно информации, причем в той ее трактовке, которая используется специалистами в области теории информации.

Данное сопоставление фактов дает повод провести параллель для множества связанных аналогий из окружающего мира.

Наиболее фундаментальным разработчиком теории информации из общей теоретической позиции (и основателя кибернетики как науки о изменении и управлении информацией) следует считать Норберта Винера, на основную работу [2] которого и будем ссылаться. Следует заметить, что теория информации как наиболее общая теория, изучающая именно информационные закономерности, находит применение во всех без исключения отраслях, причем ее законы работают на всех уровнях организации материи.

Согласно данной теории можно сделать несколько выводов.

Рассмотрим например вопрос о развитии общества. Существует множество теорий, объясняющих ее закономерности. Можно говорить о цикличности в развитии общества, можно говорить о деградации, но есть еще одна позиция, которую нельзя не учитывать. Следует начать с того, что с точки зрения кибернетики информация есть не что иное как объективное отражение материи. Но в более простом и абстрактном смысле ее просто следует понимать как описание определенных, неменяющихся атрибутов некоторого постоянного объекта. В этом случае возникают 2 вида информации. Одна часть информации, называемая в теории информации безусловной энтропией, отвечает за идентификацию объекта, в этом случае информации достаточно, чтобы говорить что этот объект „вещь в себе”. Другая часть информации—это возможность одного неделимого, устойчивого объекта, изменяя некоторые собственные характеристики, менять определенные характеристики другого объекта. В процессе взаимодействия схожие

объекты группируются и эволюционируют в материю более высокого уровня организации. Возможность „общения”, или влияния на другие объекты—это фактически процесс познания, который может быть возможен лишь при наличии одинаковых или сильно похожих атрибутов у двух объектов, то есть чем более два объекта схожи между собой, тем более они прогнозируемы и предсказуемы, так как их атрибуты настолько схожи, что объекты можно обобщить. Общество—это объект теории информации—уровень организации материи, который состоит из определенных элементов—социальных групп, классов, страт. Каждая страта—состоит из отдельно взятых людей, которые взаимодействуют между собой. Цель любой системы—стабилизироваться. То есть увеличить ту часть информации, которая отвечает за самоидентификацию. Что имеет место в обществе? Неустойчивость. Одной из причин неустойчивости законов социального взаимодействия есть недостаточное количество „похожести” элементов социума, то есть социальных групп, причем законы социального взаимодействия определяются элементами социальных групп, то есть отдельно взятых индивидов, которые сами по себе являются сложными системами. Повышение уровня сложности объектов всегда связано с тенденцией уменьшения степени их подобия друг другу.

В этом случае сущности становятся менее прогнозируемы с вероятностной точки зрения. Это приводит к тому, что элементы системы теряют свою упорядоченность, и система перестает существовать как «вещь в себе», то есть не самоидентифицируется, другими словами превращается в хаос. Любая система, которая начала свое существование в определенный момент времени, будет увеличивать количество безусловной энтропии для сохранения собственной стабильности. Что же нужно обществу для этого? Увеличение подобия между собственными компонентами. Другими словами унифицирование слоев общества и отдельно взятых личностей. Отсюда можно сделать такой вывод—деградация личности, ее унифицирование, есть основной способ стабилизации и развития общества как организованной биологической системы. Но почему же общество до сих пор существует, если оно так сильно давит на человека, его личность? В первую очередь основной помехой на пути подобной стабилизации являются социальные процессы, которые можно считать нестабильными.

Теперь рассмотрим отдельно взятого человека как простейший элемент системы в рамках общества. Он тоже состоит из информации для идентификации и информации для взаимодействия(коммуникации). Согласно законам теории информации безусловная энтропия всегда больше или равна условной, то есть то количество информации,

необходимой системой для идентификации должно быть определено больше той, которую она использует для коммуникации, то есть другими словами—без сознания нет познания. Или познание невозможно без самопознания, ему предшествующего. Цель общества-увеличить подобие между объектами, то есть увеличить количество признаков, которые будут сходны либо же одинаковы в людях.

Идеальным с позиции общества есть человек, который во всем сходен с другими такими же элементами системы. Но это невозможно сделать в полной мере, так как максимальное количество информации никогда не станет больше количества информации которой объект себя унифицирует.

Сам смысл общения не может быть не мотивирован. Он обусловлен желанием системы увеличить информацию для самоидентификации, а это возможно только при наличии в некотором смысле присутствия разных атрибутов у объектов. Если рассмотреть процесс познания как процесс ,непосредственно влияющий на количество этих двух информаций, то творческая деятельность, направленная на самопознание, позволяет максимизировать количество информации, что повышает стабильность системы через упорядоченность ее внутренних элементов.

Отсюда второй внутренней силой в обществе является творческое развитие личности, которое увеличивает количество информации для самоидентификации и увеличивает коммуникативные возможности данного субъекта, делая его менее управляемым с позиции общества. Таким образом, согласно теории информации, процесс взаимодействия общества и человека имеет динамический, характер, который показывает хаотичность баланса между развитием личности и общества как двух конфронтирующих, но взаимосвязанных биологических информационных систем.

Литература:

1. Werner Loewenstein, "The Touchstone of Life: Molecular Information, Cell Communication, and the Foundations of Life", 1998 (pp. 108-115), Oxford Univ. Press
2. Норберт Винер "Кибернетика или Управление и связь в животном и машине". М., Сов. радио, 1958. Информация, язык и общество.

Наук. кер. - Переломова О.С., *доцент*

МЕДИТАЦІЯ ЯК ЗМІНЕНИЙ СТАН СВІДОМОСТІ

Закорко І., *зр. ЛС-803*

В останні десятиліття внаслідок прискорення темпів раціоналізації життя, його технізації та технологізації виникає зворотна реакція – підсвідоме прагнення повернутися в живий, цілісний світ, пронизаний бажаннями, душевними потягами, живими пристрастями. Сучасний світ і людина постають незавершеними та майже безмежними у своїх характеристиках, діях і проявах.

Знаходитися в стані “мовчання розуму” означає вміти чути та розуміти себе, знаходити відповіді на всі свої питання – відповіді, які є в нас самих. Тільки ми їх не можемо почути в суєті життя, за безглуздим штовханням своїх думок. Стан “мовчання розуму” (внутрішньої тиші) досягається шляхом медитації. Розум вирішує декілька проблем одночасно та не встигає усвідомити всі ті думки, які хаотично рухаються по його закрутках.

Щоб використовувати розум собі на користь, необхідно стати володарем свого розуму. Більшість людей дозволяють своєму розуму хазяйнувати так, як йому заманеться. Знаходячись у повному підпорядкуванні “хаосу думок”, людина втрачає владу над собою та своїм життям. Окрім свідомості, яка постійно хаотично змінюється, у нас є підсвідомість – природна глибинна мудрість. Мета медитації – зупинити безглуздий кругообіг думок, врівноважити розум і надати слово підсвідомості. Медитація може використовуватися для виявлення внутрішніх можливостей людини, її духовного збагачення, позитивного сприйняття світу.

Людина, яка поринула у світ медитації, здатна досягнути пробуджені стани свідомості, що перевершують межі чуттєвого сприйняття.

Медитація використовується як для лікування, так і для профілактики значної кількості захворювань. Під час медитації вмикається важливий для організму механізм довільної саморегуляції біологічної системи, дія якого забезпечує мінімізацію збудження її складових. Під час медитації або концентрації мозок стає подібним до замкненої системи. Людина у процесі медитації концентрується на одній ідеї, меті, предметі. У цей час її розум не відволікається на інші подразники зовнішнього середовища. Саме в цей час організм самостійно налаштовується та відновлюється. Цей справді чудовий механізм, що дозволяє зберігати рівноважний стан свідомості, закладений самою природою.

Отже, за допомогою медитації людина повертає втрачену владу над собою та своїм життям, стає володарем свого розуму. Розум медитуючої людини концентрується на одній меті, предметі, не даючи думкам хаотично рухатись. Медитація має практичне значення для освітньої, наукової діяльності, профілактики та лікування значної кількості захворювань.

Наук. кер.- Опанасюк В. В.

ГУМАНІСТИЧНИЙ ЗМІСТ ФІЛОСОФСЬКИХ МІРКУВАНЬ Ж.-П. САРТРА

Шаповал А., гр. ПР-73

Французьке слово “екзистенція” перекладається українською мовою як існування або буття. Яскравим представником екзистенціалізму був французький письменник і мислитель Жан-Поль Сартр, який до кінця свого життя залишався переконаним у тому, що екзистенціалізм – це гуманізм. Саме так називається його публічна лекція, написана для популяризації вчення екзистенціалізму.

Суть вчення екзистенціалізму полягає в тому, що існування передуює сутності. Цей головний принцип екзистенціалізму означає, що людина спочатку існує, з’являється у світі, і тільки тоді визначається. Вона не створена відразу, а творить себе сама.

Людина просто існує. Але вона не є тільки такою, якою себе уявляє, а ще й такою, якою хоче бути. Оскільки людина визначає себе вже після того, як з’являється у світі, то вона є тільки те, що створила сама.

Екзистенціалізм наділяє людину буттям і, водночас, покладає на неї всю відповідальність за своє існування. Людина сама себе обирає. Наприклад, я завжди можу вибрати, але маю знати, що навіть у тому разі, коли я не обираю, я таким чином все одно обираю.

Людина існує лише настільки, наскільки себе здійснює – ще один принцип екзистенціалізму. Це означає, що я поза межами ілюзій буду робити тільки те, що зможу. Реальність полягає тільки в дії. І значення має тільки реальність. Мрії, очікування та надії дозволяють визначити людину як оманливий сон.

З’ясувавши, що таке екзистенціалізм, можна відповісти на питання, чому Ж.-П. Сартр вважав його гуманізмом? Справа в тому, що слово “гуманізм” має два різних значення. Гуманізм – це теорія, в рамках якої людина розглядається як мета та найвища цінність. Однак, оцінювати людину за її найвидатнішими справами є неправильним. Такий гуманізм абсурдний сам по собі.

Екзистенціалізм ніколи не розглядає людину як мету, оскільки людина завжди незавершена. Гуманізм у розумінні екзистенціалістів інший за своєю суттю. Слово “human” усвідомлюється в цьому зв’язку безпосередньо як людина, а не вияв її добродійності.

Отже, людина сама собі владар. Іншого законодавця, крім неї самої, не існує. Тому реалізуватися людина може не шляхом самозаглиблення, а шляхом пошуку мети зовні. Це може бути звільнення або будь-яка інша конкретна форма самоздійснення. Все залежить тільки від людини, що відповідальна за свій вибір, а отже – за інших.

Наук. кер. - Опанасюк В. В.

ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ К.ЯСПЕРСА НА ЛЮДИНУ ТА ЇЇ ІСНУВАННЯ

Шматко С., студ. гр. Ю-84

Карл Ясперс (1883-1969) – відомий німецький філософ, засновник німецького екзистенціалізму.

Уже в одній із своїх ранніх праць («Психологія світоглядів») Ясперс відкидає думку про психічні хвороби як хвороби мозку — їх корені «в індивідуальних глибинах особистості», у її приватних можливостях. Діагноз хвороби «нашої доби» — панування «масового існування» над особистістю [1; 521].

Буття, за Ясперсом, виступає у трьох головних виявах: предметне „буття-у-світі“; „екзистенція“—принципово непіддатна „об’єктивації чи раціоналізації“; „трансценденція“, або „всеохоплююче“, що є неосяжною й недосяжною „межею“ усякого буття й мислення. Пізнання предметного аспекту буття дає людині „орієнтації у світі“.

Центральним поняттям екзистенціалізму Карла Ясперса є „комунікація“, за допомогою якої реалізується співвіднесення екзистенцій між собою. Втрата такого співвіднесення, стану інтимно-особистісного спілкування і є тим, що називають злом (моральним, соціальним або інтелектуальним), яке є своєрідною „глухотою“ до іншої „екзистенції“, що виявляє себе у нездатності до дискусії, у фанатизмі, у масовому знелюдненні.

„Філософська віра“ виступає у Ясперса саме як акт „екзистенції“: якщо в широкому розумінні кожна очевидність є „вірою“ (впевненістю свідомості взагалі, впевненістю духу), то у вузькому розумінні віра являє собою „акт екзистенції, в якій трансценденція усвідомлюється в її реальності“. Ці роздуми Ясперса призначені для того, щоб відділити філософську віру від власне релігійної, яка пов’язана з „авторитарною об’єктивністю“ культу, молитви, відвертості в церкві.

Суть „філософської віри“ в тому, що вона існує, згідно з традиційною формулою, *fides qua creditor et fides quae credirum* (віра якою ми віримо, і віра, в яку ми віримо) [2; 541].

Філософія, за Ясперсом, пізнає те, що «ніколи не може стати предметом». Навіть комунікація як взаємодія двох свідомостей є інтуїтивною. Філософську віру, проте, все ж не можна тлумачити як ірраціональну. Філософія взагалі завжди користувалася поняттями й категоріями як свого роду знаками, мета яких «привести в рух мислительну діяльність».

Важливе місце в екзистенціальній філософії посідає проблема буття людини в умовах соціальних криз. Можна навіть сказати, що екзистенціалізм немислимий без психології катастрофи, відчуття кризи. Невпевненість людини в майбутньому, страх перед завтрашнім днем, збитками в бізнесі чи

втратою зайнятості зробили страх онтологічною, тобто властивою буттю, характеристикою людини [3; 5].

Поняття граничної ситуації (нім. die Grenzsituation) запровадив у філософію К.Ясперс. Граничними ситуаціями можуть бути смерть, страждання, страх, провина, боротьба. Така ситуація ставить людину на межу між буттям і небуттям. "Опинившись у граничній ситуації, людина, за Ясперсом, звільняється від усіх умовностей, що раніше сковували її, зовнішніх норм, загальноприйнятих поглядів, які характеризують сферу "Ман", і таким чином вперше осягає себе як екзистенцію" [5; 132].

Свободу (волю) Ясперс витлумачує як „вільну покірність волі Божій". А якщо ж людина претендує на реальну, справжню свободу, то вона є „бунтарем", і „якщо бунт стає життєвим принципом, вважається справді істинним і вільним, то людина знаходиться в стані без існування, в житті без усякого підґрунтя, ні на чому не оснований" [2; 87].

Ясперс дотримувався думки, що історія є незавершеною і відкритою як в проєкції на майбутнє, так і в проєкції на минуле. Це твердження щодо майбутнього не викликає сумнівів, а як же тлумачити його щодо минулого? Потрібно розуміти, що у формі зовнішньої дійсності минула історія незмінна. Вона змінюється як реальність, яку ми уявляємо, бо ж те, що колись відбулося, може бути витлумачене і сприйняте по-іншому. Історичне минуле – це відкритий інтерпретаціям світ уявних відношень. Велика кількість історичних процесів, які розпочалися в минулому, до цього часу ще не завершилися, і ще в майбутньому виявляться їх віддалені наслідки, історичні ролі і значення.

Отже, Ясперс – переконаний ірраціоналіст, впевнений в обмеженості людського знання, нездатного взнати „кінцеві таємниці" всесвіту. Простіше кажучи, людському знанню, знанню „кінцевому", недоступні глибокі основи світу; тому той, хто філософує, повинен завжди мати на увазі обмеженість наукового знання, яке „об'єктивує", тобто опредмечує, матеріалізує, умиртвляє життя. В принципі, його умиртвляє і віра, взята лише з об'єктивного боку, тобто, як догма, як ствердження. Взята лише з суб'єктивного боку вона залишається лише забобою.

Список використаних джерел

1. Ясперс К. Смысл и назначение истории: Пер. с нем. – М.: Политиздат, 1991. – 527 с. – (Сер.: «Мыслители XX в.») – 28-286 с.
2. Современная буржуазная философия и религия / Под ред. А.С. Богомолова. – М.: Политиздат, 1977. – 543 с.
3. Філософія. Курс лекцій: Навчальний посібник / Бичко І.В., Табачковський В.Г., Горах Г.І. та ін. – К.; Либідь, 2002. – 408 с.
4. Мир философии: Книга для чтения. Ч. 2. Человек. Общество. Культура. – М.: Политиздат, 1991. – 624 с.

Наук. кер.- Синах А. О., асистент кафедри філософії

АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ ІСТИННОСТІ НАУКОВОГО ЗНАННЯ

Лебідь А.Є., канд. філос. наук, доцент

Незаперечним є той факт, що значення концепту "істина" обумовлюється як культурно-історичними так і лінгвістичними особливостями епохи чи-то спільноти, що продукує наукове знання. На думку П. Флоренського слово "істина" фіксується у слові "ε" і уособлює поняття абсолютної реальності [2, 15]. Грецьке слово "ἀλήθεια" означає дещо не плинне, здатне перебувати у потоці забуття, перевершуючи час. Латинське "veritas" належить, здебільшого, галузі права і означає дійсний стан розглядуваної справи. Себто це поняття має скоріше релігійно-правниче забарвлення. Давньоєврейське "אמת" означає вірне слово, вірність, надійну обіцянку і відноситься переважно до божественної сутності істини.

На сьогодні ми маємо досить розлогу систему референтів поняття "істина". Так, можемо виокремити когерентну, кореспондентну, семантичну, конвенціональну, дефляційну тощо концепції істини, в межах яких остання розуміється чи-то як певна властивість об'єкта, чи-то як сам об'єкт, про що наголошує Я. Шрамко. На його думку істина і хиба "переконливо обґрунтовуються як особливі абстрактні об'єкти, вивчати які має логіка" [4, 119]. Проти розуміння істини як відповідності активно виступав Г. Фреге, який зазначав, що таке її тлумачення суперечить способу використання слова "істинний", яке не відображає відношення і не вказує на те, чому має відповідати. Істина, за Г. Фреге, є невід'ємною властивістю думки, яку можна осягнути [3, 328-330].

На ідеї істини, як понятті, що відповідає структурі буття наголошували феноменологи від Ф. Brentano до М. Хайдегера. Так, Е. Гусерль пов'язував між собою поняття "істинно" і "дійсно бути". На його думку "істина є ідеєю, яку ми переживаємо в акті ідеації через безпосереднє уявлення" [1, 111]. Істину, таким чином, можна розуміти як актуалізацію предмета в усвідомленій очевидності.

Натомість, розширюючи значення поняття істинності виправданим здається позначати її також як оператор чи-то подію. У такому випадку людина виявляється імплантована в контекст здійснення істини так, що дія та її інтерпретація виявляються іманентними одна одній, а топос здійснення істини і топос її розуміння зливаються.

Література

1. Гуссерль Э. Логическія изслѣдованія / Э. Гуссерль. – СПб.: Книгоиздательство "Образование", 1909. – 226 с.
2. Флоренский П. Столп и утверждение истины / П. Флоренский. – М.: Изд-во "Правда", 1990. – 490 с.
3. Фреге Г. Мысль. Логическое исследование / Г. Фреге // Фреге Г. Логика и логическая семантика: Сборник трудов. – М.: Аспект Пресс, 2000. – С. 326-342.
4. Шрамко Я. Истина и ложь: что такое истинностные значения и для чего они нужны / Я. Шрамко // Логос. – 2009. – № 2 (70). – С. 96-121.

МЕТОДИ ПЕДАГОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА СТУДЕНТСЬКУ МОЛОДЬ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОЇ АНОМІЇ

В. В. Опанасюк, *старший викладач кафедри філософії СумДУ*

Автор теорії соціальної аномії Еміль Дюркгейм визначив соціальну аномію як такий стан суспільства, в якому відсутні норми регулювання поведінки індивідів. Старі норми в такому суспільстві девальвувалися, а нові – ще не склалися. Стан соціальної аномії виникає на перехідних етапах суспільного розвитку, супроводжується світоглядними кризами. Соціальна аномія стимулює деформацію, руйнування цілісності особистості. Людина втрачає життєві орієнтири, роздвоюється на приватну та публічну, а в складних ситуаціях здатна втратити сенс життя. Соціальна аномія руйнує устояні соціальні зв'язки, а разом із ними – старі уявлення про свободу. Людина стає заручником обставин. Водночас саме такий стан суспільства здатний народити новий тип людини та нові суспільні відносини.

Стан соціальної аномії є родючим ґрунтом для девіантної (відхиляючої) поведінки. Суспільство, позбавлене соціальних норм, важко піддається регулюванню, особливо, якщо це суспільство є масовим. У такому суспільстві важко коригувати поведінку окремих індивідів, якщо вони підпадають під вплив маси, і зовсім неможливо, якщо в масі перемагають стадні інстинкти.

Зростання чисельності суїцидів, схильність до агресії, злочинних дій у суспільстві ускладнюють педагогічний вплив на

молодь, зокрема, студентську молодь. Цим зумовлюється ретельний підбір методів педагогічного впливу, переважання в педагогічному процесі методів індивідуальної роботи зі студентами.

Педагогіка, цілком слушно наголошує відомий російський педагог С. М. Бим-Бад, завжди нормативна, навіть за наявності соціальної аномії. Повернення до норми, її глибоке засвоєння відбувається згідно з тими чи іншими соціальними стандартами – старими або новими. Обов'язково при цьому, щоб принципи, норми, методи та прийоми впливу на особистість у педагогічному процесі були об'єднані в систему. Педагогічна майстерність, вміння та навички, практичний досвід педагога відіграють у цьому процесі суттєву роль [1].

Підбір і використання методів педагогічного впливу в умовах соціальної аномії має базуватися на співвіднесенні загального та особливого. Повернення до норми (педагогічна корекція), враховуючи індивідуальні особливості студента, передбачає загальне правило, статистику, що виражена наслідками використання прийнятного, на думку педагога, метода педагогічного впливу.

В умовах соціальної аномії набувають значення методи стимулювання творчої активності студента, засновані на виявленні схильностей, потреб та інтересів. Діагностика проблемних ситуацій та їх розв'язання у формі ділової гри, мозкового штурму тощо викликають зацікавлення та дають високий позитивний результат.

Таким чином, в умовах соціальної аномії підбір методів педагогічного впливу зумовлюється ситуацією та педагогічною майстерністю педагога. Перевага має надаватися методам, що стимулюють зацікавленість студента, його співучасть у розв'язанні проблеми, наведення на прогнозований результат його поведінки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бим-Бад Б. М. Норма как категория агоики [Электронный ресурс] / Борис Михайлович Бим-Бад. – Бим-Бад Борис Михайлович. Официальный сайт. – Режим доступа : http://bim-bad.ru/biblioteka/article_full.php?aid=103& binn_rubrik_pl_articles=70&pagepl_news4=1.

ПРОБЛЕМА ИСТИНЫ В ЭПИСТОЛЯРИИ Г. СКОВОРОДЫ И Л.-А. СЕНЕКИ

Головченко А., студентка гр. ФЕ-71

Еще Р. Барт обратил внимание на письмо, как на синтез языка и стиля, которым обладает пишущий. Не смотря на некий скептический настрой по отношению к письму его активно применяли и применяют философы для выражения идей и концепций, для критики или коммуникации с окружающим миром, в частности со своими единомышленниками, учениками. Переписка между философами и их учениками носила наставнический характер и затрагивала актуальные темы, такие как жизнь и смерть, дружба и вражда, индивид и толпа, материальное и духовное. Естественно в письмах можно проследить социальные, гносеологические, этические, онтологические взгляды, тем самым делая письма сборниками мировоззренческой мысли. В этой связи поучительны письма двух ярких представителей своих эпох и философских течений: римского философа Луция Аннея Сенеки и украинского – Григория Сковороды.

Письма носят философско-этический характер. Не смотря на то, что Сенека и Сковорода относятся к разным историческим эпохам, можно выделить проблемы, которые были подняты обоими философами, что подчеркивает их актуальность. Так, в частности, в письмах была затронута проблема поиска и существования истины.

Г. Сковорода считал, что истина доступна блаженным людям, а так же тем, кто всем сердцем стремится её найти. Украинский философ писал: "Всякий народжений, який всім серцем шукав, безсумнівно, знайде і побачить те, що побачити можуть очі не всяких людей, а лише блаженних". Познание истины – это венец всего. То есть, Григорий Савич определяет стремление к познанию главным средством к достижению истины. Чем больше человек стремится, тем больше шагов он предпринимает по достижению истины.

Но меняется момент – меняется истина, если принять сиюминутную истину за эталон, значит замкнуть себя в искаженном отрезке действительности. Значит, нужно стремиться к абсолютной истине, которая догматична? Абсолютная истина – это знание, не искаженное субъективным сознанием и она может быть доступна и известна только Абсолюту. Согласно Г.Сковороде, абсолютная истина может быть доступна тем, кто вышел на новый уровень сознания.

Сенека же указывал, что человек сам выбирает себе путь к достижению истины и не должен пользоваться "чужими путями". Можно сравнить эти пути с лабиринтом, в котором конечной целью есть

достижение истины, а не правильные пути – как тупики в лабиринте. Чем больше человек стремится к истине путем проб и ошибок, тем ближе он к заветной цели. Почему Сенека советует не пользоваться "чужими путями"? Быть может потому, что человек принимает знания с поверхности, так ему проще, не нужно утомлять свой разум, а чтобы докопаться до истины, нужно как минимум приложить достаточно усилий. "Брать с поверхности", значит пользоваться чужими путями в лабиринте, значит не осознать для себя ничего нового, и как результат получить ложную, уже готовую истину. Римский философ также считал, что истина открыта для всех, но полностью непостижима.

Науч. рук.- Лебедь А.Е., канд. филос. наук, доцент

ИРОНИЯ ПОСТМОДЕРНИЗМА

Козинцева Т.А., к. филос. н., доц., СумДУ

Ирония как понятие и как феномен имеет статус центрального в постмодернистской традиции, что, в свою очередь обусловлено следующими условиями существования постмодернизма:

- выход за пределы объективно наличного в сферу задавания смысла;
- искусственное столкновение смыслов;
- сиюминутность, одномоментность формируемой реальности;
- игровое, несерьезное отношение к действительности и человеку, как возможность пробиться к истинному, подлинному, самостному.

Ирония в постмодернизме имеет смысл и как понятие и как определенным образом построенная практика формирования действительности и отношения к ней. При этом конечной задачей является возможность через ироничное отношение к себе, к тексту, к действительности добраться к тому, что может стать источником формирования пространства свободы. С другой стороны и сам субъект ироничного отношения к действительности становится объектом иронии, что может привести к тотальности не подлинного, то есть к свободе пустоты. И здесь злую шутку может сыграть с иронизирующим сам феномен иронии – вместо прорыва к подлинной свободе возможен выход в сферу действительности, иронизирующей над иронизирующим субъектом. Увлечение правилами и возможностями, которые задает ирония могут привести играющего (или иронизирующего) к тотальной профанации его собственного существования.

"ЗАПИСИ РОДОСЛОВНОСТИ РАЗНЫХ ЛИЦ 1792 г.", ЯК ДЖЕРЕЛО З ІСТОРІЇ ЕЛІТИ СЛОБІДСЬКОЇ УКРАЇНИ

Михайліченко М.А., аспірант

Ін-т української археографії та джерелознавства

Формування дворянського стану Слобожанщини – довгий і складний процес перетворення козацької старшини на привілейований стан, який завершився після видання Катериною II Жалуваної грамоти дворянству 1785 р., коли, як зазначав Д. Багалій, і виникає, юридично, дворянство на Слобідській Україні [1, 11]. Одним з важливих нововведень, проголошених у Жалуваній грамоті дворянству, було створення у кожній губернії родовідних книг, в які мали бути внесені усі дворянські роди, які могли довести свої права на спадкове дворянство [2, 352]. Значна частина представників колишньої слобідської старшини змогла довести своє право на внесення до родовідної книги тому особливу увагу слід приділити аналізу як родовідних книг, так і джерел безпосередньо пов'язаних з їх укладанням.

Одним з таких джерел є справа, яка під час упорядкування отримала назву "Записи родословности разных лиц 1792 г." (т. зв. "екстракти"). Справа містить 58 екстрактів доказів поданих 66 прохачами (в деяких випадках в екстрактах значиться кілька прохачів-братів, які спирались на одні й ті ж самі докази), складених за єдиною формою, яка складалася з трьох граф:

1. "Имя и фамилия дворянина".
2. "Сила представлений и доказательств" містила короткий опис доказів, які надавав претендент на спадкове дворянство. До цієї графи також вносились відомості про дворянина, зібрані під час складання абеткових списків дворян.
3. "Резолюция по оным", яка містила рішення щодо внесення дворянина, згідно відповідної статті Жалуваної грамоти, до тієї чи іншої частини родовідної книги.

Отже, "Записи родословности разных лиц" містять відомості як про внесення прохача до тієї чи іншої частини родовідної книги, так і про характер наданих доказів. Це дає нам можливість визначити як характерні риси процесу доведення місцевою елітою власних прав на спадкове дворянство, так і особливості діяльності дворянських депутатських зібрань, на які покладалась справа нобілітації місцевої еліти.

Список джерел і літератури

1. Маслійчук В.Л. Козацька старшина слобідських полків другої половини XVII – першої третини XVIII ст. / В. Маслійчук – Х.: Райдер, 2003. – 252 с.
2. Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т. XXII. – № 16187. – С. 344-358.

Наук. кер. – д-р істор. наук Брехуненко В.А.

ІДЕОЛОГІЧНІ ПАРТІЇ ЯК ЗНИКАЮЧИЙ ВИД, ФІНАНСОВО-ПРОМИСЛОВІ ГРУПИ ТА ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

Швирков О.І.

к. філос. н.,

Сумський державний університет

Ідеологічні партії проіснували сто з невеликим років. Проте останні декілька десятиліть ми можемо спостерігати те, як вони сходять зі сцени. Цей процес не випадковий і цілком об'єктивний. Яким же буде устрій політичної системи в найближчому майбутньому? Скласти уявлення про нього допоможе аналіз іншого типу партій, що існують сьогодні, які умовно можна назвати партії-ФПГ (ФПГ – фінансово-промислова група).

На відміну від традиційних ідеологічних партій, партії-ФПГ не формуються спонтанно на основі якоїсь абстрактної ідеї, а створюються цілком свідомо для просування конкретних бізнес-проектів, лобіювання інтересів, тощо. Як правило це здійснюється під прикриттям тих або інших політичних ідеологій.

Гадаю, з часом таке політичне прикриття цілей ФПГ все більш послаблюватиметься, оскільки всі ідеологічні одешинки, в які виряджаються сучасні партії, дуже скоро остаточно «зносяться». Навпаки, програми партій в набагато більшому ступені, ніж зараз, будуть викладенням бізнес-цілей ФПГ політичною мовою. Виробити таку мову ще належить. Точніше, належить трансформувати свідомість населення таким чином, щоб воно нормально сприймало майже не прикриті ідеологічною риторикою бізнес-плани ФПГ, закріплені в програмах партій. Таким чином, лобіювання, що виникло на зорі появи політичних партій, в недалекому майбутньому швидше за все стане неприкритим сенсом їх існування, а конкуренцію ідеологій замінить конкуренція бізнес-планів.

Зрозуміло, що в цій ситуації розмови про відділення бізнесу від влади стануть абсолютно безглуздими. Політика повністю зіллється з бізнесом, точніше, повністю підкориться йому. Політичні рішення будуть просто переформулюванням мовою політики бізнес-рішень.

Головні небезпеки, які несе в собі описана тенденція, полягають в згортанні соціальних програм, підпорядкуванні всього ладу життя суспільства бізнес-інтересам окремих ФПГ, руйнуванні або, принаймні, нівелюванні ролі держави. Проте проти всіх цих заперечень можна навести безліч аргументів. По-перше, весь лад життя більшості більш-менш розвинених сучасних суспільств вже давно підпорядкований переслідуванню бізнес-цілей, як індивідуальних, так і корпоративних. Лібералізм та ідея вільного ринку зробили свою справу: тепер навіть

соціалісти свято вірять в ліберальні цінності, необхідність ринку і заздять багатим.

По-друге, політика як така так само вже давно де-факто підпорядкована бізнес-цілям ФПГ, просто цілі ці поки що маскують старими політичними та соціологічними теоріями, в тому числі й з використанням соціалістичної риторики.

По-третє, що стосується згортання соціальних програм. Річ у тому, що не тільки лібералізм зробив свою справу, але й соціалізм. Революції початку 20-го століття наочно продемонстрували, що може трапитися, якщо соціальне забезпечення не дотягує до деякого мінімального рівня. Ті функції, які виконують соціалістичні та інші ідеологічно партії поступово візьмуть на себе різні громадські організації. Деякі з них будуть створені за типом таких партій, інші стануть подальшим розвитком організацій, створених цими партіями, нарешті, треті будуть просто правонаступниками партій покійних. Ці громадські організації не матимуть достатньо ресурсів, щоб боротися за владу, проте їх сили буде цілком достатньою для того, щоб ефективно захищати права простих громадян від зловживань ФПГ, пом'якшувати ті або інші жорсткі рішення партій-ФПГ.

Отже, підведемо підсумки.

1. Ідеологічні партії йдуть в минуле. Їх місце займають партії-ФПГ, що є політичним продовженням ФПГ. Бізнес таким чином повністю зливається з владою.

2. Цілі партий-ФПГ є суто економічними, поступово вони позбавляються жодного ідеологічного прикриття.

3. Ідеологічні партії, вмираючи, дають життя безлічі громадських організацій, які хоча й не можуть прийти до влади, проте здатні цілком успішно захищати громадян від свавілля та зловживань ФПГ.

Відомості про автора

1. П.І.П. Швирков Олександр Іванович
2. Місце роботи Сумський державний університет, кафедра філософії
3. Посада старший викладач
4. Науковий ступень, звання кандидат філософських наук
5. Домашня адреса вул. Ремісничка, буд. 15, кв. 106, м. Суми, 40030, Україна
6. Телефон 8(0542) 64-68-61
7. Службова адреса, телефон вул. Римського-Корсакова, 2, Сумський державний університет, кафедра філософії, м. Суми, 40007, Україна, тел. 8(0542) 39-22-67
8. Сфера наукових інтересів філософія науки, політична філософія, Східна філософія
9. E-mail aishvyrkov@rambler.ru

СУТНІСТЬ КОНКУРЕНЦІЇ У РАМКАХ МАТЕРІАЛІСТИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ РОЗУМІННЯ ІСТОРІЇ КАРЛА МАРКСА

Доп. - Бондар Т.В., студ.

Конкуренція досягла сьогодні глобального рівня і вважається «ринковим механізмом розвитку» будь-якої соціально-економічної системи. «Продуктивною силою» конкуренції є науково-технічний прогрес. Інновації вважаються засобом забезпечення довгострокової конкурентоспроможності соціально-економічної системи. Виходить, що конкурентні відносини — ілюзорні в умовах ринку, «...є вираженням довільного обміну, який, у свою чергу, є найближчим і логічним наслідком індивідуального права користуватися і зловживати знаряддями будь-якого виробництва...» — за К. Марксом, все ж мають сутнісну основу розвитку — матеріальне виробництво.

На основі матеріалістичного бачення світу, його прогресу, К. Маркс створив теорію суспільно-економічної формації, найдосконалішою формою якої є комунізм. За умов комунізму категорія конкуренції втрачає сутнісну основу і стимули свого розвитку. Оскільки межі власності «розмиваються», індивідуалізм переходить у масовість, всі процеси розвитку підкоряються пануючій ідеології. Формація охоплює всі сфери життя у їх взаємозв'язку. Її основою є певний спосіб виробництва і виробничі відносини. Формація складається із економічного базису та надбудови. Теорія суспільно-економічної формації відстоює поступовий, прогресивний характер суспільного розвитку. Умовою переходу до іншої формації є класова боротьба.

Якщо розглянути конкуренцію у цьому контексті, то умовою переходу від одного технологічного укладу до іншого є якісно нові біфуркаційні «сплески», передумови зародження основи витка соціально-економічного розвитку (зародки інноваційної активності). Процес розвитку носить стихійний та імовірнісний характер. Базисом розвитку в умовах ринку є сфера матеріального виробництва, а надбудовою — конкуренція.

Головним фундаментальним принципом філософської системи К. Маркса, є принцип практики., тобто активна, перетворювальна позиція людини у світі, спрямована на наукове пізнання дійсності. Але при комунізмі об'єктивні умови розвитку є, але немає стимулів їх ефективно використовувати. Така формація забезпечує лише

нагромадження капіталу, але не може забезпечити ефективної його реалізації.

Матеріалістична концепція світосприйняття є дзеркальним відображенням джерел та умов розвитку конкурентних відносин. Базисна довгострокова конкурентоспроможність соціально-економічної системи є концентрованим вираженням тих фундаментальних знань, які отримуються у процесі проведення наукових досліджень, «істинність» яких «підтверджується» матеріалістичним базисом розвитку — сферою матеріального виробництва. Водночас, конкурентоспроможність (здатність до конкуренції) є абстрактною категорією, оскільки залежить не тільки від потенціалу системи, але й від зовнішніх умов функціонування. Принцип практики також є прийнятним для конкурентних відносин. Дослідження (процес пізнання) та розробки сприяють привнесенню додаткової цінності (процес перетворення дійсності) у систему народногосподарського комплексу.

Постає важлива проблема — процес ізоляції економічних суб'єктів один від одного, їх «відчуження в умовах конкуренції». Відтак — розвивається «змагальний» тип суспільства, який цілком своєї діяльності вважає досягнення конкурентного лідерства, а не зміну його основ.

Таким чином «німецька ідеологія» передбачає первинність матеріальної основи суспільного історичного розвитку у вигляді соціально-економічних формацій та практики, вторинність ідеології як не завжди адекватного відображення дійсності.

Наук. кер. — проф. Вандишев В.М.

ПЛАТОН "ФЕДОН"

Докл. - Ратушный А.В., ГМ-51

"Федон" — произведение не чисто философское, но морально-философское, художественно-философское и даже мифологическое.

"Федон" один из самых ярких документов в истории культуры человечества, трактующих о тех вопросах, которые всегда интересовали большинство людей: о жизни и смерти, о теле и душе, о судьбе тела и судьбе души, о высшем назначении человека. "Федон" проникнут мыслью о неустройстве, вечном беспокойстве и

смертности человеческого тела, а с другой стороны, о величии человеческих идеалов.

Что касается философской стороны "Федона", то, насколько можно судить, она состоит по преимуществу из доказательств бессмертия души. Выделяются несколько основных аргументов и тезисов, на которых мы подробнее остановимся.

Что касается первого аргумента о бессмертии души [70с – 72е], то он, несомненно, содержит в себе смешение категорий логической возможности и реальности и, кроме того, по крайней мере еще одно бездоказательное утверждение.

Белый цвет действительно возможен только тогда, когда мыслится также и черный цвет, а тепло мыслится только тогда, когда есть еще и холод. Можно также допустить, что между такими двумя противоположностями существует постепенный переход, т.е. становление одной противоположности в направлении другой. Спрашивается, однако, в какой мере эта возможность фактическая, а в какой только логическая. Логически мыслимое еще не есть реальное. Все, что реально, тем самым и возможно. Однако далеко не все возможное реально. Поэтому, если в противоположность телесному живому существу можно мыслить нетелесное живое существо, это еще не значит, что такое живое нетелесное существо на самом деле существует. Тут смешение возможности и реальности.

Проанализируем логически второй аргумент Платона [73а – 78b]. Он базируется на совершенно правильном убеждении, что при построении точного знания мы никак не можем ограничиваться знанием только отдельных вещей, что только возведение их к той или другой общности делает их осмысленными, понятными, отдельными и системно связанными. Но второй аргумент Платона содержит в себе одну существенную неточность. Она заключается в том, что на первый план выдвигается общее и отстраняется на задний план единичное.

Один из этих тезисов, которые выдвигает Платон: это вывод сущности и понятия вещи из самой вещи. Другой же тезис будет гласить о безусловной чистоте эйдоса души, не зависящего от ее хороших или дурных качеств.

Новым здесь является то, что общее понятие, эйдос, или идея, применяется здесь не к чему другому, как именно к душе, и ставится вопрос об эйдосе души. Если согласиться с Платоном, что душа существует, то вопрос этот не только правомерен, но и допускает

только одно решение: у души, как и у березы или палки, тоже существует свой эйдос, и этот эйдос нельзя ни покрасить, ни согнуть, ни поломать, ни сжечь, ни уничтожить. Две березы можно срубить. Но число "два" уже нельзя срубить. Числа хотя и существуют во времени, но сами по себе не затрагиваются временем, как и законы тяготения хотя и осуществляются во времени, но сами по себе применимы к любым временам.

Однако тут же возникает и большое сомнение: если действительно существует эйдос души, то является ли сама душа эйдосом? Эйдос палки действительно нельзя поломать, а палку можно поломать, но ведь эйдос палки не есть сама палка и сама палка не есть свой собственный эйдос. Другими словами, вывод о вневременном эйдосе души отличается слишком общим характером. Из признания вневременности эйдоса души вовсе не вытекает необходимость признания вневременности самой души.

Платон хочет сказать, что не только общее предшествует единичному, но и познание общего предшествует познанию единичного.

Души могут быть прекрасными, но могут быть и дурными, безобразными, весьма близкими к хаотическим телесным вожделениям. Это и заставляет Платона вырабатывать такое понятие души, которое было бы выше всех ее конкретных и жизненных состояний и которое сводилось бы только к самому факту ее существования. Поэтому самотождественный эйдос души и жизни — это есть только факт существования самой души или бытие самой души. Но мы уже сказали, что такой эйдос души отличается слишком общим характером.

Все аргументы, базируются на том, что всякая вещь имеет свою идею; значит, и душа имеет свою идею. Платон в "Федоне" не очень четко отличает логическую последовательность от хронологической, в результате чего примат общего над единичным он склонен понимать хронологически и относить познание эйдоса вещи к одним временам, а познание самой вещи — к совершенно другим временам, и вследствие этого у него возникает возможность одно познание относить к потустороннему миру, а другое — к миру посюстороннему.

Таким образом, основная логическая сущность философского содержания "Федона" заключается, при строгом к ней подходе, только в теории эйдоса жизни. Что же касается аргументов, которые могли

бы превратить эту теорию в удовлетворительное с точки зрения основных принципов учения Платона доказательство бессмертия души, то в "Федоне" их недостаточно, почему Платон пытается заниматься ими в своих последующих диалогах. То, что приводимые в "Федоне" доказательства могут оказаться недостаточными, хорошо сознает и сам Платон [114d]; и поэтому углубление теории идей, проводимое Платоном в последующих диалогах, необходимо с точки зрения самого Платона.

Науч. рук. – проф. Вандышев В.Н.

ОНТОЛОГІЧНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАТУС ГРИ В КОНЦЕПЦІЯХ ЙОГАНА ХЕЙЗІНГІ ТА ЖАНА БОДРІЯРА

Євтушенко О., гр.ЖТ-72

Постмодерністський підхід, який від другої половини ХХ століття є панівним у мистецтві та філософії, на перший план виводить категорію гри як тотального явища. Досить глибоко ця категорія розроблена Йоганом Хейзінгою та Жаном Бодріаром.

Онтологічний статус гри передбачає її розгляд як одного з основних феноменів людського існування, від початку вкоріненого в людському бутті. Для визначення онтологічного статусу гри в концепціях Йогана Хейзінги та Жана Бодріара слід з'ясувати її співвідношення з поняттями реальності, свободи й моралі.

За Хейзінгою, для встановлення межі гра – реальність не діє критерій серйозності [2, 25]. Для розмежування необхідно ввести поняття правила, яке визначає, що має силу в ігровому світі. На відміну від Хейзінги, Бодріар переконаний, що гра не боїться вторгнення справжнього світу, оскільки не підпорядковується принципу реальності, вона непомірно серйозніша за життя, свідчення тому – факт, що останнє легко може стати ставкою [1, 232].

Для розуміння співвідношення гри зі свободою слід враховувати, що основною й найбільш ваговою ознакою гри для Хейзінги є те, що вона – вільна діяльність [2, 27]. Гра з примусу вже не є грою, хіба відтворенням гри. Принципово інший погляд простежується в концепції Бодріара. Гра – це не свобода. Вступити в гру «означає вступити в ритуальну систему зобов'язань» [1, 232]. У той же час людина в грі більш вільна, ніж будь-де, оскільки їй не

доводиться по-справжньому засвоювати правило. Досить лише виказувати йому суто формальну вірність.

Намагаючись з'ясувати відношення у системі «мораль – гра», Хейзінга говорить, що можна побачити її надзвичайну самотійність. Гра сама по собі, хоч і належить до діяльності духа, не стосується моралі, у ній немає ані достоїнств, ані гріха [2, 26]. Бодріяр же стверджує: гра аморальна, гравець діє, не вірячи в те, що він робить, адже правилу не можна вірити чи не вірити, його можна лише дотримуватися. Гра «аморальна, бо підмінює порядок виробництва порядком спокуси» [1, 230].

Розгляд функціонального статусу гри передбачає з'ясування способів зовнішнього проявлення її внутрішніх особливостей, реалізації атрибутивних якостей у процесі життєдіяльності суспільства.

За Хейзінгою функціональні ознаки гри можна простежити майже в будь-якому культурному феномені, але проявлені з різним ступенем інтенсивності. Найяскравішим, найочевиднішим же проявленням гри в людській культурі є мистецтво. Одним із функціональних проявів гри, у якому чітко простежується її «антуражність», за Бодріяром, є тотальна фемінізація світу [1, 42]. Мода, реклама, пропаганда постають всуціль «ожіночненими».

І Хейзінга, і Бодріяр зупиняються на характеристиці сучасного їм функціонального стану гри як буттєвої категорії. Хейзінга відзначає, що суспільство усе глибше й глибше проймає дух «пуерлізму», підлітковості, духовної незрілості [2, 195]. У судженнях Бодріяра – той самий конфлікт, що й у Хейзінги: у сучасну йому (Бодріярові) епоху власне ігрові моменти усе сильніше відтісняються, стираються. На зміну грі приходять ігрове – «гра» запиту й моделі, без виклику й ставок, з передбачуваними ходами супротивників. У сфері ігрового панує холодна спокуса, повністю відтісняючи гру з її дуальними й агоністичними відносинами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бодріяр Ж. Соблазн / Жан Бодріяр. – [пер. с франц. Алексея Гараджи]. – М.: Ad Marginem, 2001. – 318 с.
2. Хейзінга Й. Homo Ludens: Статті по історії культури / Йохан Хейзінга; [Пер., сост. и вступ. ст. Д.В. Сильвестрова; Комент. Д. Э. Харитоновича]. – М.: Традиция, 1997. 416 с.

Наук. керівник - доц. Козинцева Т.О.

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РЕЛІГІЙНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

Ніженець О., *гр.ПР-72*

Епоха постмодерну та глобалізації, в яку вступило сучасне суспільство, характеризується зміною світоглядної парадигми, руйнуванням усталених систем цінностей, фіксацією незакріпленості людини у мінливому світі. Усе це приводить людину до пошуків фундаментальних основ свого буття, зокрема й у релігійному контексті. Традиційні релігійні цінності часто поступаються місцем новітнім альтернативним ідеям натрадиційних вірувань, що призводить до руйнування усталених релігійних систем.

Позначається вплив глобалістських процесів на структуру і співвідношення релігійних організацій в Україні. Відповідно до держстатистики в період 1997-2009 рр. загальна кількість релігійних общин і організацій в Україні збільшилася майже в 2 рази – з 17610 до 31257. Слід зауважити, що динаміка змін відрізняється для кожної окремої релігійної організації. В Україні залишається величезним вплив на світогляд і духовність населення православних церков, як Московського, так і Київського Патріархату. Причому кількість общин КП зросла в 2,7 рази, тоді як МП – в 1,6 рази.

Динаміка зростання кількості деяких релігійних общин за вказаний проміжок часу навіть перевищувала показники домінуючих в Україні церков, що означає наявність у них визначеної і цілком імовірно зростаючої кількості прибічників. Причому не виключений відтік прихожан з традиційних церков і їх перехід в ряди послідовників нових релігійних течій на нашій території. Серед них слід виділити різноманітні напрямки протестантства:

Всеукраїнський союз об'єднань Євангельських християн-баптистів — 1536 в 1997 р., 2516 на 01.01.2009 г.; Всеукраїнський союз Християн віри євангельської (п'ятидесятників) — 802/1455; Церква повного Євангеліє (харизматична) — 99/601; Церква Ісуса Христа святих останніх днів (мормони) — 25/54; Адвентисти сьомого дня — 526/1030.

Кількість же харизматичних напрямів з 1997 по 2009 рр. збільшилася більш, ніж в 3 рази. Важливим фактором є те, що подібні течії порівняно легко пристосовуються до нових умов і тенденцій розвитку світогляду, таким чином вони легко приживаються там, де раніше була непорушна монополія традиційних для конкретного

регіону релігій, які протягом століть виконували стабілізуючу функцію. Але на новому етапі розвитку вони стають контрпродуктивними через свій авторитарний агресивний характер. Їх нездатність чи небажання пристосовуватися до нових умов призводить до зменшення реальної кількості прихожан та їх переходу в ряди нетрадиційних релігійних спрямувань, які мають саме те, що потрібно сучасній людині в плані ідеології, світоглядних принципів.

Слід відзначити появу на теренах України таких релігій, як езотеричні об'єднання, неоязичницькі релігії, об'єднання синтетичних неорелігій, саєнтологічні рухи. Поширенню цих неорелігій сприяє наявність у них таких ознак, як універсалізм, синкретизм, орієнтація на спільний містичний досвід, відкритість для послідовників різних релігій і релігійно-філософських систем, орієнтація на молодь та освічену частину суспільства, широке використання новітніх засобів пропаганди тощо. Помилкою традиційних церков у цьому відношенні є те, що вони не вживають заходів для утримання своєї пастви, не вважаючи нетрадиційні культу серйозним суперником. Наше суспільство, перебуваючи в такому духовному хаосі і різноманітності думок і течій, дійсно є зразком постмодерністського суспільства.

Виконуючи функцію об'єднання суспільства країни, в епоху глобалізації релігія цю функцію втрачає, адже домінуюча в країні православна церква не хоче поступатися позицією перед новими релігійними течіями, які швидше рушать суспільні зв'язки, чим створюють їх. Сьогодні в для Європи та України актуальне питання, чи можна вважати християнські цінності тим надбанням та основою об'єднаного європейського співтовариства, або ж світ вступить у постхристиянський період свого розвитку.

Наук. керівник - доц. Козинцева Т.О.

СМД МЕТОДОЛОГІЯ ТА ФОРМИ ЇЇ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Клименко А.В., *зр. ІК-93*

З середини ХХ ст. сталися кардинальні зміни в засобах, способах і формах організації нашого мислення і діяльності, обумовлені утворенням нової постмодерної світоглядної парадигми. Предметне мислення кожного, замкнене в свою професійну оболонку, не сприяє утворенню комплексу поліпредметного і поліпрофесійного мислення, яке необхідне для спільної роботи, перш за все організаційно-управлінської. Для вирішення даної проблеми потрібно багато зусиль, однак одним із важливих факторів є розробка нової методології (МД), засобів і форм організації.

Дослідженню даної проблеми присвятили свої праці відомі вчені. Але найвидатнішим з них є Георгій Петрович Щедровицький. Саме він найбільш вагомо обґрунтував основні ідеї і напрямки методології організації, керівництва і управління в сфері управлінської підготовки.

Управління як система передбачає наявність підсистем, які діють, розвиваються під певним контролем для досягнення мети надсистеми. При цьому елементи системи повинні працювати в певному режимі, відповідному ритму системи. Таким чином ми маємо справу з так званими полісистемами, які взаємодіють між собою завдяки наявності чітких зв'язків між окремими елементами.

Організація включає три різні види діяльності, а саме: Організацію, Керівництво і Управління. Це самостійні види діяльності, які мають справу з різними об'єктами, використовують різні інструменти і засоби, і, відповідно, застосовуються в різних ситуаціях. Вони в сукупності і задають оргуправлінський підхід. Оргуправлінець – це діяльнісна позиція, яку може займати будь-яка людина (власник, директор, який-небудь фахівець і т.д.). Об'єктом є діяльність як така по відношенню до окремих систем, які є частиною єдиної полісистеми.

Для виявлення специфіки роботи організацій і вироблення заходів щодо поліпшення виробничо-господарської діяльності застосовується системно-структурний метод. **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**

Системно-структурний підхід не охоплює процесуальності. Немає критеріїв виділення цілісності системи. Інше поняття системи –

воно бере перше поняття в цілому, але відносить його до структурного плану. З точки зору другого поняття представити дещо як просту систему означає описати це в чотирьох планах, а саме: а) процесу; б) функціональній структурі; в) організованості матеріалу; г) просто матеріалу.[6] Отже, системне уявлення об'єкту є формою фіксації процедур, що ми здійснили.

В методологічній роботі завжди використовується не одне онтологічне уявлення, а щонайменше два: організаційно-діяльністьна онтологія, що змальовує структуру професійно-кооперованої діяльності, власне об'єктна онтологія - природний, соціальний або віртуальний об'єкт діяльності міжпрофесійної кооперації. Отже, в мислєдіяльнїсному підході не має об'єктів, є лише «Я». Я дію і в цій діяльності накопичую досвід. Для більш успішної діяльності полісистем можна запропонувати Системно-мислєдіяльнїсну методологію.

Як форма практичної реалізації системомислєдіяльнїсної методології були задумані і створені організаційно-діяльністьні ігри (далі - ОДГ). Оргдіяльністьна гра - форма організації колективної мислєдіяльнїсності.

Суть ОДГ полягає в пошуку способу взаємодії фахівців різних профілів для вирішення поставленого завдання. Учасник ОДГ сам створює для себе необхідні знання в процесі гри. Об'єктом ОДГ може бути будь-яка проблемна ситуація. Вирішення проблеми і складає предмет цієї гри. Гра будується на широкому проблемному полі, контури якого приблизно позначені темою гри.

Отже, ОДГ може виступати як практична форма реалізації СМД методології в управлінні полі системами.

Наук. керівник - доц. Козинцева Т.О.

СОФІСТИКА І СКЕПСИС В АНТИЧНІЙ ФІЛОСОФІ

Трохименко О.В., студ. гр. І-82

Чи пам'ятаєте ви перших вчителів мудрості, яких згодом стали називати софістами? Засновників викладацького ремесла, які започаткували багато наук, які й досі існують. Взагалі немає більш спірного питання, ніж софісти та їх теорії. Багато хто їх критикував, але є і ті, що підтримували.

Найбільш відомими філософами-софістами були: Протагор, Горгій, Гіппій, Продик, Антифант, Ксеніад та філософи молодого

покоління: Фразимах, Критій та Каллікл. Софісти ставили перед собою проблеми суспільства, держави та моралі, а також проблему природи та пізнання.

Протагор сформулював сутність софістичного напрямку: «Істина – поняття суб'єктивне і що одному може видатись істинним, те іншому здатися хибним». Тому про істину говоримо лише відносно; можна сказати – скільки людей, стільки й істин.

Релятивізм Горгія відрізняється від вчень Протагора. Шанувач традицій елеатів, заснував свій релятивізм, що більш переходить в агностицизм.(2)

Продовження софістичних традицій більш помітне у Карнеада. Він вивчав питання про можливість знання в більш загальній формі та критикував теорії попередніх філософів. Знання, за його теорією, принципово неможливе, оскільки немає жодного уявлення, яке б не обманювало нас.

Давайте поміркуємо над тим, чому софісти виступають першими скептиками. Зрозуміло, що софіст має утратити будь-яку віру в істину та можливість достовірного пізнання. Теорії софістів усе більш і більш відокремлюватися від попередніх метафізичних та фізичних теорій, в той же час розповідаючи своїм слухачам про невинні протиріччя цих теорій. Також софісти були достатньо вправними промовцями, щоб довести суперечливі положення про один и той же предмет.

Тому запитання софістів, їхнє теоретичне пізнання повинні були з психологічною незворотністю привести до скепсису.

Цей скепсис складає теоретичні положення усієї софістики. Не дивлячись на те, що негативні теорії пізнання наступних поколінь мудреців були не завжди коректними, не можна не визнати усього її наочного значення в тому вигляді, у якому ми її знаходимо, наприклад, у Протагора та Горгія.

Також відомо, що софісти започаткували не тільки скепсис, а й агностицизм. Цей напрям можна помітити вже в античній філософії, зокрема у софістів, особливо у Протагора та в античному скепсисі.

Як ми бачимо, софісти грають величезну роль в античній грецькій філософії та у філософії взагалі. Їх вплив на риторику, діалектику, логіку, граматику, літературу, а тепер ще й агностицизм неосяжний. Їх ідеї дивують своєю оригінальністю, а деякі й досі незрозумілі філософам-сучасникам. (1)

Головне в скепсисі софістів – це небажання приймати щонебудь на віру, принципове протистояння легковір'ю, а тому і усякому упередженню. Ця позиція була принципово нова, в тому числі і для Древньої Греції.

Софісти підготували скепсис. Їх суб'єктивізм звичайно повинен був привести до твердження щодо відносності знання і неможливості об'єктивної істини. У етичній та релігійній сфері вчення Протагора містило у собі елементи скепсису. Молодше покоління софістів – наприклад Горгій із Леонтин та Гіппій із Еліди – служать прикладом найчистішого заперечення, хоча їх заперечення мало догматичний характер, їм не вистачало лише серйозності переконання для того, щоб бути скептиками.

Тому ніяке судження неможливо визнати істинним - так вважали скептики. Таким чином, ні софісти, ні скептики не заперечували пізнання повністю, а лише відкидали можливість істинного, достовірного пізнання та його загальну значимість. Вони ігнорували їх відносну стійкість.(1)

Якщо поміркувати, то можна побачити вплив софістики не тільки на сучасну філософію, а й на сучасну політику. Все більше і більше людей «приєднуються» до цієї школи.

Антиморальність суспільства, злочинність, ріст епідемій, війни, економічна криза, неповага до духовних цінностей та інше примушує багатьох стати на бік скепсису. Завдяки талановитим риторам, що пишуть промови нашим політикам, ми чуємо багато красномовних обіцянок про щасливе майбутнє, особливо під час виборів, та депутати самі не вірять в те, що говорять. І народ вже не сподівається на зміни.....

Таким чином, люди думають, що можуть цим самим відгородити себе від некомфортної дійсності. Втім скепсис - це вже початок якоїсь віри....

Список використаної літератури:

- 1.Т.М. Гомперц Греческие мыслители - Мн: Харвест, 1999 -764с.
- 2.В.Ф. Асмус Античная философия -2-е узд. М:1976 г.-530

Наук.кер.- Кобяков О.М., доц. каф. філософії, к.т.н.

КАТЕГОРИИ АРИСТОТЕЛЯ И ИХ ВОСПРИЯТИЕ В СРЕДНИЕ ВЕКА

Голубев А. Ю., студ. И-81

Все, предстоящее чувствам и мышлению, знаменует для Аристотеля проблему бытия. Но философия — «первая философия», как ее называет Аристотель, — исследует не отдельные области бытия, а начала и причины всего сущего, поскольку оно берется как сущее. Наиболее полное знание вещи достигается, по Аристотелю, тогда, когда будет известно, в чем сущность этой вещи. Сущность — «первое со всех точек зрения: и по понятию, и по знанию, и по времени».

В сочинении «О категориях» указано десять категорий, которые характеризуют и дополняют друг друга, соединяясь в единое целое — бытие. Это: 1) сущность; 2) количество; 3) качество; 4) отношение; 5) место; 6) время; 7) положение; 8) обладание; 9) действие; 10) страдание.

Хотя таблица категорий открывается категорией «сущность», но при первом своем появлении эта категория еще не наполнена всем своим понятийным содержанием, которое она приобретет с развитием всей системы категорий.

За «сущностью» следуют категории «количества», «качества» и «отношения». В системе аристотелевских категорий они образуют «подсистему» с ясно определяемым логическим порядком. Так, «количество» предшествует «качеству», так как представляет необходимое условие «Качества»: в предмете и качество его формы, и качество цвета, и другие качественные определенности предполагают некоторую количественную характеристику, относящуюся к протяженности. В свою очередь, категории «количества» и «качества» предшествуют категории «отношения»: всякое отношение предполагает» по Аристотелю, определенные количества (или качества) одних предметов, сравниваемые с количеством (или качеством) других.

Из десяти названных категорий Аристотель более или менее обстоятельно рассматривает в дошедших до нас сочинениях только первые четыре: сущность, количество, качество и отношение. Имеется сообщение, будто Аристотель написал специальный, не дошедший до нас трактат о категориях «действия» и «страдания».[1]

Средние века восприняли проблему универсалий не непосредственно от великих философов античности, а с помощью комментаторов, в частности, Порфирия. Аристотель в дополнение к своему списку категорий выделял пять видов атрибутов, среди которых были роды и виды, как могущие нечто сказать об объектах (вещах). Эти атрибуты Порфирий описал, главным образом, в своем "Введении к категориям Аристотеля" и поставил троякий вопрос: "Что касается родов и видов, то необходимо рассмотреть: 1) существуют ли они (в природе), или только в разуме, который мыслит; 2) если они существуют в природе, то они телесны или бестелесны; 3) существуют ли они отдельно от чувственно воспринимаемых вещей или существуют в них?" Порфирий только поставил вопрос, но ответа не дал.[2]

"Введение" Порфирия было доступно средним векам в латинском переводе Боэция. Боэций, который также писал комментарии к "Категориям" Аристотеля, пошел дальше, чем Порфирий, и дал ответ на его вопрос. Этот ответ, по образцу Аристотеля, был дан в синтетическом духе, не говорил явно ни "да", ни "нет" и не был достаточно простым и ясным для того, чтобы его могла использовать зарождающаяся схоластика. Но в связи с вопросом Порфирия Боэций сам поставил вопрос: являются ли категории, выделенные Аристотелем, видами реальных вещей или они являются лишь языковыми знаками? Этот вопрос был инспирирован стоической традицией, которой Боэций придерживался наравне с аристотелевской: у стоиков логика имела дело исключительно с высказываниями. По аналогии со стоиками, Боэций противопоставлял только вещи и высказывания, а высказывания и понятия не разделял. В ответе на свой вопрос Боэций склонялся к языковой интерпретации: он полагал, что в работе Аристотеля о категориях говорилось не о реальных вещах, а о высказываниях, поскольку Аристотель приписывал категориям способность обозначать вещи, а обозначать их могут только высказывания.[2]

Литература:

[1] В.Ф. Асмус. Античная философия: Категории

[2] В. Татаркевич. Абеляр и спор об универсалиях

Науч. рук. – Кобяков. А.Н., доц. каф. философии, к.т.н.

КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

ФИЗИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ В ПРОЦЕССЕ АДАПТАЦИИ СТУДЕНТОВ ПЕРВОГО КУРСА

Берест Ю.К. *доцент,*

Берест О.А.

Адаптация первокурсников – сложный многофакторный процесс, связанный с усвоением социального опыта вузовской среды, включение личности в систему поведения, духовный мир, потребности, интересы, психологию студенчества.

Как средство адаптации физическая культура проявляется комплексно. Во первых, она обеспечивает физическую подготовленность студента, развитие его физических качеств, двигательных умений и навыков, социально значимых в жизни и профессиональной деятельности. В результате систематических занятий физической культурой улучшается деятельность сердечно-сосудистой, нервной, эндокринной систем, являющихся ведущими в процессе адаптации. Во вторых, на занятиях физическим воспитанием студент включается в систему межличностных отношений.

Изучение индивидуальных особенностей студентов позволяет условно выделить три адантированности: низкий уровень, при котором у студента, как правило, имеются отклонения в состоянии здоровья, развиваются астено-неврогические реакции, протекающие на фоне негативных нарушений. Академическая успеваемость, работоспособность, самочувствие, активность снижены;

Средний уровень, при котором студент испытывает преимущественно дидактические трудности, у него не оформлены рациональные приёмы и способы самостоятельной деятельности, наблюдается формальный подход к процессу обучения;

Высокий уровень, в условиях которого у студента нет трудностей в адаптации в условиях вуза, он принимает активное участие в общественной жизни и спортивной жизни вуза.

Изучение возможностей физического воспитания в процессе адаптации в условиях вуза расширяет представление о его функционировании в комплексном учебно-воспитательном процессе вуза.

СОСТОЯНИЕ И СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА ПО ФИЗИЧЕСКОМУ ВОСПИТАНИЮ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Берест Ю.К., доцент

В период независимости Украины физкультурное движение вступило в новый этап своего развития, конечная цель состоит в том, чтобы превратить занятие физическими упражнениями, спортом, туризмом в потребность каждого человека.

Для осуществления этой цели важная роль отводится высшим учебным заведениям Украины. Внимание кафедр физического воспитания, спортивных клубов и всех общественных организаций вуза акцентировано на повышение качества физкультурно-массовой и оздоровительной работы, совершенствование учебного процесса.

Программой физического воспитания предусмотрены обязательные занятия на всем протяжении теоретического обучения в вузе (четыре часа в неделю). Но не всегда это выполняется. На основе программы разработаны учебные и рабочие планы. Негативными моментами, по нашему мнению, является слабая посещаемость учебных занятий, отсутствие знаний, информации по формам самостоятельных занятий, низкий социальный престиж собственного здоровья, отсутствие условий для самостоятельных занятий, отсутствие психологического саморегулирования, низкий уровень физического состояния значительной части студентов, отсутствие рационального питания.

Обобщение практического опыта и социологических материалов позволяет выделить в целом два альтернативных направлений развития физического воспитания в вузе. Первое – сохранение обязательных занятий с объемом физической нагрузки 4 часа в неделю. Второе – отказ от обязательных занятий. Переход на 3-4 курсах на секционную работу. При отказе от обязательных занятий и переходе на секционную работу студентов старших курсов основной упор должен делаться на сознательное отношение к своему здоровью, на самостоятельное исполнение упражнений, широкую и работоспособную сеть массовых физкультурно-оздоровительных мероприятий, проводимых общественными организациями. На сегодняшний день нельзя считать второй вариант жизнеспособным из-за реального низкого уровня физической культуры студентов. Отказ

от обязательных занятий в связи с этим следует считать преждевременным.

Опыт нашей работы свидетельствует о целесообразности проведения на 4 курсах обязательных занятий. На старших курсах (4-5 курсах) оправдан факультативный подход с выбором самой студенческой группой формы проведения занятий. Педагогический опыт подтверждает, что для подготовки студентов к самостоятельным занятиям им необходимо привить понимание важности подобных занятий, дать ориентиры в выборе форм оздоровительных занятий. На это уходит не менее 3,5 года.

Для широты физического образования студента в рабочую программу должны быть включены, по нашему мнению, следующие разделы: оценка физического состояния, уровень физической подготовленности, факторов риска студенческого здоровья, обучению умению самостоятельно использовать простейшие средства физической культуры, обучение простейшим способам саморегулирования психического состояния; подготовка за 2-3,5 года нормативов программы; обучение приёмом само массажа; обучение приёмом закаливания; ознакомление с принципом рационального питания; теоретическая подготовка и др.

В заключение следует отметить, что сочетание различных форм проведения занятий способствует повышению теоретической и физической активности преподавателей и студентов в учебном процессе.

ОСОБЕННОСТИ САМООРГАНИЗАЦИИ НА БИОЛОГИЧЕСКОМ УРОВНЕ

Борщ С.М., медицинский институт, ЛД-508

Синергетические подходы к биологическим процессам реализуются со всевозрастающей эффективностью. Происхождение жизни и молекулярной асимметрии, добиологическая эволюция, периодические биологические процессы, морфогенез, возникновение иммунитета – во всех этих областях физика раскрыла сущность явлений. Не подлежит сомнению, что организм, вид популяции, биосфера, представляют собой диссипативные структуры – открытые системы, далекие от равновесия.

Модели таких систем описываются нелинейными дифференциальными уравнениями. Их анализ показывает, что при

определенных характеристиках параметров системы в ней возникают неустойчивости и следовательно, бифуркации, резко меняющие ее состояние. Эти бифуркации подобны фазовым переходам.

Основы термодинамики живых систем были впервые сформулированы советским биологом Э. С. Бауером, который писал, что живые системы никогда не находятся в равновесии и выполняют за счет своей свободной энергии постоянную работу направленную против равновесия.

В своих работах Матурана и Варела подробно разбирают, как изменение состояния организма способно повлечь новые изменения. При этом сохраняются основные отношения, обусловленные функциональной замкнутостью всей системы.

На физиологическом уровне Матурана и Варела объясняют это явление субординацией между рецепторными и эффекторными поверхностями, определенные отношения между которыми должны оставаться неизменными. Любое изменение в области эффекторных поверхностей ведет к изменению в рецепторных поверхностях, которые в свою очередь влияют на первые. Этот процесс происходит непрерывно, благодаря жесткой обратной связи. Таким образом, система остается операционально-замкнутой при взаимодействии с внешней средой, оказывающей на систему, как пишет Матурана, лишь моделирующий эффект.

Обнаружение глубинных закономерностей последовательного изменения объектов в живой природе привело к осознанию необходимости более основательного и масштабного исследования функциональных особенностей организмов и их эффективных связей с внешней средой. Организмы и их сообщества обладают высоким уровнем обмена энергией, а также веществом со средой. Благодаря этому живые системы поддерживают свою структуру на уровне, далеком от равновесия, что в свою очередь, позволяет сделать вывод о том, что живые системы обладают свойствами, благоприятными для формирования диссипативных структур и автопоэзиса. Это обстоятельство ставит живые системы в центр исследования данного класса структур.

Тело человека – удивительно сложный механизм. Все его клетки и ткани поддерживают между собою связь и взаимодействие, и их деятельность четко скоординирована, что обеспечивает непрерывное осуществление сложных функций, таких как зрение, дыхание, слух, обработка информации, поступающей извне. Оно есть открытая диссипативная, самоорганизующаяся система, в которой появляются все механизмы и закономерности самоорганизации, рассмотренные ранее.

Науч.руководитель – Возный А.П., *канд. философ. наук, доцент,
зам. директора мед.института по спортивно-массовой работе*

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Діденко Т.О., студентка гр. ЕТ 71

Фізичне виховання орієнтоване на виконання соціального замовлення суспільства з підготовки здорового фахівця, здатного організувати й вести здоровий спосіб життя. Забезпечити рішення цієї важливої соціальної проблеми можливо шляхом досягнення стратегічної мети фізкультурного виховання - формування фізичної культури як системного й інтегративного компонента особистості, невід'ємної частини загальної культури майбутнього фахівця.

Багаторічний досвід показує, що низька фізкультурна грамотність виражається в нерозумінні студентами ролі фізичної культури в процесі життєдіяльності кожної людини, у недостатності теоретичних знань і практичних умінь у виборі засобів і методів фізичного самовдосконалення.

Стрімкий розвиток науки й зростаюча кількість нової інформації, необхідної сучасному фахівцеві, роблять навчальний процес студентів усе більше інтенсивним і напруженим. Нажаль, ця тенденція приводить до зниження рухової активності й, як наслідок, погіршення загального здоров'я й загальної працездатності.

Зміни в суспільно-економічному житті України, і орієнтація людей на нові можливості придбання певного соціального статусу, супроводжуються підвищеними вимогами до здоров'я громадян. При цьому стан здоров'я населення України викликає тривогу, а в молодих фахівців, що виходять зі стін ВНЗ, відбувається значне погіршення здоров'я ще за час навчання.

Вдосконалення фізичного виховання у ВНЗ висвітлюється багатьма дослідниками, і як останній регламентований етап підготовки до соціально-професійної діяльності, і як один із найбільш важливих компонентів зміцнення здоров'я. Для того, щоб фізичне виховання стало діючим методом зміцнення здоров'я й підвищення рівня фізичної підготовленості, основними принципами повинні стати його регулярність, мотиваційний фон та гнучка варіативність, що віддзеркалює специфіку навчальної роботи студентів. Підвищення ефективності фізичного виховання визначається комплексом використовуваних методів і прийомів, умінням їх організувати в конкретну систему, що дозволяє одержати максимальний ефект.

Наук.кер. - Сірик А.Є., старший викладач

ПОДГОТОВИТЕЛЬНЫЙ ПЕРИОД ПОДГОТОВКИ ЛЫЖНИКОВ-ГОНЩИКОВ

Котов В. Ф., *ст. преподаватель*

В лыжных гонках важна периодизация – год составляет один большой цикл и делится на три периода: подготовительный, соревновательный и переходный.

Подготовительный период закладывает основы будущих достижений в соревновательном периоде. «Фундаментом» успехов является большой объем нагрузки на развитие физических качеств, повышение функциональной подготовленности, совершенствование техники передвижения на лыжах. Кроме этого, большое внимание уделяется воспитанию волевых качеств, скоростно-силовых качеств, изучению теории лыжного спорта. Подготовительный период делится на три этапа:

1-й этап – весенне-летний (подготовительный). Он начинается с 1 мая и продолжается до 31 июля. Важнейшей задачей этапа – постепенное повышение уровня общей физической подготовленности. Большое внимание уделяется развитию физических качеств, повышению уровня общей работоспособности, усовершенствование элементов техники.

2-й этап – летне-осенний (предварительная специальная подготовка). Он начинается с 1 августа и продолжается до начала тренировок на лыжах. Основная задача – создание «фундамента» для дальнейшего развития специальных качеств при передвижении на лыжах. Продолжается совершенствование элементов техники передвижения на лыжах с использованием специальных средств подготовки. Общий объем тренировочной нагрузки на этом этапе продолжает постепенно повышаться, также растет и общая интенсивность выполняемых упражнений.

3-й этап – зимний (основная специальная подготовка). Он начинается с момента занятий на лыжах и продолжается до начала основных соревнований. Основная задача – развитие специальных качеств (скорость, выносливость). В это время проводят длительные тренировки, но нагрузка несколько снижается.

В заключение можно отметить, что грамотное, взвешенное построение всего подготовительного периода, принесет желаемый результат в период соревнования. А также позволит успешно закрыть существующий цикл, что в свою очередь даст возможность своевременно начать следующий.

ВИКОРИСТАННЯ КАРАТЕ-ДО В ФАКУЛЬТАТИВНИХ ЗАНЯТТЯХ СТУДЕНТІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Лозовий А. Л., *спортивний клуб СумДУ*

Приєднання України до Болонського процесу зумовило перехід від класно-урочної форми навчання до факультативних занять на базі обраного виду спорту. Цей факт вимагає створення окремих навчальних програм з кожного виду спорту та правильного формування їхнього переліку для вибору студентів.

Висновок відносно доцільності вибору конкретного виду спорту для факультативних занять, на наш погляд, можна зробити за такими критеріям:

1. забезпечення всебічного розвитку молоді людини;
2. привабливість для студентів;
3. можливість адаптації до вимог кредитно-модульної системи.

Аналіз літератури, багаторічний тренерський досвід в карате та узагальнення результатів п'ятирічної успішної роботи груп карате-до в спортклубі СумДУ дозволяють зробити такі висновки:

1. Карате-до – історично сформована система виховання, в якій фізичний розвиток нерозривно зв'язаний з засвоєнням морально-етичних норм, основ філософії та культури. Різноманітна технічна база дає рівномірний розвиток всього тіла та збалансований розвиток рухових якостей. В цілому сучасна система підготовки в карате-до здатна забезпечити різносторонній фізичний розвиток, достатній запас теоретичних знань та позитивну мотивацію до продовження занять і після закінчення ВНЗ;

2. Карате-до привабливе для молоді за рахунок стійкого інтересу до єдиноборств, різноманітної програми, значної інтелектуальної складової, безпеки занять та доступності як для юнаків, так і дівчат з різним рівнем підготовки.

3. В традиційній системі багаторічної підготовки в карате-до ефективно діють ідеї та організаційні підходи, що аналогічні основним поняттям кредитно-модульної системи - це спрощує адаптацію навчальної програми до вимог Болонського процесу.

4. На підставі вищезазначеного можна вважати карате-до оптимальним видом спорту для використання в факультативних заняттях студентів з предметів «фізичне виховання» та «ДЗВ: заняття в спортивній секції».

К ВОПРОСУ РАННЕГО ОБНАРУЖЕНИЯ ПЕРЕТРЕНИРОВАННОСТИ В СПОРТИВНОМ ПЛАВАНИИ

Марченко А.В., *старший преподаватель*

Концепция построения тренировочного процесса в современном спортивном плавании упрощённо сводится к формуле: перегрузка - стресс - адаптация. Такая политика требует периодической тренировки с применением околопредельных нагрузок на грани от срыва адаптации. До последнего времени было практически невозможно точно установить этот момент. Внезапный срыв адаптации и снижение результатов усиливается психологическим шоком. Возникает проблема получения точного прогноза, когда срыв может произойти.

Тестирование для получения удовлетворительного результата предполагает применение нагрузок на 10% превышающих уровень лактата в устойчивом состоянии (steady state) и тестирование до отказа. Идея такого упражнения в измерении уровня гормонов и метаболитов в смоделированном состоянии близком к перетренировке.

Контроль ЧСС должен быть ценным инструментом оценки состояния пловца. Высокий пульс при выполнении средней по интенсивности нагрузки является верным признаком текущих и грядущих проблем иммунной системы. Низкий пульс, низкий ответ на данную нагрузку, также может быть индикатором неполного восстановления. Показатели ЧСС, остающиеся выше нормальных в течении длительного времени являются верным признаком того, что вся «система» находится на грани срыва. Другие физические факторы, исследуемые учёными в попытке открыть первопричины синдрома перетренировки, включают и визуальное наблюдение, и изменение артериального давления, потребления кислорода, белка крови и мочи. Важно следить за поведением пловцов вне бассейна, видеть с каким настроением они «входят» в воду в начале тренировки, как восстанавливаются после нагрузок.

Для раннего выявления перетренированности в спортивном плавании вряд ли можно надеяться на неинвазивные методики. Крайне необходимы методики стандартизированные, использующие микропробы крови для частой проверки и оценки состояния иммунной системы. Абнормальная концентрация лактата на определённых скоростях может быть индикатором возникающих иммунных нарушений. Расщепление мышечного гликогена также может создавать аналогичные предпосылки.

ВИКОРИСТАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ З МЕТОЮ ОЗДОРОВЛЕННЯ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ

Єрмоленко А.І., гр. ПР-72,
Усенко В.І., гр. ІН-52

Рухи, як такі, можуть по своїй дії замінити лобий засіб, але всі лікувальні засоби світу не можуть замінити дію рухів.

С.А. Тиссо

Оздоровча фізична культура - основний засіб покращення стану здоров'я та працездатності людини, що виражається в активізації обміну речовин і покращенні діяльності центральної нервової системи.

Наукою доказано, що здоров'я людини тільки на 10-15% залежить від діяльності лікарів, медпрепаратів, на 15-20% від генетичних факторів, на 20-25% від стану навколишнього середовища і на 50-55%- від умов і способу життя.

Недостатня рухова активність підриває здоров'я, старить людину, наближує її смерть. В теперішній час раціональна організація рухової активності набула особливої актуальності внаслідок порушення балансу між вжитою їжею, фізичним навантаженням і відпочинком людини.

Значна кількість фахівців вважають, що низька рухова активність, як фактор ризику розвитку ішемічної хвороби серця збільшує частоту її виникнення на 30-43%.

У людей, в яких недостатня рухова активність, порушується обмін речовин, погіршується функція дихання, травлення, виникають застійні явища в області малого тазу, все це супроводжується зниженням витривалості, падінням працездатності.

Велика роль фізичної культури в профілактиці злоякісних новоутворень. Раціональна рухова активність, перешкоджаючи розвитку цих небажаних явищ, стає загально-профілактичним засобом, систематичні заняття аеробними фізичними вправами сприяють підвищенню споживання кисню організмом, збільшують капіляризацію м'язів, покращують постачання кисню і цим самим перешкоджають виникненню онкологічних захворювань.

Отже, активні рухи необхідні для розвитку так само як їжа, повітря і сон. Регулярне застосування фізичних вправ і загартовуючих процедур покращує життєвий тонус організму, загальний стан імунної системи, працездатність і попереджує передчасне старіння.

Наук. кер. - Долгова Н.О., ст. викладач

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО БІАТЛОНУ

Сінянський К.О., студ. гр. Ю - 85

Сучасний біатлон користується все більшою популярністю серед шанувальників зимових видів спорту. Біатлон - це складнокоординаційний вид спорту, що поєднує в собі два різних за характером дій на організм спортсмена видів фізичної діяльності - динамічну (біг на лижах) і статичну (стрільба на вогневих рубежах). Діяльність змагання в кожному окремому виді програми змагання залежить від ряду екзогенних (зовнішні - довжина дистанції, кількість вогневих рубежів, якість інвентарю і змащення лиж, погодні умови, вплив глядачів) і ендогенних (внутрішні - функціональний стан окремих органів, систем і організму в цілому на момент участі в змаганнях) чинників.

Біатлон, як і будь-який інший вид спорту, постійно зазнає змін. Міжнародна федерація біатлону (IBU), прагне зробити цей вид спорту цікавим, видовищним і доступним для широких мас населення, постійно вдосконалює правила змагань (вводить нові види і змінює програму змагань, надає нові умови допуску на Кубок світу, Чемпіонати світу і Олімпійські ігри), посилює вимоги до підготовки лижних трас, стрільбищ, застосовує сучасну техніку для обслуговування змагань (ретраки, електронні установки, система контролю "СІВІДАТА")

Спортивні фірми періодично удосконалюють спортивний інвентар (лижі, лижне взуття, зброю і тому подібне).

Такі зміни з одного боку забезпечують подальший прогрес в розвитку виду спорту, а з іншого, якщо їх не враховувати, можуть негативно вплинути на ефективність підготовки спортсменів.

В зв'язку з цим, ведучі збірні постійно вдосконалюють методи і засоби тренування. Команди тих країн, які не стежать за зміною напрямів розвитку біатлону і своєчасно не вносять корективи до методики підготовки, приречені на поразку.

Найпрестижнішими змаганнями в біатлоні прийнято вважати Олімпійські ігри, і здавалося б, щоб оцінити рівень підготовки команд і визначити співвідношення сил на міжнародній арені між національними командами в цілому досить підрахувати кількість медалей, завойованих цими командами. При детальнішому аналізі з'ясувалося, що це не зовсім так, оскільки невдалі виступи на Олімпійських іграх зустрічаються і у дуже сильних команд, в рівній мірі як і яскраві виступи можуть бути і у явних аутсайдерів.

Наук. кер.- Бойко В.М., старший викладач

ВЗЛЕТ ФУТЗАЛЬНОГО КЛУБА «СумГУ» В СТУДЕНЧЕСКОМ ФУТЗАЛЕ УКРАИНЫ

Кравченко А., гр. ЖТ – 62,
Назаренко Т., ЖТ - 61

Для большинства людей бесспорным фактом является стремительный полет времени. Вроде бы и не так давно в стенах Сумского государственного университета было принято решение развивать относительно молодой, по сравнению со многими другими игровыми видами спорта, активно развивающийся как в Украине, так и во всем мире футбол в залах – мини-футбол, как незаметно промелькнуло не год-два, а целое десятилетие. Минул отсчет первой круглой дате, в связи с чем, пришел черед подвести и первые итоги проделанной работы преподавательским коллективом СумГУ за минувшее десятилетие.

Помимо быстротечности времени, для подавляющего количества обывателей присуща и еще одна черта, а именно – быстрое привыкание ко всему хорошему. В результате этого некоторые начинают отрываться от реальной действительности, забывают, с чего все начиналось, как и какой ценой пришлось добиваться вполне заслуженных, но очень непростых успехов.

И так, начало кропотливому труду было положено ровно десять лет назад. Именно тогда – в 2000 году – преподаватели кафедры физического воспитания Сергей Николаевич Песоцкий и Василий Иванович Денисенко приняли решение прививать студентам СумГУ мини-футбол. Именно учебно-тренировочный процесс этого вида спорта, в отличие от большого футбола, очень органично подходит под график студенческой учебы – начинается в сентябре, и заканчивается в мае месяце, с перерывом на летние каникулы. А в течение всего зимнего периода, когда погода в нашей стране оставляет желать лучшего, занятия мини-футболом, рассчитанные на тренировки именно в залах, как нельзя лучше избегали дилеммы непогоды.

Кроме того, нельзя было сбрасывать со счетов два следующих фактора. Во-первых, это повсеместное распространение большого футбола в широкой сети городских и районных ДЮСШ, а так же относительную новизну преподавания мини-футбола именно для Сумщины. Естественно, первопроходцам всегда было намного сложнее, нежели тем, кто идет уже по проторенной дороге. Но при

самоотверженном труде эти трудности не являются непреодолимыми, что и подтвердили своей работой преподаватели СумГУ.

Главной отличительной чертой сумской футзальной дружины является воспитание местной талантливой молодежи. И за весь девятилетний период своего существования, начиная с момента основания в ноябре 2000 года, только однажды в команду был приглашен игрок со стороны. Всего же более двадцати воспитанников сумского мини-футбола раскрыли свое дарование в составе команды «СумДУ» на спортивных площадках Украины и Европы, а Андрей Бурдюг получил приглашение защищать честь страны в молодежной сборной Украины.

В сезоне 2006-2007 гг. было занято 9-е место. В 2007-2008 гг. – 10-е место. В 2008-2009 гг. – 11-е место. Для любителей мини-футбольной истории и статистики мы на 8-9 страницах публикуем полные данные итоговых турнирных таблиц Чемпионатов Украины по мини-футболу среди команд высшей лиги в сезонах 2005-2009 гг., когда в «вышке» выступали студенты СумГУ.

А среди студенческих коллективов Украины сумчанам вообще нет равных. В девяти первенствах страны среди ВУЗов студенты СумДУ четырежды завоевывали чемпионское звание и дважды становились бронзовыми призерами, намного опередив по количеству завоеванных комплектов медалей всех остальных участников соревнований. Более того, дважды приняв участие в Чемпионатах Европы среди ВУЗов, сумчане дважды добились всеобщего признания. В 2007 г. в Словении сумчане только в послематчевых сериях пенальти в полуфинале и матче за 3-е место уступили своим соперникам, заняв в итоге 4-е место среди 20 участников. А в 2009 г. в Черногории сумчане завоевали серебряные медали континентального первенства.

Только из-за финансовых проблем и преступного равнодушия городских а так же областных властей имущих лучший студенческий коллектив Украины и вице-чемпион Европы – сумская команда «СумДУ» вынуждена в 17-м чемпионате страны временно покинуть высшую лигу национального первенства. Надеемся, что эти трудности не станут препятствием для развития сумского футзала, и через год-другой студенты СумДУ вновь заставят считаться с собой лучших профессионалов Украины.

Науч. рук. - Денисенко В.И., *ст. преподаватель*,
Песоцкий С.Н., *ст. преподаватель*

ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ САМОСТОЯТЕЛЬНЫХ ЗАНЯТИЙ ФИЗИЧЕСКИМИ УПРАЖНЕНИЯМИ СТУДЕНТОВ

Шерстюк И.С., преподаватель

В условиях кредитно-модульной системы все более четко наблюдается тенденция к увеличению количества часов, которые отводятся на самостоятельную работу студента. Самостоятельные занятия физическими упражнениями и спортом играют важную роль в формировании потребности к собственному совершенствованию студентов. Они являются неотъемлемой частью творчески осмысленной организации учебного процесса, восполняют дефицит двигательной активности, способствуют более эффективному восстановлению организма после утомления, повышению физической и умственной работоспособности.

Одним из путей решения проблемы повышения эффективности физического воспитания является формирование положительного отношения студентов к самостоятельным занятиям физическими упражнениями. Важными организационно-методическими условиями формирования положительного отношения студентов к самостоятельным занятиям физическими упражнениями являются введение расширенного и углублённого объёма теоретических знаний, выработка практических умений и навыков планирования и использования различных вариантов и методических приёмов организации самостоятельных тренировочных занятий. К примеру, студенткам основного отделения I-II курсов СумГУ были предложены «Методические рекомендации к самостоятельным занятиям физическими упражнениями» (Составители: А.Е.Серик, И.С.Шерстюк.-Сумы: Изд-во СумГУ, 2009) с детальным изучением предлагаемых упражнений. Силовые упражнения чередовались со стретчингом, который является отличным средством для снятия напряжения с мышц и восстановления их эластичности.

Таким образом, студенты, наряду с воспитанием физических качеств и освоением техники тех или иных физических упражнений, овладевали знаниями и умениями по организации самостоятельных занятий, умением составлять комплексы общеразвивающих упражнений, осуществлять элементарные требования самоконтроля. Реализация на практике этих рекомендаций позволяет повысить двигательную активность студентов высших учебных заведений, формирует в них необходимые умения и навыки регулярных занятий физическими упражнениями.

ОЦІНКА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ СТУДЕНТІВ

Пелешук М., студ. 5 курсу

Проблема фізичного виховання студентів з відхиленнями у стані здоров'я в умовах навчання у ВУЗі має велике державне, наукове та практичне значення. Фізична культура в цьому випадку є не лише засобом виховання та поліпшення фізичної підготовки студентів, а часто й основним фактором відновлення та зміцнення здоров'я в період встановлення та кінцевого формування організму, засобом ліквідації недоліків у фізичному розвитку, джерелом підвищення загальної та розумової працездатності. З кожним роком кількість студентів, які за станом здоров'я віднесені до спеціальних медичних груп, збільшується. Особливо помітно прогресують захворювання серцево-судинної системи.

Метою нашої роботи було визначити частоту серцевих скорочень та артеріальний тиск у студентів спеціальної медичної групи після фізичних навантажень.

Дослідження проведені на 20 студентах спеціальної медичної групи у віці від 18-до 21 року. Студенти виконували фізичне навантаження (30 присідань за 45 с). Після цього визначали частоту серцевих скорочень та артеріальний тиск. На основі цих даних був розрахований індекс Кердо (ВІ). ВІ відображає ступінь пристосування серцево-судинної системи до оточуючих умов, обчислювали в абсолютних величинах за формулою Кердо: $VI = (1 - d:p) \times 100$, де d – величина мінімального тиску, p – частота серцевих скорочень.

Після експериментів в середньому цей показник склав 60 (ВІ), що вказує на низькі функціональні можливості серцево-судинної системи у студентів.

Наук. кер.- Шепелєв А.Є., к.б.н

ЗМІСТ

Куліш А.М. ОПОДАТКУВАННЯ СПАДЩИНИ.....	3
Харченко В. Б. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ.....	5
Бурбика М.М. ПЕРЕДОРУЧЕННЯ.....	7
Горевий В.І. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ НЕУСТОЙКИ ЯК ОДНОГО ІЗ СПОСОБІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	8
Семенов В.М. ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ КОЗАЦЬКОЇ ДОБИ.....	10
Сінченко Ю.П. НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ.....	12
Курдес О.Л. ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОГО МИТА У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ.....	14
Чередниченко Н. В. СТАТУС ЖІНОК І ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В УКРАЇНІ.....	16
Бордюк Ю.В. ІНСТИТУТ ШЛЮБУ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	18
Кононенко О.Я. ЮРИДИЧНА КЛІНІКА ЯК ПРАКТИЧНА ОСНОВА НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ.....	20
Сайко Л.Ю. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ.....	22
Янішевська К.Д. ПОДАТКОВИЙ АГЕНТ ЯК СУБ'ЄКТ ПОДАТКОВИХ ПРАВОВІДНОСИН.....	24
Резнік М.М. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО ТА СУСПІЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПЕРТНО-ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	26
Горева Є.Ю. ПРОГАЛИНИ СІМЕЙНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ В РЕГУЛЮВАННІ ШЛЮБНИХ ВІДНОСИН.....	28
Пономаренко К.І. ДЕЯКІ ПИТАННЯ НОРМАТИВНОГО ЗАХИСТУ ПРАВА НА ПРИВАТНІСТЬ В УКРАЇНІ.....	30
Солонар А.В. ПРЕДСТАВНИЦТВО З ПЕРЕВИЩЕННЯМ ПОВНОВАЖЕНЬ.....	32
Гвоздь Н. М. ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ПРАЦІВНИКОМ.....	34
Бузурна А. В. ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ НЕДОЛКАМИ ТОВАРІВ, РОБІТ (ПОСЛУГ).....	36

Медніков С. ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ..	
ДЕРЖАВОРОЗУМІННЯ.....	38
Шаповал В. ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО	
ДЕРЖАВОРОЗУМІННЯ.....	39
Яровицька Г. ПРИНЦИП НАУКОВОСТІ В ДОСЛІДЖЕННІ	
ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВА ТА ПРАВА.....	41
Сокрута Ю. ПРИНЦИПИ РОЗПОДІЛУ ВЛАДИ В УКРАЇНІ:	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	42
Сабадаш О. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАСОБІВ ДОКАЗУВАННЯ У	
КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ.....	44
Клименко Ю. ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ	
СУДУ ПРИСЯЖНИХ В УКРАЇНІ.....	46
Комісар А. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	
ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ.....	48
Синиченко Н. СИСТЕМА І ВИДИ ПОКАРАНЬ ЗА	
ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ, США ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ	
(ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТА ПРАВОВИЙ АСПЕКТ).....	50
Стеценко Л. ПРИЧИНИ ІСНУВАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ	
НЕПОВНОЛІТНІХ В НАШОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	52
Литвиненко М., Шматко С. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ	
ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА	
ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	54
Алексєєва О. УСИНОВЛЕННЯ.....	56
Луцик А. ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ПОЗБАВЛЕНИХ	
БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ.....	58
Міщенко П. ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ	
В УКРАЇНІ.....	60
Чалик Н.В. ПРОБЛЕМА ЗАКРІПЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ	
ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН.....	62
Дахно Н. СУДОВІ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ ТА В ІНШИХ	
КРАЇНАХ СНД: СПІЛЬНІ ТА ВІДМІННІ РИСИ.....	64
Сумцова С.Г. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ	
ДОВКІЛЛЯ.....	66
Сумцова С. УЧАСТЬ ЦИВІЛЬНОГО ПОЗИВАЧА ТА ЦИВІЛЬНОГО	
ВІДПОВІДАЧА В	
КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	68

Кудлай В. КОНСТИТУЦІЙНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ: ПРОЕКТ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ – НЕГАТИВНІ ТА ПОЗИТИВНІ СТОРОНИ.....	70
Кекух Ю., Журба Т. КОНСТИТУЦІЯ ДЛЯ НАРОДУ. МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?.....	71
Клюшник А. ПРАВА ДІТЕЙ ТА ЇХ ЗАХИСТ.....	73
Курочка І. НЕВИКОРИСТАНІ ВІДПУСТКИ: ПРАВОВІ ПИТАННЯ.....	75
Байдалінов С. ПОРЯДОК ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН З ДЕРЖАВНИМИ СЛУЖБОВЦЯМИ.....	77
Литвиненко М. ТРУДОВА ДИСЦИПЛІНА В СИСТЕМІ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН.....	79
Сачок М. ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ” ТА ДОСВІД ПРАВОТВОРЧОСТІ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.....	81
Лісовенко О. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕОРГАНІЗАЦІЇ БАНКІВ.....	83
Вандышев В. Н. ИНФОРМАЦИЯ: ПОНЯТИЕ И ДЕЛО.....	85
Сынах А.А., Сынах М.В. ДИАЛЕКТИКА СВОБОДЫ И НЕОБХОДИМОСТИ В УЧЕНИИ Т. ГОББСА.....	87
Линник Ю. ПРОБЛЕМА ОТЧУЖДЕНИЯ В РОМАНЕ «ПЕРВЫЙ ЧЕЛОВЕК» АЛЬБЕРА КАМЮ.....	88
Супрун А. В. КАРЛ ГУСТАВ ЮНГ. «ПСИХОЛОГИЯ И РЕЛИГИЯ».....	90
Фишер В. В. ПРОБЛЕМА ОТЧУЖДЕННОСТИ И СВОБОДЫ ЧЕЛОВЕКА В РАБОТЕ Ж. - П. САРТРА «ТОШНОТА».....	92
Переломов А. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ В КОМУНІКАТИВНОМУ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРІ.....	94
Поддубная А. И. СТИГМА И ДИСКРИМИНАЦИЯ ВИЧ- ИНФИЦИРОВАННЫХ, КАК ПРОБЛЕМА СОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВА.....	96
Ведмідь Н. РЕЛІГІЯ ЯК ЗАСІБ ВІДНОВЛЕННЯ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ.....	97
Чанцев В. А. ДЕЯКІ АСПЕКТИ МЕТАФІЗИКИ АРИСТОТЕЛЯ.....	99
Волков Р. С. ЭМАНУЭЛЬ СВЕДЕНБОРГ: КАТЕГОРИИ ЛЮБВИ.....	101
Востоцкий В. А. ИНФОРМАЦИОННАЯ МОДЕЛЬ РАЗВИТИЯ ОБЩЕСТВА.....	103

Закорко І. МЕДИТАЦІЯ ЯК ЗМІНЕНИЙ СТАН СВІДОМОСТІ.....	106
Шаповал А. ГУМАНІСТИЧНИЙ ЗМІСТ ФІЛОСОФСЬКИХ МІРКУВАНЬ Ж.-П. САРТРА.....	107
Шматко С. ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ К.ЯСПЕРСА НА ЛЮДИНУ ТА ЇЇ ІСНУВАННЯ.....	108
Лебідь А.Є. АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ ІСТИННОСТІ НАУКОВОГО ЗНАННЯ.....	110
Опанасюк В. В. МЕТОДИ ПЕДАГОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА СТУДЕНТСЬКУ МОЛОДЬ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОЇ АНОМІЇ.....	111
Головченко А. ПРОБЛЕМА ІСТИНИ В ЕПІСТОЛЯРИИ Г. СКОВОРОДИ И Л.-А. СЕНЕКИ.....	113
Козинцева Т.А. ИРОНИЯ ПОСТМОДЕРНИЗМА.....	114
Михайліченко М.А. "ЗАПИСИ РОДОСЛОВНОСТИ РАЗНЫХ ЛИЦ 1792 г.", ЯК ДЖЕРЕЛО З ІСТОРІЇ ЕЛІТИ СЛОБІДСЬКОЇ УКРАЇНИ.....	115
Швирков О.І. ІДЕОЛОГІЧНІ ПАРТІЇ ЯК ЗНИКАЮЧИЙ ВИД, ФІНАНСОВО-ПРОМИСЛОВІ ГРУПИ ТА ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО.....	116
Бондар Т.В. СУТНІСТЬ КОНКУРЕНЦІЇ У РАМКАХ МАТЕРІАЛІСТИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ РОЗУМІННЯ ІСТОРІЇ КАРЛА МАРКСА.....	118
Ратушный А.В. ПЛАТОН "ФЕДОН".....	119
Євтушенко О. ОНТОЛОГІЧНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАТУС ГРИ В КОНЦЕПЦІЯХ ЙОГАНА ХЕЙЗІНГІ ТА ЖАНА БОДРІЯРА.....	122
Ніженець О. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РЕЛІГІЙНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ.....	124
Клименко А.В. СМД МЕТОДОЛОГІЯ ТА ФОРМИ ЇЇ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	126
Трохименко О.В. СОФІСТИКА І СКЕПСИС В АНТИЧНІЙ ФІЛОСОФІЇ.....	127
Голубев А. Ю. КАТЕГОРИИ АРИСТОТЕЛЯ И ИХ ВОСПРИЯТИЕ В СРЕДНИЕ ВЕКА.....	130
Берест Ю.К., Берест О.А ФИЗИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ В ПРОЦЕССЕ АДАПТАЦИИ СТУДЕНТОВ ПЕРВОГО КУРСА.....	132
Берест Ю.К. СОСТОЯНИЕ И СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА ПО ФИЗИЧЕСКОМУ ВОСПИТАНИЮ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....	133

Борщ С.М. ОСОБЕННОСТИ САМООРГАНИЗАЦИИ НА БИОЛОГИЧЕСКОМ УРОВНЕ.....	134
Діденко Т.О. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	136
Котов В. Ф. ПОДГОТОВИТЕЛЬНИЙ ПЕРИОД ПОДГОТОВКИ ЛЫЖНИКОВ-ГОНЩИКОВ.....	137
Лезовий А. Л. ВИКОРИСТАННЯ КАРАТЕ-ДО В ФАКУЛЬТАТИВНИХ ЗАНЯТТЯХ СТУДЕНТІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	138
Марченко А.В. К ВОПРОСУ РАННЕГО ОБНАРУЖЕНИЯ ПЕРЕТРЕНИРОВАННОСТИ В СПОРТИВНОМ ПЛАВАНИИ.....	139
Єрмоленко А.І., Усенко В.І. ВИКОРИСТАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ З МЕТОЮ ОЗДОРОВЛЕННЯ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ.....	140
Сінянський К.О. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО БІАТЛОНУ.....	141
Кравченко А., Назаренко Т. ВЗЛЕТ ФУТЗАЛЬНОГО КЛУБА «СумГУ» В СТУДЕНЧЕСКОМ ФУТЗАЛЕ УКРАИНЫ.....	142
Шерстюк И.С. ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ САМОСТОЯТЕЛЬНЫХ ЗАНЯТИЙ ФИЗИЧЕСКИМИ УПРАЖНЕНИЯМИ СТУДЕНТОВ.....	144
Пелешук М. ОЦІНКА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ СЕРЦЕВО- СУДИННОЇ СИСТЕМИ СТУДЕНТІВ.....	145

Наукове видання

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ, АСПРАНТІВ,
СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ
ГУМАНІТАРНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
(Суми, 19-24 квітня 2010 року)**

Частина третя

Відповідальний за випуск Л.П.Валенкевич
Комп'ютерне верстання С.М.Кищик
Стиль та орфографія авторів збережені.

Підписано до друку 14.04.2010р.
Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 8,84. Обл.-вид. арк. 9,03. Тираж 50 пр.
Зам. №499.

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет
вул. Римського-Корсакова, 2, м.Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №3062 від 17.12.2007р.